

EKONOMIHÖGSKOLAN

Lunds universitet

Institutionen för Informatik

Lunds Universitet

Nedladdning av musik

En studie av vilka faktorer som påverkar nedladdning av musik via fildelningsapplikationer

Kandidatuppsats i Informatik, 10 poäng

Framlagd: Januari, 2005

Författare: Maria Nettleingham 760902

Bobo Ngo 790327

Karin Olsson 790829

Handledare: Jonas Hedman

Nedladdning av musik

En studie om vilka faktorer som påverkar
nedladdning av musik via fildelningsapplikationer

© Maria Nettleingham
Bobo Ngo
Karin Olsson

Kandidatuppsats framlagd januari, 2005
Omfång: ca 90 sidor
Handledare: Jonas Hedman

Resumé

Fenomenet nedladdning har blivit allt mer uppmärksammat, speciellt då det planeras en lagförändring i juni i år, vilket innebär att nedladdning av upphovsrättsskyddat material blir olagligt. Allt fler använder sig av fildelningsapplikationer för att skaffa musik och vi frågar oss varför detta beteende har blivit så utbrett och accepterat? Vad driver människor att ladda ner även om de vet att det moralisk fel? Beror det endast på ekonomiska faktorer eller är för att folk har blivit lata? Vårt syfte med uppsatsen var att undersöka vilka faktorer som påverkar nedladdningen av upphovsrättsskyddad musik från Internet via fildelningsapplikationer.

Vi valde att avgränsa oss mot nedladdning av musikfiler och endast undersöka den svenska marknaden. Undersökningen utfördes på studenter från Ekonomihögskolan i Lund. Vårt arbete började med att vi genomförde en litteratursökning för att se vad som var skrivet om ämnet. Därefter utgick vi ifrån en undersökningsmodell som berör användaracceptans av informationsteknologin (IT), där vi inkluderade ett antal faktorer som vi ansåg påverka beteendet. Vår modell innehöll följande faktorer: *traditionellt rättssystem, affärsmodeller, attityder, socialt inflytande, individuella skillnader, etik och moral samt stödteknologier*. Vi testade vår modell genom att utföra empiriska studier bestående av enkätundersökning, fokusgrupper och djupintervju för att få med alla aspekter av problemet.

Vi fann att nedladdare kan delas in i två grupper, proffsnedladdare och normala nedladdare. Faktorerna visade sig påverka olika individer olika mycket. Slutligen utvärderade vi vår modell och uppdaterade den utifrån de slutsatser vi dragit.

Nyckelord

Nedladdning, MP3, Fildelning, Upphovsrätt

<u>1</u>	<u>INLEDNING</u>	1
1.1	DISPOSITION	2
<u>2</u>	<u>LITTERATUR</u>	3
2.1	BAKGRUND	3
2.2	AKTÖRER	4
2.3	TIDIGARE FORSKNING	8
2.4	UNDERSÖKNINGSMODELLEN	10
2.4.1	TRADITIONELLT RÄTTSSYSTEM	11
2.4.2	ETIK OCH MORAL	12
2.4.3	AFFÄRSMODELLER	13
2.4.4	ATTITYDER	14
2.4.5	SOCIALT INFLYTANDE	15
2.4.6	INDIVIDUELLA SKILLNADER	16
2.4.7	STÖDTEKNOLOGIER	17
<u>3</u>	<u>METOD</u>	18
3.1	ÖVERGRIPANDE ARBETSSÄTT	18
3.2	DATAINSAMLINGSMETODER	19
3.2.1	KVANTITATIV STUDIE	19
3.2.2	KVALITATIV STUDIE	25
3.2.3	DJUPINTERVJU	28
3.3	LITTERATURSÖKNING	29
3.4	KÄLLKRITIK	30
3.4.1	ELEKTRONISKA KÄLLOR	30
3.4.2	FACKPRESS/DAGSPRESS	31
3.4.3	FAKTADATABASER	31
<u>4</u>	<u>UNDERSÖKNING</u>	32
4.1	ENKÄT	33
4.1.1	TRADITIONELLT RÄTTSSYSTEM	33
4.1.2	ETIK OCH MORAL	34
4.1.3	AFFÄRSMODELLER	35
4.1.4	ATTITYDER	37
4.1.5	SOCIALT INFLYTANDE	38
4.1.6	INDIVIDUELLA SKILLNADER	39
4.1.7	STÖDTEKNOLOGIER	40
4.1.8	SAMMANFATTNING	41
4.2	FOKUSGRUPPER	42
4.2.1	TRADITIONELLT RÄTTSSYSTEM	42
4.2.2	ETIK OCH MORAL	43
4.2.3	AFFÄRSMODELLER	43
4.2.4	ATTITYDER	44
4.2.5	SOCIALT INFLYTANDE	45
4.2.6	INDIVIDUELLA SKILLNADER	45
4.2.7	STÖDTEKNOLOGIER	45

4.3	DJUPINTERVJU	46
4.3.1	TRADITIONELLT RÄTTSSYSTEM	46
4.3.2	ETIK OCH MORAL	47
4.3.3	AFFÄRSMODELLER	47
4.3.4	ATTITYDER	47
4.3.5	SOCIALT INFLYTANDE	48
4.3.6	INDIVIDUELLA SKILLNADER	48
4.3.7	STÖDTEKNOLOGIER	49
5	<u>DISKUSSION</u>	50
5.1	TRADITIONELLT RÄTTSSYSTEM H1	50
5.2	ETIK OCH MORAL H2	53
5.3	AFFÄRSMODELLER H3	55
5.4	ATTITYDER H4	60
5.5	SOCIALT INFLYTANDE H5	62
5.6	INDIVIDUELLA SKILLNADER H6	64
5.7	STÖDTEKNOLOGIER H7	66
5.8	SAMMANFATTNING	67
6	<u>SLUTSATS</u>	68
7	<u>REFERENSER</u>	70

FIGURFÖRTECKNING

FIGUR 2-1	INTRESSENTMODELL FÖR FILDENING	7
FIGUR 2-2	INDIVIDUELL ACCEPTANS AV INFORMATIONSTEKNOLOGI	10
FIGUR 2-3	FAKTORER SOM PÅVERKAR NEDLADDNING AV MUSIK	11
FIGUR 6-1	UPPDATERAD UNDERSÖKNINGSMODELL	69

TABELLFÖRTECKNING

TABELL 3-1	UTDELADE ENKÄTER I PROCENT OCH ABSOLUTA TAL	20
TABELL 3-2	ENKÄTFRÅGOR KOPPLADE TILL MOTSVARANDE FAKTOR I MODELLEN	21
TABELL 4-1	KORSTABELL ÖVER KÖN OCH NEDLADDNING AV MUSIK	33
TABELL 4-2	SAMMANSTÄLLNING AV FAKTORANALYS FÖR HYPOTES H1	33
TABELL 4-3	FAKTORANALYS FÖR HYPOTES H2	34
TABELL 4-4	FAKTORANALYS FÖR HYPOTES H3	35
TABELL 4-5	FAKTORANALYS FÖR HYPOTES H3A	36
TABELL 4-6	FAKTORANALYS FÖR HYPOTES H3B	36
TABELL 4-7	FAKTORANALYS FÖR HYPOTES H4	37
TABELL 4-8	SAMMANSTÄLLNING AV FAKTORANALYS FÖR HYPOTES H4A	38
TABELL 4-9	SAMMANSTÄLLNING AV FAKTORANALYS FÖR HYPOTES H5	39
TABELL 4-10	KORSTABELL ÖVER DISPONIBEL SUMMA SAMT ANTAL NEDLADDADE LÅTAR	40
TABELL 4-11	KORSTABELL ÖVER ANTAL NEDLADDADE LÅTAR SAMT TYP AV INTERNET ANSLUTNING	41
TABELL 5-1	RESULTAT AV HYPOTESPRÖVNING	67

BILAGOR

BILAGA 1: Enkätformulär

BILAGA 2: Enkätssammansättning

1 Inledning

I detta avsnitt går vi igenom bakgrunden till vårt ämnesval, vilka frågeställningar som legat till grund för vårt ämnesval samt diskuterar syftet med uppsatsen. I slutet av avsnittet finns också en disposition över uppsatsen.

De flesta av oss har någon gång stött på fenomenet nedladdning. Om vi inte själva laddar hem musik så har vi bekanta som gör det. Idag finns en uppsjö fildelningsapplikationer för den som vill ha tag i musik på ett snabbt och enkelt sätt. Problemet är bara att den största delen av musiken som sprids via fildelningsapplikationerna är upphovsrättsskyddad vilket gör spridningen olaglig. Det som fick oss att fastna för detta ämnesområde är det faktum att detta blivit lite av en folkrörelse, de flesta använder fildelningsprogram trots att de vet att det inte är rätt. Vad har gjort att det har blivit så här? Har människor ingen moral längre? Är den sociala påverkan så pass stor att man är villig att begå brott för att uppnå status, eller är det enbart en ekonomisk fråga? Detta är frågor som vi ställt oss och som vi söker svar på. Vi hoppas också kunna ta reda på om nedladdningen är ett hamstringsbeteende. Vi har en teori om att människor hamstrar musik eftersom den är så lättillgänglig. Vi tror därför inte att skivbolagens teori om att alla nedladdningar innebär förlorade intäkter stämmer, eftersom de flesta ändå inte skulle köpa all musik man laddar ner. Det sätt som samhället har utvecklats på har gjort människan mer materialistisk och girig. Detta för tankarna till det gamla talesättet; ”den som har flest saker när han dör vinner” som tycks stämma bra in på hur många lever sitt liv idag.

Vi har i vår studie skapat en undersökningsmodell med ett antal faktorer som härstammar från sociala, individuella, psykologiska och ekonomiska forskningsområden. Faktorerna vi valt att inkludera i modellen är: *traditionellt rättssystem, affärsmodeller, attityder, socialt inflytande, individuella skillnader, etik och moral samt stödteknologier*. Syftet är att undersöka hur faktorerna påverkar nedladdningen av upphovsrättsskyddad musik via fildelningsapplikationer. Undersökningsmodellen är baserad på teorier från forskningsområden som berör användaracceptans av informationsteknologin (IT). Vi vill dock påpeka att det finns vissa skillnader mellan det som vi avser undersöka och det som forskningsområdet ”användaracceptans av informationsteknologi” behandlar. Genom vår empiriska studie vill vi testa undersökningsmodellen och se om den håller i praktiken eller om den behöver revideras. Den empiriska studien vi utfört innefattar dels en kvantitativ enkätstudie, men då denna inte gav någon djupare kunskap kring faktorerna bestämde vi oss för att även göra en kvalitativ studie med hjälp av fokusgrupper och djupintervju. Med denna kombination hoppas vi kunna få tillräckligt med information om vad som kan vara orsaken till att man laddar ner musik från Internet. Vi lägger inga värderingar i vad som är rätt eller fel utan vi är endast intresserade av att förstå vad som påverkar musiknedladdningen.

Vi har valt att avgränsa oss till enbart den svenska marknaden eftersom det är här lagen kommer att ändras inom en snar framtid och för att det är det område som ligger närmast till hands för oss att undersöka. Vi har också avgränsat oss ämnesmässigt till att endast undersöka nedladdning av musik. Detta på grund av att vi misstänker att det kan finnas andra faktorer som påverkar nedladdning av film samt spel än de som påverkar

musiknedladdning. Vi tror också att musik är något som de flesta lyssnar på och är intresserade av på något sätt. Dessutom har musik funnits i MP3 format relativt länge vilket gör att det börjar bli ett utbrett och känt format bland allmänheten. Även det faktum att en musikfil är på några enstaka Mbyte och en film/ett spel kan vara på flera Gbyte gör också att vi tror att färre personer har möjlighet att ta hem denna typ av filer och därför är inte denna typ av nedladdning lika spridd hos gemene man.

Den andra dimensionen är att vi avgränsat oss mot en utvald population som innefattar studenter vid Ekonomihögskolan i Lund. Vi har kontaktat institutionerna informatik (INF), statistik, företagsekonomi (FEK), handelsrätt, ekonomisk historia samt nationalekonomi (NEK). Genom att vända oss till dessa olika grupper kan vi få en viss bredd på materialet eftersom vi fångar både mer datorvana studenter (informatik) och de som kanske inte har lika stor erfarenhet av att använda datorer.

Resultatet av vår studie är tänkt att användas för vidare forskning inom ämnet men också för att ge ett visst kunskapsbidrag till övriga som kan ha intresse i detta, exempelvis skivbolag eller andra intresseorganisationer.

1.1 *Disposition*

Kap 1 Inledning – I det första kapitlet går vi igenom bakgrunden till ämnesområdet samt motivering till vår inriktning. Vi beskriver också uppsatsens syfte, avgränsning och problemområde. Dessutom förklarar vi vad forskningen är tänkt att bidra med och till vilka målgrupper vi riktar vår uppsats.

Kap 2 Litteratur – Här berättar vi kort om fildelningens historia, vilka aktörer som finns på området och tittar på tidigare forskning för att skapa oss en större förståelse för ämnet. Därefter går vi igenom teorin som ligger till grund för vår undersökningsmodell och alla delar i modellen samt den teori vi grundat varje del på.

Kap 3 Metod – I detta kapitel beskriver vi vårt val av metod och tillvägagångssätt i vårt empiriska arbete. Vi har delat upp kapitlet i tre delar eftersom vi använt tre olika empiriska metoder. Kapitlet inleds med en beskrivning av vårt övergripande arbetssätt och därefter beskriver vi ingående de metoder vi valt.

Kap 4 Empiri – Följande kapitel är en sammanställning av vårt empiriska material från enkäter, fokusgrupper och djupintervju. Varje empirisk metod har fått en egen del som i sin tur struktureras efter delarna i vår undersökningsmodell. Vi har stegvis bearbetat materialet från vår studie och presenterar resultatet i respektive avsnitt.

Kap 5 Diskussion – I detta kapitel diskuterar vi med utgångspunkt från våra hypoteser som bekräftar respektive falsifieras av det empiriska materialet. Vi tar också upp några av de orsaker som vi tror har legat till grund för det resultat vi fått från undersökningen. Samtliga hypoteser har sammanställts i en tabell som visar om de verifierats eller falsifierats.

Kap 6 Slutsatser – Detta avsnitt är en sammanfattning av resultatet från vår studie där vi uppdaterar undersökningsmodellen utifrån de slutsatser vi dragit efter studiens genomförande. Avslutningsvis ger vi förslag till framtida forskning inom detta område.

2 Litteratur

Detta kapitel börjar med en kort beskrivning över vilka aktörer som finns inom området. Därefter kommer en genomgång av den befintliga litteraturen inom det aktuella ämnesområdet. Vi avslutar med att redovisa den fakta som ligger till grund för undersökningsmodellen samtidigt visar vi också hur den är uppbyggd där varje del i modellen går igenom med relevant litteraturkoppling.

2.1 Bakgrund

I januari 1999 lanserade den 19-årige amerikanen Shawn Fanning fildelningsapplikation Napster (Karlberg, s 3). Applikationen möjliggjorde för Internetanvändare att byta musik med varandra digitalt genom fildelning. Napster använde en central server som användarna kopplade upp sig mot och på servern upprätthölls en lista över alla filer samt i vilken dator de fanns lagrade. Detta blev dock inte långvarigt eftersom Napster år 2000 åtalades av RIAA (Recording Industry Association of America) för brott mot den amerikanska upphovsrättslagen. Det som möjliggjorde åtalet var att listorna över filerna sparades centralt på en server.

År 2002 stängdes Napster ner men har nu åter börjat användas, dock som en betaltjänst (Melin, s 6). Napster banade vägen för fildelning av MP3-filer i stor skala.

När vi i fortsättningen talar om nedladdning av musik är det upphovsrättsskyddad musik vi syftar på. Frågan om fildelningsapplikationer är väldigt laddad och det finns många olika aktörer som har åsikter om detta. Musikindustrin hävdar att fildelningsprogram är ett stort problem som leder till förlorade intäkter (IFPI 1, 041214). Antipiratororganisationer menar motsatsen och påstår att fildelning av musik via Internet till och med kan öka musikförsäljningen (Piratbyrå, 041213). I USA har man stiftat lagar mot nedladdning av musik (Copyright, United States Copyright Office, 041208), men i Sverige är det ännu inte olagligt att ladda ner musik från Internet. Man har nu beslutat att genomföra omfattande ändringar i den svenska upphovsrättslagen (1960:729). Ändringarna innebär i korthet att all nedladdning av musik, film och annat upphovsrättsskyddat material blir olaglig. Det kommer dock fortfarande att vara tillåtet att kopiera upphovsrättsskyddat material för eget bruk. Lagförändringen är tänkt att träda i kraft juli år 2005 (Ds 2003:35, 041206).

MP3 står för MPEG (Moving Picture Experts Group) layer3. Organisationen bakom MPEG grundades 1988 och har idag medlemsorganisationer över hela världen som bidrar till utvecklingen av MPEG-standard. En av fördelarna med MP3-formatet är att det är ett komprimerat digitalt ljudformat vilket innebär att man får bra ljudkvalitet samtidigt som det inte tar allt för stor plats på hårddisken. En normal musikfil har en storlek på cirka 3-5 Mbyte. Förutom att storleken ger möjlighet till lagring av många filer så kan man även skicka filen via Internet relativt snabbt. Enkelheten i användande och hantering har bidragit till att MP3 idag är så populärt, musiken är bara några klick bort (Brandt, 2002).

Peer to Peer system (hädanefter P2P) är ett begrepp som anger att ett nät är organiserat efter en decentraliserad modell. Det innebär att man har ett nätverk utan central server där varje ansluten dator har samma funktion som övriga i nätverket (Pagina, 050110). Endast de datorer som är uppkopplade mot nätverket kan sända och ta emot data. När användaren kopplar ner datorn från nätverket försvinner den data som finns lagrad på den aktuella datorn och är därmed inte längre tillgänglig för andra användare. Det är användaren själv som avgör vilka filer som skall delas ut till de andra användarna på nätverket. Exempel på olika fildelningsprogram som använder P2P är Kazaa, Bittorrent, DC++ och Morpheus. I vår definition av fildelningsprogram har vi inte inkluderat FTP (File Transfer Protocol) trafik då denna typ av kommunikation kräver en FTP-server där filerna lagras centralt och låter användare ansluta via särskilda konton för att få tillgång till materialet på servern.

2.2 Aktörer

Leverantörer av ”illegal” fildelningsprogramvara

Vi vill börja med att poängtera att själva fildelningsprogramvaran i sig inte är illegal. Däremot är en stor del av trafiken som hanteras via programmen illegal. Efterföljarna har undvikit Napsters misstag genom att använda sig av P2P teknik. Skillnaden mellan P2P och den teknik Napster använde är att P2P är ett serverlöst nätverk. En av Napsters omtalade efterföljare är Kazaa, som med över 200 miljoner kopior är världens mest nedladdade program (Lindroth, s 14-15). Mycket tyder dock på att Kazaa har spelat ut sin roll som ett av de mest populära fildelningsprogrammen, främst för att programmet inte har utvecklats lika starkt som konkurrenterna. Idag växer nya fildelningsapplikationer som svampar ur jorden. Det är svårt att beräkna exakt hur många fildelningsprogram som finns idag, sajten Afternapster har listat upp 56 stycken som tillkommit efter Napsters bortfall men de är med stor säkerhet fler än så (Afternapster, 041207). Exempel på några av dessa är Bittorrent, DC++, Gnutella, LimeWire, Morpheus och Souseek.

Leverantörer av ”legal” fildelningsprogramvara

Denna kategori omfattar dem som på något sätt samarbetar med skivbolag eller artister och alltså inte tillhandahåller illegala musikfiler. On-line försäljning av MP3-filer är något som ännu inte erbjuds av skivbolagen i den utsträckning som efterfrågas. Detta har gjort att man inte kunnat konkurrera med fildelningsprogram där ”olagliga” MP3-filer distribueras. Musikindustrin har dock börjat inse att MP3 är här för att stanna och därför börjat erbjuda musik till försäljning via Internet. Några av de skivbolag som börjat med detta är BMG, EMI, Time Warner, Universal och Sony. De har dock vissa problem med att få ut musiken på de sätt de önskar. Från början hade de ett flertal restriktioner bland annat i form av spärrar mot att bränna ner låtarna på en CD-skiva, eller spela dem i en MP3-spelare eller i sin dator. Slutligen tog de bort dessa restriktioner då ingen ville köpa deras nedladdningsbara låtar (About 1, 041210). Ett annat exempel är ett lagligt alternativ är Cnet Networks som har samlat tusentals låtar från oberoende och osignerade artister som kan laddas ner kostnadsfritt från deras sajt (Bjerre, s 14). Musiker, okända

och kända, får möjlighet att via dessa fildelningsapplikationer själva sprida sin musik via Internet utan att behöva gå via skivbolagen.

Företaget Snocap är ett nystartat lagligt fildelningsnätverk som grundats av bland annat Shawn Fanning, skaparen av Napster. Snocap gör det möjligt för skivbolag och artister att sälja sina album genom P2P-teknik och online återförsäljare. Operatörer av auktoriserade P2P nätverk och online återförsäljare får tillgång till det hittills största musik registret (Snocap, 050103). Förutom nysläppta låtar och aktuella hits har de även liveinspelningar, remixar, B-sidor och out-of-print låtar från stora bolag, självständiga och osignerade artister. Med hjälp av Snocap fylls enligt Fanning ett tomrum mellan det begränsade antalet lagliga musiktjänster och det breda men illegala musikutbudet. Det nya i tekniken från Snocap är att de hittat en lösning på att ta betalt för fildelning och metoder för att utestänga musik som är piratkopierad. Fördelen med P2P som distributionsform för skivbolagen är att det erbjuder detaljerad data om köpmönster och efterfrågan samt att det kan sänka skivbolagens distributionskostnader (Melin, s 6).

En av de största leverantörerna inom Internetförsäljning av MP3-musik just nu är Apples musiknedladdningstjänst iTunes, som startade i april 2003. Flera har följt iTunes fotspår men inte lyckats bli lika framgångsrika. Microsoft anses för närvarande vara den största konkurrenten till iTunes med sin musiksajt MSN Music (IDG 1, 041209). Vår uppfattning är att antalet legala fildelningsapplikationer ute på marknaden är färre än de som illegalt erbjuder musik för nedladdning.

Organisationer mot piratkopiering

Tre omskrivna organisationer i Sverige som arbetar för att motverka piratkopiering och fildelning är BSA (Business Software Alliance), Antipiratbyrån och IFPI (International Federation of Phonographic Industry). BSA bildades 1988 och är verksamma i 65 olika länder (BSA, 041206). BSA: s syfte är att verka för en säker och laglig digital tillvaro med uppgift att spåra upp piratkopierare. De har i likhet med den amerikanska organisationen RIAA (Recording Industry Association of America), dragit ett flertal personer och organisationer inför rätta misstänkta för brott mot upphovsrättslagen.

Antipiratbyrån är en branschorganisation som arbetar med att motverka brott mot upphovsrättslagen (Svenska Antipiratbyrån, 041203). Ursprungligen startades Antipiratbyrån för att bekämpa piratkopiering för datorspel, video och film. Idag genomför de ett flertal aktioner för att söka upp och stoppa piratkopierare ute på nätet. En av deras mer omtalade aktioner är deras övervakning av fildelningsapplikationer på Internet (Siksjö, s 5). Vid brott mot upphovsrättslagen anmäler Antipiratbyrån detta till fildelarens Internetleverantör och kräver att abonnentens Internetuppkoppling skall stängas av (Internetworld, 041208).

De svenska skivbolagens intressen och rättigheter tillvaratas av organisationen IFPI. De inkasserar även ersättning när fonogram används ibland annat radio- och TV-sändningar och fördelar därefter ersättning till skivbolagen. IFPI representerar över 1500 medlemmar i över 80 länder och bedriver en omfattande nationell och internationell antipiratverksamhet (IFPI 1, 041206). De genomför exempelvis varningskampanjer i form av pop-ups som informerar om att det är olagligt att sprida kopierad musik via Internet utan tillstånd.

Övriga organisationer mot piratkopiering är IT-brottsroteln som medverkar vid utredningar av IT-kriminalitet och utvecklar teknik och metoder för säkrande av bevis i IT-miljöer (Polisen, 041230). SACG (Swedish Anti-Counterfeiting Group) är aktiva i arbetet inom EU för att skapa bättre regler som ska stoppa kopior och förfälskningar (SACG, 041230). Svenska Föreningen för Upphovsrätt (SFU) främjar kunskapen om upphovsrätten och att bidra till rättsområdets fortsatta utveckling (SFU, 041230).

Organisationer för piratkopiering

Antalet organisationer som verkar för piratkopiering och fildelning är i Sverige till synes färre än de som arbetar för att motverka dessa. Exempel på "piratorganisationer" är EFF (Electronic Frontier Foundation) och Banned Music. Vår mest kända organisation är Piratbyrån vars syfte är att stödja alla de som går emot rådande uppfattningar om upphovsrätt och arbetar för fri kopiering av kultur och information (Piratbyrån 2, 041203). De är noga med att påpeka att de inte arbetar för att organisera piratkopiering utan vill ge en annan syn på saken än vad upphovsrättsindustrin gör. Elektroniska Fronten Sverige (EFS) är en systerorganisation till det amerikanska EFF, föreningen har till syfte att värna och bevaka den svenska yttrande- och tryckfriheten (EFS, 041228). Organisationen utgörs i praktiken av en webbsida och en e-postlista där tankar, idéer och information utbyts.

Fildelare

När fildelningen tog fart under 90-talet var ungdomar den största gruppen nedladdare (IDG 2, 041204). Idag är nedladdningsgruppen mer utspridd i åldrarna. Statistiska centralbyrån (2004) undersökte under första kvartalet av år 2004 privatpersoners användning av datorer och Internet där personer mellan 16 och 74 år deltog i studien. Nedladdningen var störst i åldersgruppen 16-24 år för att sedan minska gradvis i de äldre åldersgrupperna.

Den typiske fildelaren är svår att definiera då miljoner människor världen över laddar ner musik varje dag. Vi har ändå lyckats urskilja några typer av fildelare. Molteni och Ordanini (2003) presenterar fem fildelningsgrupper de hittat i sin studie; masslyssnare (Mass Listeners) är de som sysslar med fildelning utan att duplicera materialet och som är mindre villiga att betala för att ladda ner musik. Nyfikna (Curious) laddar ner musik som hobby. De undersökande (Explorers) letar och sonderar musikkataloger efter musik som kan inspirera dem att köpa ny musik. Duplicerare (Duplicators) använder nedladdning som ett substitut för att köpa musik på traditionellt vis och tillfälliga (Occasional) är de som har lågt intresse för nedladdning.

Vi har valt att omdefiniera kategorierna så att de passar vårt syfte: proffsnedladdare, normalnedladdare samt ickenedladdare. Proffsnedladdare är de som sysslar med fildelning i stora mängder, ofta inom slutna nätverk. Dessa agerar ofta som drivande kraft "spindeln i nätet" till att nya och attraktiva musikfiler kommer ut för nedladdning för normalnedladdarna. Normalnedladdarna är de som laddar ner musik minst en gång i månaden. De bidrar i mindre utsträckning till utbudet av musikfiler och köper sällan CD-skivor men är ändå en drivkraft eftersom det är deras behov som styr vilka filer som är i omlopp på marknaden. Ickenedladdarna är de som av olika skäl valt att inte ladda ner

alls, exempelvis för att de anser det moraliskt fel eller för att de inte har tillgång till tekniken. De köper musik via dagligvaruhandeln eller Internet.

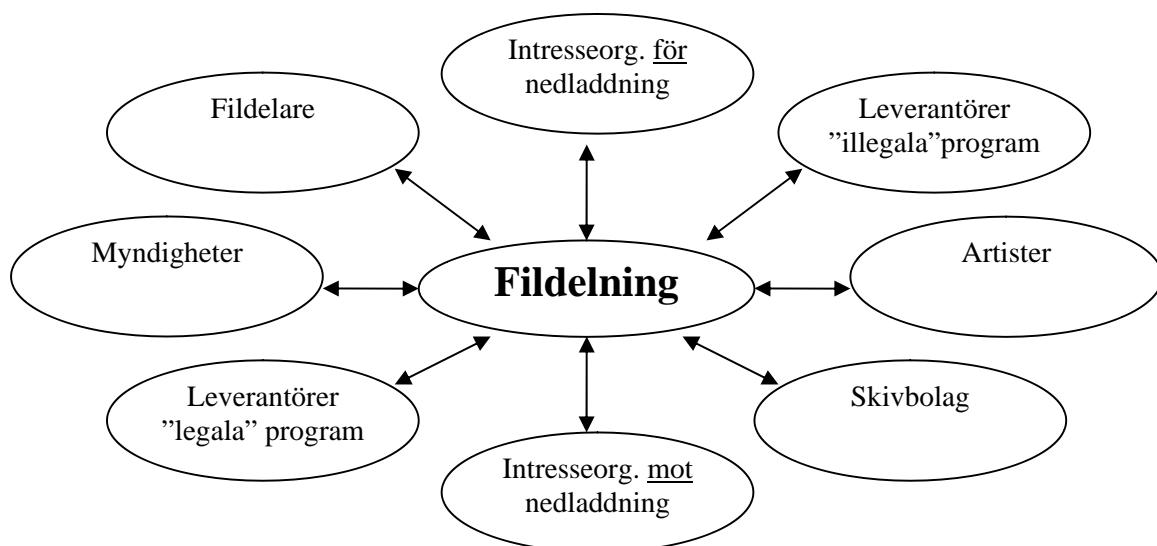
Skivbolag och artister

Det är genom skivbolagen och musikerna som musiken skapas och sprids. Skivbolagen och de flesta artister ser fildelningen som ett stort problem då de inte längre kan kontrollera musikens spridning. Alla från musikindustrins sida är dock inte negativt inställda utan det finns artister som ser fildelning som en möjlighet att själva föra ut sin musik. Ett exempel är den skotska gruppen Franz Ferdinand som på sin första spelning i USA möttes av en publik som sjöng med i texterna utan att de ännu hade släppt skivan. Genom att bandet hade utnyttjat Internet för att få ut sina låtar fick de ett genomslag innan skivan kommit ut (Hero, 050103). För musiker kan fildelningen vara både en stor möjlighet men också ett potentiellt hot mot framtida intäkter.

Skivindustrin representeras ofta genom organisationer som till exempel IFPI medan artisterna representeras av SAMI (Svenska Artisters och Musikers Intresseorganisation). Dessa har i uppgift att tillvarata och främja deras rättigheter och ekonomiska intressen (SAMI, 041206). Budskapet som skivindustrin för ut är ”utan artisten ingen produkt” – de menar att utan skivindustrin är det ingen som ser efter artisten, ingen som skyddar dess egendom och kreativitet. För tillfället är många artister beroende av skivbolagen men möjligheterna att skapa och distribuera sin musik globalt på ett sätt som tidigare inte var möjligt blir allt fler.

Sammanfattning av aktörer

Förutom de aktörer vi gått igenom i tidigare avsnitt finns även myndigheter som aktör. Deras uppgift är att stifta lagar inom området och se till att lagarna efterlevs. Figur 2.1 visar en intressentmodell över nedladdningen och de aktörer som har intresse i nedladdningen. Modellen har utvecklats med ”intressentmodellen” (Bruzelius & Skärvad, 2000) som förebild.

Figur 2-1 Intressentmodell för fildelning

2.3 Tidigare forskning

Den tidigare forskningen kring den illegala nedladdningen av musik berör flera olika aspekter av nedladdning men det är inom området ekonomi som man hittar den största mängden information. En artikel är den skriven av Bhattacharjee, Gopal, Lertwachara och Marsden (2002) och som behandlar affärsmodellens påverkan på försäljningsintäkter. Enligt Bhattacharjee et al. (2002) kan skivbolagen genom förbättrade försäljningsstrategier öka intäkterna för den legala musikförsäljningen trots den stora tillgången till illegal musik på Internet. För att ta fram strategier kring försäljning har Bhattacharjee et al. (2002) gjort en jämförelse mellan strategier hos traditionella återförsäljare av musik samt de återförsäljare som finns tillgängliga på Internet. För att testa den utvecklade försäljningsmodellen har man dels gjort datasimuleringar samt en enkätundersökning med potentiella konsumenter. Syftet med artikeln är dock inte att stoppa den olagliga nedladdningen av musik utan det är snarare ett sätt att förbättra den legala musikförsäljningens intäkter genom utveckling av bättre försäljningsstrategier. Vad man genom denna artikel har kunnat påvisa är att de så kallade "Online music stores" inte behöver eliminera den illegala musiknedladdningen för att öka sina intäkter. Istället handlar det om att satsa på försäljningsstrategier som har medlemsbaserade priser samt bättre sökmotorer som underlättar sökningen av musik. Detta skulle då kunna bidra till ökade försäljningsintäkter.

Holm (2002) berör i sin artikel dels den ekonomiska aspekten av piratkopiering men även den politiska. Holm (2002) anser bland annat att det inte är ur konsumentens perspektiv som Sverige idag gör ändringar i den befintliga lagstiftningen kring illegal nedladdning av musik, utan intresset för detta styrs istället av musikindustrin. Vidare finns det enligt Holm (2002) flera olika aspekter som regeringen bör ta ställning till vid förändringen av den tidigare lagstiftningen och därför bör politiker överväga både de positiva respektive negativa konsekvenserna av musiknedladdning innan man gör ändringar i lagen. Vid undersökningar kring musiknedladdning har man funnit ett samband mellan ett lands bruttonationalprodukt (BNP) och den illegala musiknedladdningen. Sambandet tyder på att den illegala musiknedladdningen är mer utbredd i länder med lågt BNP än i länder med högt BNP. Holm (2002) menar att lagstiftningen som förbjuder den olagliga nedladdningen av musik kan påverka många länder negativt eftersom kopierandet även sprider kunskap som gynnar ekonomisk tillväxt.

Bland de artiklar och uppsatser som behandlar den juridiska aspekten av musiknedladdning finns uppsatsen av Johansson (2003). Denna uppsats baseras på en undersökning kring piratkopiering av musik för eget bruk ur ett etiskt perspektiv. Syftet är att fastställa studenters attityder till piratkopiering för att skapa en förståelse för vad som är moraliskt försvarbart när det gäller piratkopiering. I sin uppsats tar Johansson (2003) upp tre olika scenarion där respondenterna måste ta ställning till huruvida personerna i fråga har agerat rätt respektive fel utifrån den rådande situationen. Resultatet av Johanssons (2003) undersökning påvisar att respondenterna anser det vara moraliskt försvarbart att göra piratkopior för eget bruk. Levin, Dato-on och Rhee's (2004) tar upp liknande problem kring nedladdning av musik. De har utfört en undersökning bland studenter för att undersöka den etiska aspekten kring nedladdning av musik. Studien kunde bland annat påvisa liknande svar som den av Johansson (2003) det som skiljer de

båda artiklarna åt är det resultat man fick från undersökningarna. Levin et al. (2004) kunde bland annat påvisa att de som laddar ner musik berörs i en mindre grad av etiska aspekter än de som inte laddar ner. Vidare kunde Levin et al. (2004) påvisa att de som laddar ner olaglig musik anser att denna handling varken skadar artisten eller skivbolaget. Dessutom anser de respondenter som laddar ner musik att skivbolagen tjänar tillräckligt med pengar och därför är det inte fel att ladda ner musik från Internet.

Bland de mer beteendevetenskapliga forskningsartiklarna har vi bland annat hittat en artikel av Walsh, Mitchell, Frenzel och Wiedmann (2003). Syftet med deras artikel är att undersöka de tyska konsumenternas beteende vid anskaffning av musik via Internet samt att jämföra detta med det traditionella sättet på vilket man införskaffar sig musik. Walsh et al (2003) utförde en elektronisk undersökning via webben. Studien påvisade fyra olika motiv till varför kunder betalar för att ladda ner musik från Internet samtidigt kunde man även fastställa tre olika nedladdningsgrupper som är villiga att betala för så kallad "Online music". Molteni och Ordanini (2003) undersöker bland annat konsumtionsmönstret vid nedladdning av musik från Internet. Man har likt Walsh et al. (2003) gjort en webbaserad enkätundersökning för att fastställa det sätt på vilket konsumtionen av musik idag sker. Enkätundersökningen genomfördes bland studenter vid Bocconi Universitetet i Milano, Italien. Enligt Molteni och Ordanini (2003) kan man genom att skapa sig en förståelse för konsumenters beteende bättre anpassa utbud och efterfrågan bland de så kallade "Culture Goods (musik, konst, film etc.)" i den digitala världen.

Thulin (2002) har gjort en studie kring ungdomars vardagliga användning av Informations- och kommunikationsteknologin (IKT; datorer, Internet, mobiltelefoner och fast telefoni). Thulin's (2002) arbete är baserad på empirisk data från två olika undersökningar, dels en empirisk undersökning som utförts bland gymnasieungdomar i Göteborg och dels en undersökning där data är hämtade från fyra nationella kommunikationsvane- undersökningar (KOM). Resultatet från undersökningen påvisar bland annat att användningen av informations- och kommunikationsteknologin blir allt mer betydelsefull. Vidare påvisade studien att de svenska gymnasieungdomarna använder IKT till följande områden: nöje, skolarbeten samt kommunikation med vänner och familj. Den totala tid som ungdomarna lägger på respektive område vid användningen av dator omfattar ca 1h per dag. Detta inkluderar dock inte användningen av Internet som då är ca 30 min per dag.

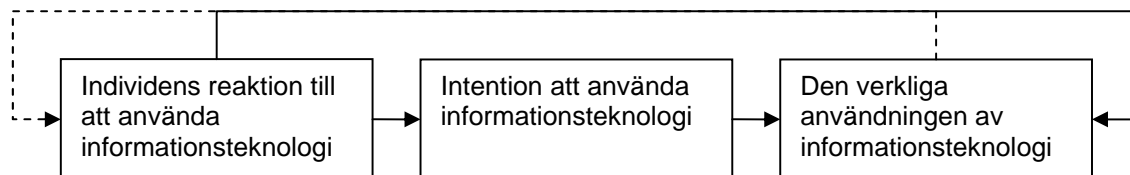
Sammanfattningsvis kan vi konstatera att den forskning som idag bedrivs inom detta ämnesområde i de flesta fall endast berör enskilda faktorer. Där man exempelvis forskar kring enbart den ekonomiska aspekten eller den juridiska aspekten av musiknedladdningen. Med andra ord finns väldigt få forskningsartiklar som berör integrerade modeller där man undersöker faktorer från mer än ett forskningsområde. Utifrån detta har vi därför valt att utveckla en undersökningsmodell för att undersöka vilka olika faktorer som tillsammans kan påverka nedladdningsbeteendet. Genom att skapa övergripande förståelse för detta tror vi att man lättare kan motverka den illegala nedladdningen av musik.

2.4 Undersökningsmodellen

Undersökningsmodellen beskriver de faktorer som kan påverka nedladdningsbeteendet. Delar av modellen är hämtade från Venkatesh, Morris, Davis, och Davis (2003). Syftet med deras arbete är att sammanföra 8 befintliga modeller som berör användningsacceptans av informationsteknologin till en enda modell. Genom detta arbete har Venkatesh et al. (2003) utvecklat en modell kallad "the Unified Theory of Acceptance and Use of Technology" (UTAUT). De åtta modeller som UTAUT är uppbyggd kring är:

- "Theory of Reasoned Action (TRA)"
- "Technology Acceptance Model (TAM)"
- "Motivational Model (MM)"
- "Combined TAM and TPB (C-TAM-TPB)"
- "Model of PC Utilization (MPCU)"
- "Innovation Diffusion Theory (IDT)"
- "Social Cognitive Theory (SCT)"
- "Theory of Planned Behaviour (TPB).

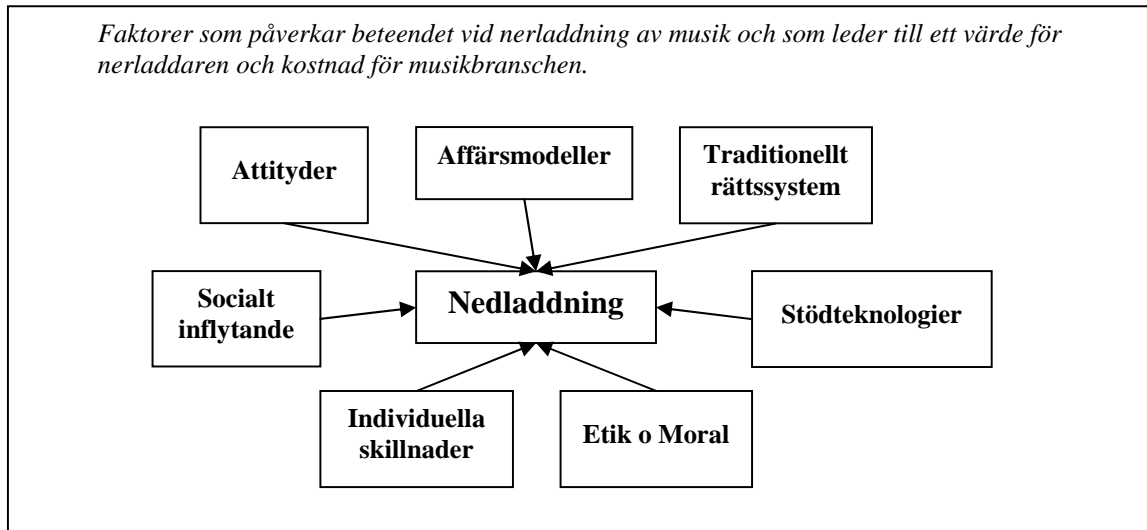
Vad som är gemensamt för dessa modeller är att de berör olika forskningsområden kring hur och varför individer använder ny informationsteknologi (IT). Figur 2.2 används för att beskriva den grundläggande tanken bakom individuell acceptans av IT.

Figur 2-2 Individuell acceptans av informationsteknologi

Styrkan i Venkatesh et al.'s (2003) modell är att den kan användas för att beskriva vilka faktorer som kan påverka individens acceptans av IT. För att verifiera den slutliga modellen utfördes ett antal olika tester och från dessa kunde man påvisa att modellen i fråga utklassade de 8 ursprungliga modellerna. Man kunde även påvisa tre påverkandefaktorer från intention till acceptans av IT, "Performance expectancy", "Effort expectancy" och "Social influences". De faktorer i Venkatesh et al.'s (2003) modell som vi tror kan vara viktiga när man studerar beteendet vid nedladdning av musik är "Social influence", "Performance expectancy", "Facilitating conditions", "Gender", "Age" och "Effort expectancy". Vi har slagit samman "gender" och "age" med andra individuella faktorer såsom exempelvis inkomst och sysselsättning under samlingsbegreppet "individuella skillnader". Samtidigt har vi även valt att i vår modell kalla det som Venkatesh et al. (2003) benämner som "Facilitating Conditions" för "stödteknologier".

Undersökningsmodellen består utöver de faktorer vi hämtat från UTAUT av: attityder, affärsmodeller, etik & moral samt traditionellt rättssystem. Viktigt att påpeka är att man inte ska se de olika delarna var för sig utan det handlar om att skapa sig en förståelse för helheten. Figur 2.3 nedan visar den undersökningsmodell som vi har använt oss av i vårt arbete.

Figur 2-3 Faktorer som påverkar nedladdning av musik

2.4.1 Traditionellt rättssystem

Den legala aspekten berör huruvida lagstiftningen kan påverka nedladdningen av musik. Frågan man kan ställa sig är om man genom lagstiftning kan förhindra denna form av brott? Johnson och Post (1997) beskriver hur vi styrs av lagar som skapats inom fysiska och geografiska gränser. De traditionella rättssystemen kan se väldigt olika ut beroende på vilket land man befinner sig i, eftersom alla länder har olika historisk bakgrund.

En intressant aspekt när det gäller reglering på Internet kontra i samhället är maktförhållandet. I ett samhälle finns alltid ett mer eller mindre civiliserat maktsystem där någon officiellt har makten (Johnson & Post, 1997). På Internet (i egenskap av virtuellt samhälle) har ingen särskild individ makten och därmed blir ordningsfrågan en fråga för varje sajt eller server individuellt. Enligt Johnson och Post (1997) är dock inte Internet fullt så anarkistiskt som det kan förefalla trots att det saknas central samordnad styrning. Istället regleras ordningen individuellt på varje server med hjälp av systemoperatörer som i sin tur stödjer sig på någon form av netikett (etikettregler på nätet). Detta innebär att ordningen finns, men varierar beroende på vilken sajt man besöker. Detta sätt att skapa ordning visar att det hos människan trots allt finns en önskan att hålla Internet någorlunda civiliserat. Avsaknaden av central styrning och geografiska gränser på Internet har skapat behov av en världsomspännande samordning av lagsystemet.

När det gäller kriminalitet på Internet är det också viktigt att inse att lagen på Internet bör kunna hantera det faktum att människor på Internet representeras av användarnamn eller e-postadresser, samt att e-postadresser inte bara behöver tillhöra en enda person. Dessa

fenomen skiljer sig från den traditionella lagen där man utgår från individen när man ska upprätthålla lagen. Man måste inse att rättigheter och skyldigheter på Internet är kopplat till användarkonton snarare än individer, vilket sätter den traditionella plikt känslan och moralen på spel (Johnson & Post, 1997).

Vår hypotes bygger på uppfattningen att nationsbyggda rättssystem fungerar även på en plats som Internet eftersom vi människor lever i samhällen som normalt regleras på detta sätt.

H1: Samhällets traditionella rättssystem påverkar nedladdningsbeteendet

2.4.2 Etik och moral

Etik och moral berör individens förmåga att avgöra vilka handlingar som är rätt respektive fel. Nationalencyklopedins (Nationalencyklopedin, 1989) definition på moral beskrivs på följande sätt: "Uppfattning om rätt och orätt"... "en individs eller en grups moral visar sig i vad de gör eller inte". Nationalencyklopedins (Nationalencyklopedin, 1989) definition på etik lyder "med etik avses den teoretiska reflexionen över moralen och dess grund" Detta kan sammanfattas som att etik är moralens teori. Vad som intresserat oss inom detta område är huruvida individens handlingar och i detta fall musiknedladdningsbeteendet styrs av etik och moral.

Enligt Svensson och Wingborg (1993) styr individens lathet dess moral sålunda tenderar lata människor att ha en lägre moralisk ribba än andra människor. Vidare är moralen något som man får redan som barn och som man bär med sig resten av livet. Våra val och handlingar jämförs då med vad vi lärt oss som barn och beroende på om det är rätt eller fel kan detta bidra till skuld känslor. Under tidigare perioder var det kyrkan som styrde moralen i samhället men efterhand som kyrkan förlorat sin makt har andra aktörer vuxit sig starkare. Vad som dock kan uppfattas som oklart kring detta är vem som egentligen har fått ansvaret för att uppfostra samhället i vad etik och moral är? Är det föräldrarnas ansvar eller är det möjligtvis skolans?

Levin et al. (2004) kunde bland annat i en studie med 23 universitets studerande påvisa att moralen hos individen påverkar dess attityd gentemot nedladdning av musik. Vidare kunde de också fastslå att individer som laddar ner musik påverkas mindre av etiska aspekter än individer som inte laddar ner musik. Utifrån detta påstående vill vi testa ifall det finns en skillnad mellan moraliska och legala aspekter. Vi har därför utformat hypotes H2 som lyder:

H2: Moraliska aspekter påverkar inte nedladdning av musik mer än traditionellt rättssystem.

2.4.3 Affärsmodeller

För att skapa en förståelse för vilka faktorer som påverkar nedladdning av musik är det viktigt att även titta på musikbranschens olika affärsmodeller. De olika komponenter som utgör en affärsmodell är kunder, konkurrenter, erbjudande, organisation och aktiviteter, resurser och leverantörer (Hedman & Kalling, 2002). Vårt intresse i detta är att fastställa huruvida priser och service kan bidra till att individer laddar eller inte laddar ner musik från Internet.

Ordet service innefattas av öppettider, utbud och tillgänglighet. Här är det intressant att undersöka vad kunderna har för uppfattning om öppettider det vill säga anser de att dessa är bra respektive dåliga. Exempelvis tror vi att dåliga öppettider kan bidra till att handeln mister många av sina presumtiva kunder eftersom Internet har obegränsad tillgänglighet dygnet runt. Vi tror också att långa avstånd till återförsäljare av musik kan resultera i att man vänder sig till Internet då man inte orkar/kan ta sig till återförsäljaren. Vi är också intresserade av kundernas uppfattning till dagens prissättning på CD-skivor, är det dyrt eller billigt i konsumentens ögon? Vi tror att prissättningen på CD-skivor påverkar kundens inköp, där höga priser tenderar till att driva kunderna till att ladda ner gratis musik från Internet istället för att köpa dem. Sätter man istället ett lågt pris på en CD-skiva kan det bidra till att kunden väljer att köpa skivan på traditionellt vis. Därmed tror vi att det höga priset på CD-skivor kan vara en orsak till att många väljer att ladda ner musik.

Holm (2002) menar att det är de ekonomiska teorierna som ligger bakom den illegala nedladdningen av musik. Där utbud och efterfrågan är något som styrs av kunderna själva. Holm tar bland annat upp substitutvaror som ett exempel på detta. Hedman och Kalling (2002) definierar "Substitute Products" som en produkt som uppfyller samma funktion som originalprodukten, ett bra exempel på detta kan vara video och DVD, där de båda kan uppfylla syftet att titta på film. Vidare är syftet med att utveckla substitutprodukter att det kan sänka priset hos originalprodukten eftersom allt för höga priser leder till att konsumenter söker sig till andra varor som fyller samma funktion.

Vad vi också är intresserade av är om man byter tjänster mot gattjänster det vill säga om man laddar ner musik för någon annans räkning erhåller man då något i gengäld. Enligt Davis (1992) är byteshandel (exchange) en del av vardagen och nästan omöjligt att undvika, vi berörs av det på ett eller ett annat sätt. Vad som dock är viktigt att påpeka är att det finns olika former av byteshandel och för olika människor i olika kulturer kan detta ha olika betydelse. Inom den kristna världen byter man exempelvis julklappar vid juletid med vänner och bekanta vilket speglar en viktig del av vårt kulturarv och som har en speciell betydelse för många. Förr i tiden var byteshandeln ett mycket vanligt sätt att byta till sig varor som man själv inte producerar eller kunde producera, detta fenomen finns fortfarande kvar idag. Vi i västvärlden har en tendens till att tro att vi inte längre bedriver någon form av byteshandel utan den handel som sker oftast är den som är kommersiell, men så är dock inte fallet. Med andra ord räknar vi kanske inte den byteshandeln som sker mellan vänner och bekanta eftersom den känns alldeles för trivial.

H3: Tillgänglighet, utbud och öppettider har mindre betydelse för nedladdningsbeteendet än vad prissättningen har.

H3a: Varje nedladdad MP3 fil innebär inte förlorade intäkter för skivbranschen. Eftersom många ändå inte skulle köpa den musik som de laddat ner.

H3b: Den nedladdade musiken kan ses som en bytesvara där man byter musik mot andra filer och tjänster.

2.4.4 Attityder

En attityd definieras enligt Berglind (1972) som en känslomässigt präglad inställning till något. Attityder påverkar våra åsikter, känslor och handlingar. Berglind (1972) menar vidare att själva attityden inte kan iaktas utan bara dess yttringar. Attityden finns alltid med i bakgrunden även om den ligger latent och inte tar sig uttryck just för stunden. Agarwal (2000) menar att en attityd reflekterar en individs inställning till ett visst beteende/fenomen. Attityder påverkar därför också vårt nedladdningsbeteende eftersom vi tror att det beteende vi uppvisar när det gäller nedladdning av musik via fildelningsapplikationer styrs av våra attityder. Venkatesh et al. (2003) talar om något som benämns ”attitude towards using technology” (attityd mot användande av teknologi). Enligt dem har formandet av denna attityd fyra delar som räknas upp och beskrivs nedan:

- “attitude toward behavior” (attityd gentemot beteendet) som definieras som en individs positiva eller negativa känslor gentemot att utföra en viss handling. Denna aspekt fokuserar på själva användningen av systemet och huruvida detta är en bra/dålig, klok/dumdrastig idé, om man gillar/ogillar tanken på användningen
- ”Intrinsic Motivation” (naturlig/inneboende motivation) innebär att användare utför en aktivitet utan någon annan upplevelse än att utföra handlingen i sig självt. Denna del handlar mycket om upplevelsen av systemet, är systemet trevligt att använda, är processen att använda systemet en rolig upplevelse i sig?
- ”Affect Toward Use” (känsla gentemot användande) symboliserar glädjekänslor, välbehag, depression, avsky, otillfredsställelse eller hat en individ associerar med en viss handling. Jobbet blir roligare/tråkigare när man använder systemet? Jobbet blir intressantare genom användning av systemet?
- “Affect” (påverkan) en individs gillande av beteendet. Kan t ex vara att man ser fram emot de delar av jobbet som involverar användande av systemet. Eller att man blir uttråkad eller rentav frustrerad när man använder det.

Vår hypotes kring detta område handlar mycket om det faktum att vi tror att nedladdningsbeteendet är ett hamstringsbeteende, det vill säga människor laddar hem mer musik än vad de avser använda. Detta tror vi beror på att samhället idag är fixerat kring prylar och status, ju fler prylar man har desto mer status får man i dagens samhälle.

H4: De som laddar hem musik gör detta i syfte att hamstra, man laddar ner mer än man avser lyssna på.

H4a: Anonymiteten påverkar hur mycket man laddar ner, ju mer anonym man känner sig desto mer laddar man ner.

2.4.5 Socialt inflytande

Socialt inflytande handlar om den påverkan andra människor har på det individuella beteendet. Vekantesh et al. (2003) beskriver detta som att människor påverkas av vad andra tycker och tänker om dem och detta bidrar till att man använder sig av vissa artefakter. Individen påverkas framförallt av så kallade ”viktiga människor”. Detta kan vara en kollega, personer i ens vänskapskrets eller familjemedlemmar. Vänner kan påverka genom att man känner sig manad att använda artefakter för att de andra i ens vänskapskrets gör det. De parametrar som påverkar det sociala inflytandet är bland annat kön, ålder och erfarenhet. Berglind (1972) talar om sociala normer som regler som man inte kan bryta mot utan att drabbas av sanktioner. Dessa regler ska vara allmänt accepterade av samhället. Det kan uppstå konflikt om den traditionella lagen säger en sak och den sociala normen en annan. I fallet MP3 är den traditionella lagen mot spridning av upphovsrättsskyddad musik, medan samhället i stort sett accepterat detta som en norm. Något som Stensaasen och Sletta (2000) talar om är ”internalisering” vilket innebär att en individ tar en norm och införlivar den i sitt värderingssystem och därmed gör den till sin egen. Detta är det absolut effektivaste sättet att påverka individer eftersom individen då naturligt känner att handlingen man utfört är det enda rätta sättet att handla. Sociala belöningar eller bestraffningar blir överflödiga eftersom individen själv ser till att följa normen.

Normer är enligt Mathiasson (1994) de oskrivna regler som finns för vårt uppförande. Det finns inga klara straffpåföljder för normbrott och bedömningen sker beroende på vem som brutit mot normen. Där traditionella lagar gäller lika för alla gäller normer olika från situation till situation och person till person. Normer synliggörs först när man bryter mot dem och straffet behöver inte alltid vara särskilt uttalat utan kan bestå i att andra människor runt omkring stannar upp och tittar skeptiskt när man gjort något som bryter mot normen. Denna situation uppfattas av de flesta som obehaglig och känslan av obehag gör att man aktar sig för att bryta mot normen igen. Stensaasen och Sletta (2000) använder begreppet konformitet för att beskriva individens sätt att hålla sig till de rådande normerna. De menar att konformitet är ett sätt att se till att människor fungerar tillsammans i olika situationer. Den som inte är konformist är individualist och gör sina egna val. I vissa fall är det nödvändigt med konformitet (t ex när det gäller att använda högertrafik), i andra får konformitet förödande konsekvenser (exempelvis Hitlers påverkan på människor under andra världskriget eller vissa sekters maktutövande på sina medlemmar). Mathiasson (1994) menar att bestraffningen mot dem som brutit mot normer ser olika ut i olika gruppers normsystem, vad som är accepterat i en grupp är kanske helt fel i en annan. I Stensaasen och Sletta (2000) refererar man till detta som något Cooley (1909) också talade om fast han benämnde det ”sekundär konformitet”. Detta innebär att man som avviker från normen är konform mot en alternativ norm. Ett exempel som Stensaasen och Sletta (2000) tar upp på sekundär konformitet är om en anställd är väldigt trevlig mot chefen, detta trevliga beteende kan av arbetskamraterna uppfattas som fjäskigt och därmed resultera i bestraffning i form av exempelvis utstötning från gruppen i sociala sammanhang. Detta har förutom den rent bestraffande funktionen mot personen i fråga funktionen att det visar övriga gruppmedlemmar att det

är ”fult” att vara trevlig mot chefen och hjälper därmed till att skapa en norm som lyder ”var inte för trevlig mot chefen”.

Dessa teorier kring ämnet har fört vårt resonemang i riktningen att Internet styrs mer av sociala normer än av det traditionella rättssystemet. Vi tror exempelvis att normen idag är att ladda ner MP3 via fildelningsapplikationer och de som inte gör detta frångår normen och ses som avvikande. Vi tror att om normen står i konflikt den traditionella lagen så väljer människan att följa den sociala normen. Detta har varit vår utgångspunkt när vi formulerat hypotesen:

H5: Nedladdningsbeteendet påverkas mer av sociala normer än av det traditionella rättssystemet.

2.4.6 Individuella skillnader

De individuella skillnader som finns i fråga om nedladdning av musik är bland annat könsskillnader, då vi tror att killar laddar hem i större utsträckning än tjejer. Vi tror också att yngre individer har mer tid över och därför laddar hem mer musik än äldre. Förutom dessa påverkande faktorer tror vi också att ekonomiska faktorer spelar en stor roll. Vi tror att ju mindre pengar man har kvar efter att räkningarna är betalda, desto mer benägen är man att ladda hem musik. Detta för att man inte har råd att prioritera köp av musik utan istället ersätter detta med gratis nedladdad musik. Nedladdningen kan påverkas av de individuella syften man har. En påverkande faktor för nedladdning tror vi är hur pass erfaren och hur mycket kunskap man har kring nedladdningstekniken. Övriga områden vi inkluderar under individuella skillnader men som vi inte valt att lägga fokus på i vår hypotes är exempelvis boendeform, civilstånd och sysselsättning.

En annan individuell skillnad är en persons smak. Enligt Molteni och Ordanini (2003), är en persons musiksmak relaterad till deras konsumtionsvanor inte en avgörande del av en persons individuella preferens, de menar att smaken tillhör en bredare social och kulturell matris. Vårat val av musik visar vilka vi är och till vilka grupper vi tillhör, därför kan våran smak påverkas av andra om vi är osäkra på oss själva.

H6: Nedladdningen påverkas av kön. Män laddar ner mer än kvinnor.

H6a: Nedladdningen påverkas av inkomst, ju mindre pengar att disponera desto mer benägen är man att ladda hem musik.

2.4.7 Stödteknologier

Venkatesh et al. (2003) definierar stödteknologier som ”facilitating conditions” (gynnsamma förhållanden). Detta representerar i hur stor grad individer uppfattar att teknisk infrastruktur existerar för att stödja användning av ett system. Det är viktigt att bra teknik står till individens förfogande. Venkatesh et al. (2003) talar alltså om individens förmåga att hantera de stödteknologier som finns. Vid nedladdning av musik är situationen delvis annorlunda eftersom det inte finns en organisation som står bakom användaren utan individen själv måste lära sig att hantera den teknik som finns tillgänglig på den öppna marknaden samt se till att göra denna stödteknologi tillgänglig för sina egna syften. Venkatesh et al. (2003) talar också om ”compatibility”. Denna faktor beskrivs som i hur stor grad en stödteknologi uppfattas stödja existerande värden, behov och erfarenheter hos potentiella användare. Tre aspekter nämns som är viktiga i detta sammanhang:

1. Användning av systemet är kompatibelt med alla aspekter av mitt arbete
2. Jag tycker att användning av systemet motsvarar det sätt jag vill arbeta
3. Användning av systemet passar bra med min arbetsstil

En stödteknologi som vi identifierat som central vid nedladdning av musik är fildelningsapplikationen som används för att dela filer mellan olika datorer. Den vanligaste tekniken för dessa fildelningsapplikationer är P2P. Det finns idag en rad olika fildelningsapplikationer tillgängliga för den som är intresserad. Förutom själva fildelningsapplikationen ser vi också snabb överföringshastighet som en viktig faktor då detta gör nedladdningsprocessen betydligt kortare än om man har en väldigt långsam förbindelse. Andra tekniska faktorer som kan påverka kan också vara hårddiskstorlek eftersom man måste ha någonstans att spara all musik man laddar ner. För att kunna lyssna på MP3 musiken på andra ställen än vid datorn ser vi också att MP3-spelaren är en viktig stödteknologi. Denna gör det möjligt att ta med musiken utan att behöva ha en stor CD-spelare med sig. Vår uppfattning är att stödteknologierna har en viktig del i att MP3 spridits så mycket som det gjort och att utan dessa hade utvecklingen inte gått i samma takt.

H7: Hastigheten på uppkopplingen är en avgörande faktor för hur mycket man laddar ner.

3 Metod

I detta kapitel går vi grundligt igenom de metoder vi använt oss av. Kapitlet börjar med en genomgång av övergripande arbetssätt, därefter går vi igenom de tre datainsamlingsmetoder vi använt i vår studie: enkätundersökning, fokusgrupper samt djupintervju. Sist i kapitlet går vi igenom litteratursökning samt källkritik.

3.1 Övergripande arbetssätt

Vi har utfört en kvantitativ enkätundersökning med 194 studenter på Ekonomihögskolan vid Lunds Universitet (EHL) för att empiriskt testa vår undersökningsmodell. Efter att enkätundersökningarna har samlats in och bearbetats har vi använt ett kvalitativt arbetssätt för att gå på djupet med de aspekter vi tyckte var intressanta. Anledningen till att vi kombinerat två olika forskningsmetoder var att vi ville få bredden i studien via enkäterna och djupet via fokusgrupperna. Vi har utgått från vår undersökningsmodell när vi valt vilka områden vi ska beröra i vår empiriska studie. För att få ett expertperspektiv i vår studie har vi via privata kontakter lyckats få tag i en person som varit delaktig i ett nätverk för fildelning på hög nivå. Denna person ville vara anonym av förklarliga skäl så den intervju vi gjort med honom saknar personliga uppgifter för att man inte ska kunna utröna hans identitet. Trots att personen i fråga inte ingår i vår enkät och fokusgruppspopulation (dvs. studenter på EHL) så ansåg vi hans perspektiv som intressant eftersom de stora nedladdarna är de som ser till att filerna finns i omlopp hos alla normalnedladdare.

I vårt empiriska arbete har vi valt att använda oss av primärdata, dels för att det inte finns så många studier kring detta sedan tidigare och dels för att det som gjorts i stor utsträckning har avhandlat legala aspekter eller beteendevetenskapliga aspekter var för sig, medan vi mer ville titta på ett bredare spektra av både legala, beteendevetenskapliga samt ekonomiska påverkansfaktorer. Vi diskuterade kring upplägget och kom fram till att under den korta tid vi hade på oss och med de obefintliga resurser (ekonomiskt) som fanns så hade vi ingen möjlighet att göra ett slumpmässigt urval. Vi är väl medvetna om att vårt insamlade material inte ger någon generaliserbarhet på grund av dess starka avgränsning samt att det är ett bekvämlighetsurval. Vi tror dock att vårt material kan ge goda insikter i vilken riktning framtida forskning kan tänkas bedrivas samtidigt som det ger oss en uppfattning om de faktorer vi har identifierat har någon påverkan på nedladdningsbeteendet.

3.2 *Datainsamlingsmetoder*

3.2.1 **Kvantitativ studie**

Population

Vi har valt att avgränsa vår population till att omfatta studenter på EHL. Att vi valde studenter är för att vi tror att denna grupp av människor har relativt god tillgång till Internet och dessutom är vana att använda datorer till vardags. Vi har delvis gjort ett bekvämlighetsurval när vi valde just EHL. Detta för att vi själva läser vid fakulteten och för att vi har bra kontakter inom området. Vi har dock en tanke om att EHL faktiskt bidrar med en lite mer blandad population eftersom det både finns ekonomistuderande, juridikstuderande samt systemvetare vid fakulteten. Denna blandning gör att vi trots vårt bekvämlighetsurval faktiskt tror att det finns en viss poäng i att vända sig till just denna population. När det gäller geografiskt område har vi inte gjort någon större koppling till var våra respondenter bor. Vi var intresserade av studenter vid EHL oavsett var man bor, alltså har vi medvetet valt att inte fokusera på den geografiska placeringen av våra respondenter i undersökningen eftersom vi vill titta på dessa grupper genom studiemiljö snarare än geografisk placering. Studenternas ålder och årskurstillhörighet varierar något, även om vi har en stor tonvikt på A- samt B-nivå studenter.

Vårt urval baseras på att vi tog kontakt med en lärare från varje institution vid fakulteten. Lärarna utvaldes dels genom vilka lärare vi själva stött på i våra kurser och dels genom att vi tittade vilka lärare som undervisade på A samt B-nivå på respektive institution. Dessa tillfrågades om de kunde tänka sig att lämna ut enkäter vid sina föreläsningar samt också samla in dessa. Vi fick bra gensvar och i stort sett alla utom en av de tillfrågad var villiga att hjälpa till. Eftersom vi kontaktade lärare med hyfsat stora grupper så fick vi möjlighet att lämna ut ett relativt stort antal enkäter.

Som man kan se i bilaga 1 (vårt enkätformulär) är enkäterna utformade så att respondenten är anonym. Vi frågar varken efter namn eller vilken kurs man läser utan enbart ålder och kön. Då vi valde relativt stora kurser och kurser där spridningen könsmissigt är relativt stor så finns ingen större möjlighet att med hjälp av dessa uppgifter härleda vem som besvarat enkäten. Vi har inte fått in så många enkäter där man undviker att svara på enbart vissa frågor som är av mer privat karaktär vilket får oss att tro att respondenterna också känt sig trygga och anonyma när de besvarat undersökningen. De som deltog i vår enkät fick ingen ersättning för detta utan gjorde det helt frivilligt.

De lärare vi tog hjälp av för utlämning av enkäterna fick en symbolisk gåva som tack för hjälpen. De utlämnade enkäterna och deras bortfall fördelade sig enligt tabell 3.1. I bortfallet har vi också inkluderat de enkäter som klassats som ogiltiga.

Institution	Antal utdelade	Antal besvarade	Bortfall	Bortfall %	Besvarade %
Handelsrätt:	18	8	10	56 %	44 %
FEK:	40	30	10	25 %	75 %
Statistik:	28	24	4	14 %	86 %
NEK:	40	11	29	73 %	28 %
Informatik	53	19	34	64 %	36 %
Café Holger	15	12	3	20 %	80 %
Summa	194	104	90	46 %	54 %

Tabell 3-1 Utdelade enkäter i procent och absoluta tal

I tabellen ovan kan man konstatera att det totala bortfallet i hela undersökningen varit cirka 42 % och detta bortfall har varit som störst bland informatikstuderande. Detta tror vi beror mycket på att undersökningen delades ut precis i samband med att A-nivå studenterna hade inlämningsuppgifter i programmering samt en tenta under den vecka enkäterna delades ut. Troligen har många studenter därför valt bort undersökningen för att istället fokusera på kommande uppgifter. I statistik har vi i särklass det minsta bortfallet i hela undersökningen, detta kanske för att statistikstuderande läser just om hur statistik fungerar och hur viktigt en bra svarsfrekvens är för en undersökning. När det gäller statistik så gick vi tillväga på ett lite annorlunda sätt än med övriga enkäter, vi stod själva utanför salen vid rasten (läraren ville inte själv dela ut enkäterna så det var anledningen till detta) och läraren sa ett par ord till studenterna innan de gick ut, så när studenterna kom ut så tog alla en enkät och vi fick endast fyra bortfall vilket indikerar att vår närvaro kanske påverkade folk att känna sig mer manade att svara. I övriga fall (förutom FEK) delade lärarna själva ut och samlade in enkäterna och i dessa fall var bortfallet större. På FEK uppstod ett missförstånd då den lärare vi kontaktat hade tittat fel i schemat och inte alls hade den föreläsning som vi skulle dela ut enkäterna på. Så vi fick ställa oss utanför föreläsningssalen och själva dela ut enkäterna till studenterna utan förvarning från läraren. Detta kan troligen förklara att bortfallet blev lite större än på statistik samt att det var svårare att få tag på folk som ville fylla i enkäten. Totalt blev bortfallet här 25 % vilket ändå är en bra siffra. Vi ser ett mönster i att de tillfällen där vi själva delat ut enkäterna har givit en bättre svarsfrekvens än övriga. Även i Café Holger där vi själva delade ut enkäterna ser vi en hög svarsfrekvens.

Material/instrument

Frågorna i enkäten är direkt kopplade till de faktorer som vi tar upp i undersökningsmodellen. Vi har valt frågor som vi hoppas ska tydliggöra vilka tendenser som finns inom respektive område och hur dessa sedan samverkar till att forma vårt beteende när vi laddar hem musik från Internet. Tabell 3.2 visar en sammanställning av de frågor som vi använt oss av i enkätundersökningen. De olika frågorna är kopplade till respektive faktor i undersökningsmodellen. Vissa frågor täcker upp mer än ett område vilket innebär att frågan kan förekomma under flera områden.

Faktor i modellen	Fråga i formulär
Socialt inflytande	35*
Affärsmodeller	14-18, 29, 31-32,36
Individuella skillnader	1-8, 30
Attityder	13*, 22-28, 35*
Stödteknologi	9-12, 33-35
Etik, moral	19*-21
Traditionellt rättssystem	13*, 19*-20*

* frågan är flervalsfråga och täcker därför upp flera olika områden

Tabell 3-2 Enkätfrågor kopplade till motsvarande faktor i modellen

Frågorna 1-8 är av inledande karaktär och handlar om den personliga delen av enkäten, kön, ålder, boende etc. Därefter följer ett antal frågor kring Internetanslutning och vanor på Internet. De frågor som behandlar vanor på Internet är konstruerade som en tabell med fem kryssrutor till varje delfråga. Det handlar om att ange hur ofta man använder Internet och i vilket syfte. Alla respondenter besvarar formuläret fram till fråga 21 som handlar om huruvida man laddar ner musik från Internet eller inte. De som svarar nej här besvarar inga fler frågor utan enkäten räknas som avslutad. De som laddar hem går vidare till fråga 22 och får frågor kring sin nedladdning och beteendet kring detta.

Vår avsikt var att hålla en enhetlig struktur genom hela undersökningen vilket gjorde att vi på alla frågor som handlar om gradering av olika påståenden har 5 svarsalternativ. Två frågor om hur mycket pengar man spenderar på CD-skivor (fråga 17) samt hur mycket man tror att man skulle spendera om man ej kunde ladda hem (fråga 29) har bara fyra svarsalternativ eftersom de intervall vi valde där lämpade sig bättre med enbart fyra alternativ. Vår uppfattning var att merparten av studenter inte har råd att spendera mer än 900 kr i månaden på enbart skivor och musik vilket gjorde att vi valde 900 som gräns för våra alternativ. De som spenderar utöver detta anser vi som storkonsumenter och vi valde att låta dessa ingå i alternativet ”mer än 900 kr” som en enhetlig grupp oavsett om man spenderar 1000 kr eller 2000 kr.

Efter att vi skapat frågor som täckte respektive område hade vi diskussioner kring varje fråga och hur den frågan bäst skulle formuleras (både frågeställning samt svarsalternativ). Detta gjorde att vi svängde mellan öppna frågor och bundna svarsalternativ på vissa frågor. Vi kom dock fram till att frågan om ”disponibel inkomst efter räknningar” var lämplig som öppen fråga, detsamma gäller frågan om vilket pris man ansåg var lagom för en CD-skiva. Även de frågor där man skulle ange i procent hur ofta man misslyckas med nedladdningar tyckte vi var lämpliga som en öppen fråga. Vi valde att gruppera vissa av frågorna som berörde samma område, detta för att spara plats i enkätformuläret men också för att det blev enklare och överskådligare för respondenten på detta sätt. Vi valde även att lägga kryssrutorna på de enskilda frågorna under själva frågan istället för till vänster om den. Detta för att vi dels sparade plats så att enkäten kunde kortas av i antal sidor men också för att det blev visuellt bättre på detta sätt.

Efter konstruktionen av formuläret valde vi ut ett tiotal personer som studerar vid EHL för att testa formuläret och bad dem komma med åsikter om utformningen. Testningen av formuläret ansåg vi var en viktig del i utformningen av enkäten eftersom det var här vi fick se om våra formuleringar gick att förstå. Samtidigt var det intressant att se hur andra personer tolkar våra frågor. De flesta tolkade frågorna precis som vi hoppades och det

gjorde att vi inte behövde göra några större revideringar i formuläret efter testningen. Responsen från testpersonerna var väldigt värdefull, de flesta tyckte att formuläret var mycket bra, men vi fick också några bra förslag kring utformningen som vi tog till oss. Detta gällde främst placeringen av de olika frågorna vilken vi senare ändrade.

När själva testningen av formuläret var klar gjorde vi ytterligare en testning med 3 personer som fick fylla i enkäten under tidtagning. Detta för att se om det var rimligt att lämna ut enkäterna på raster mellan föreläsningar eller om tiden blev för knapp. De vi testade fick fylla i hela enkäten fullständigt och precis som om de varit en vanlig deltagare. Vi valde att upplysa personen om att vi tog tid när enkäten fylldes i, även om detta kanske har viss inverkan på hur snabbt/långsamt man fyller i så ansåg vi att den påverkan var av mindre vikt och att det troligen inte skulle bli sådan stor tidsskillnad att det var avgörande. Det tog testpersonerna mellan 10-12 minuter att fylla i den vilket gav oss förhoppning om att man faktiskt kunde genomföra enkäten på en vanlig 15 minuters rast mellan två föreläsningar och ändå hinna köpa kaffe.

Det vi i efterhand kunnat konstatera är att vissa frågeområden är väldigt svåra att ställa raka frågor kring. Detta gäller främst socialt inflytande eftersom denna typ av inverkan oftast är något som sker utan att man själv är medveten om det. Detta gäller t ex en av delfrågorna under fråga 35 som handlar om popularitet bland kompisar. De flesta anser inte att denna fråga är relevant och när man ser den i skrift så ter den sig lite konstig. Bättre i detta läge hade kanske varit att ställa en helt annan fråga om något annat för att sedan dra slutsatser om huruvida personen i fråga tycks påverkas av kompisars åsikter eller inte (t ex om personen tycker att det är viktigt med märkeskläder eller andra artefakter som på något sätt signalerar status).

Det vi också kan konstatera är att vårt val att göra tabeller med samlade delfrågor kring vissa områden var mindre bra eftersom de enkäter som ej varit fullständigt ifyllda i 90 % av fallen "ramlat ur" på ungefär samma fråga. Detta var på fråga 35 som var en graderingsfråga med fem alternativ kring ämnet "vad anser du om fildelningsprogram generellt?". Denna är relativt lång med närmare 20 olika delfrågor vilket troligen avskräckt många av dem som struntat i att fylla i den. Hade man delat upp denna i mindre delar hade det kanske givit ett mindre bortfall. Vi har också fått in relativt få svar under fråga 36 där man skulle ange om man gav eller fick något i gengäld när man gav bort/tog emot musik från bekanta. Trots att många fyllt i att de ger bort/får musik så har långt ifrån alla dessa fyllt i vad de i sådana fall får. Detta tolkar vi som att folk antingen inte vill skylta med vad man ger/får eller som att man helt enkelt inte orkat skriva det. Kanske hade bundna svarsalternativ med möjlighet till att skriva fritt fått fler att svara på alla frågor, men det hade också kunnat ge effekten att folk inte orkade svara på frågorna.

Det vi frågat oss är vad som gjorde att en del struntade i att fylla i enkäterna fullständigt, var det frågorna som var för kompakt konstruerade eller var det bara så att folk inte orkade tänka efter? Vi tror att frågekonstruktionen i vårt fall kan ha varit lite väl tungrodd. Det stora antalet frågor med matriskonstruktion där man ibland hade 20-talet frågor med 5 val på varje fråga kan ha avskräckt många och fått folk att tröttna. Det man kunde ha gjort bättre som vi inser nu i efterhand är att vi kunde ha sållat mer bland frågorna, många frågor blev överflödiga, vilket vi insåg först när analysen påbörjades. Många av de allmänt vägledande frågorna i början av enkäten hade kunnat kortas ner eller helt tas bort vilket hade sparat energi till de lite mer viktiga attityd och beteendevetenskapliga frågorna.

Genomförande

När instrumentet var skapat gick vi vidare till nästa steg, nämligen genomförandet. Vi lämnade enkäterna till de lärare vi kontaktat tidigare och bestämde tid för avhämtning av de ifyllda enkäterna ca 4 dagar senare, detta för att alla skulle hinna lämna ut sina enkäter i lugn och ro. Vi redogjorde för varje lärare vad vår uppsats handlar om och vilken funktion enkäten ska fylla i undersökningen. Dessutom formulerade vi ett försättsblad till enkäten där vi gav bakgrundsinformation samt kontaktinformation om någon ville kontakta oss för att få veta mer om vår studie. Vi poängterade på försättsbladet att alla deltagare var anonyma. Det fanns även uppgifter om var enkäten skulle lämnas när den var ifylld.

I de fall lärarna själva lämnade ut enkäten har vi haft dålig insyn i hur respondenterna instruerats muntligt, något som vi ser en stor nackdel med, vi kan dock konstatera att fördelen i detta fall är att läraren lämnade ut enkäterna under en föreläsning vilket säkerställde att de flesta har pennor med sig, något som visade sig lite mer kritiskt i andra lägen. Ju kortare presentation och ju mindre information till respondenterna i förväg, desto större bortfall, det är vad vi kan konstatera. Detta kan också förklara att det förekom ett relativt litet bortfall i de fall där vi själva lämnade ut enkäterna. Trots att vi hade ett försättsblad så anser vi att den skriftliga genomgången på framsidan av enkäten var av mindre betydelse än den muntliga som gavs i samband med utlämnandet av enkäterna.

När vi själva lämnade ut enkäterna hade vi i ett par fall samarbete med föreläsaren som förberedde respondenterna och sen stod vi utanför ingången till föreläsningssalen och väntade precis innan rasten. Själva utdelningen gick till så att vi gav ett exemplar av enkäten till alla som kom ut vilket gjorde att vi uppfyllde två saker som vi tycker är viktiga att poängtera:

1. Vi fick ut ett exemplar till varje person som kom ut från salen vilket gjorde att vi nådde de flesta i gruppen
2. Alla fick enkäten direkt när rasten börjat vilket gör att man har gott om tid att fylla i enkäten

Det var endast ett fåtal av respondenterna som inte hann med att fylla i enkäten under rasten och i dessa fall fick de personerna ta med sig enkäten in på föreläsningen och sedan lämna i den efteråt när de hunnit fylla i allt. Detta gjorde att vi kan konstatera att den bästa svarsfrekvensen var när vi använde oss av en utlämningsmetod där läraren själv informerar studenterna om att en enkät kommer att lämnas ut under rasten samt vad enkäten handlar om och där vi själva sedan står redo utanför salen på rasten och delar ut enkäterna. I dessa fall var respondenterna väl förberedda och hade pennor med sig vilket gjorde att alla hade rätt förutsättningar för att kunna delta i enkäten. De mindre lyckade sätten var när vi stod utanför salen och delade ut enkäter när föreläsningen var slut, eftersom många inte var intresserade av att stanna kvar och fylla i enkäter utan ville gå hem direkt. Dessutom blev bortfallet större här också. Det minst lyckade genomförandet var det när läraren själv skötte hela processen, detta tror vi kan bero på att studenterna då lättare "smiter undan" eftersom läraren troligen inte har samma koll på vilka som lämnat in eller ej.

När det gäller de tillfällen där vi själva delade ut enkäterna i exempelvis uppehållsrum eller utanför föreläsningar där läraren inte berättat om enkäten för respondenterna så blev genomförandet lite annorlunda. I dessa fall tog vi själva med ett antal pennor eftersom vi antog att alla inte hade pennor eftersom man normalt inte tar med sig dessa ut ur salen när man har rast. Detta visade sig mycket avgörande eftersom det vid vårt första genomförande inte var särskilt många som hade pennor med sig och därmed blev pennornas antal avgörande för hur många enkäter vi hann dela ut under den rasten. Detta gjorde att vi till nästa gång såg till att ha fler pennor med oss för att inte riskera att förlora respondenter p.g.a. detta.

Vår erfarenhet är alltså att man ska dela ut enkäterna mellan föreläsningarna och man ska göra det själv för att det ger ett mer personligt intryck och får troligen folk att känna mer ansvar att besvara enkäten.

Databehandling

När alla enkäter samlats in började vi arbetet med att analysera vårt material. Vi började med att sortera enkäterna i tre högar, en för de som laddar hem musik och en för de som inte laddar hem samt en för ogiltiga enkäter (de som inte är fullständigt ifyllda). Därefter startade det relativt omfattande arbetet med att koda formulären, vi använde samma teknik med varje fråga och det var att vi numrerade alla alternativ i frågan från noll och uppåt beroende på antalet alternativ.

Vi valde att använda oss av programmet SPSS (programvara för statistisk databehandling) för att behandla och analysera våra enkäter. Detta program ser ungefär ut som Excel men kan göra mycket mer avancerade statistiska analyser. Nackdelen med denna typ av programvara är att den är mer avancerad att använda än exempelvis Excel, men eftersom vi använt programmet förut så tyckte vi att det var lämpligt för vårt syfte. Vi fick göra vissa justeringar i vissa frågor eftersom vi i exempelvis fråga 6 hade dels en ja/nej fråga om man har barn och i samma fråga skulle man även ange yngsta barnets ålder. Detta inser vi nu var mindre bra eftersom man ändå fick koda om dessa som två olika variabler i SPSS då varje variabel bara kan hantera ett värde. Detta innebar också att alla våra tabellfrågor (de frågor som har flera delfrågor inom en och samma fråga) fick delas upp i en variabel för varje delfråga. Detta var tidskrävande men nödvändigt.

När vi sorterade bort de enkäter som klassas som ogiltiga har vi gjort så att vi tagit bort alla enkäter där respondenten missat eller struntat i att svara på frågor kring något av våra intresseområden. Det har alltså inte spelat någon roll om enstaka respondenter inte svarat på t ex frågor om ålder eller inkomst eftersom dessa variabler inte klassats som centrala. De enkäter vi sorterat bort som ogiltiga (11 stycken) har saknat svar på flera centrala frågor vilket gjorde att vi ansåg att enkäten kunde oanvändbar statistiskt p.g.a. detta. När alla ogiltiga enkäter var borträknade hade vi 104 giltiga svar.

Inmatningen i SPSS gick till så att en person läste upp koderna från enkätformuläret och under tiden matade en annan person in detta i programmet. Vi provade först med att en person både läste och matade in i datorn samtidigt men det tog längre tid, varför vi ändrade arbetssätt för att inte uppta onödig tid till detta moment. De frågor som redan var intervall eller kvotskala lät vi behålla sitt ursprungsformat medan de frågorna som hade bundna svarsalternativ matades in enligt det kodningsschema vi utarbetat tidigare. När

inmatningen var klar startade vi analysen med att göra enklare univariata analyser på exempelvis hur könsfördelningen och åldersfördelningen ser ut i materialet. Den univariata analysen gjordes i deskriptivt syfte och kommer att användas i begränsat utsträckning under empiriavsnittet.

Därefter utförde vi en faktoranalys där vi letade fram och grupperade variabler som tillsammans kan utgöra en gemensam faktor. Utifrån dessa faktorer kan man sedan utföra regressionsanalys med variablerna i respektive faktor för att undersöka samband samt hur starkt detta samband är. Att ta fram faktorer var relativt tidskrävande eftersom man får testa sig fram på känn för att se vilka variabler som kan tänkas ha ett statistiskt samband. Efter att ha utfört faktoranalys gjorde vi chi²-test samt medelvärdesanalys för att titta efter samband mellan vissa faktorer. När vi skulle tolka de analysresultat vi fått så insåg vi att chi² inte ses som ett särskilt säkert mått på samband (Djurfeldt et al., 2003) vilket gjorde att vi valde att inte gå vidare med denna typ av analys. Vi valde istället att göra en logistisk regressionsanalys istället eftersom detta mått bättre indikerar samband. Beslutet att göra regressionsanalys innebar en del merarbete eftersom de flesta av våra variabler/frågor var kvalitativa och en regressionsanalys kräver antingen kvantitativt eller dikotomt (binärt) format på den beroende variabeln.

Vi har i kombination med regressionsanalys samt ANOVA även utfört korstabeller på de ställen det varit nödvändigt, för att undersöka samband mellan variabler. Detta har varit på de ställen där varken ANOVA eller regression givit indikation på samband, men där vi fått andra signaler via fokusgrupper eller djupintervju.

3.2.2 Kvalitativ studie

Population

Vi har även i den kvalitativa studien avgränsat vår population till att omfatta studenter på EHL. Det urval vi gjorde utgick dock mer från ett snöbollsurval och bekanta än via förfrågningar hos lärare. Sökandet efter deltagare till våra fokusgrupper gick till så att vi annonserade på anslagstavlor i EHL: s byggnader där vi sökte intresserade personer. Vi spred dessutom ryktet bland kursdeltagare och bekanta. De som var intresserade uppmanades kontakta oss med information om vad de läser, om de laddat hem musik från nätet någon gång samt vilka tider som passade bra för en fokusgruppsdiskussion på cirka 1,5 timmar. För att öka på intresset att delta beslutade vi att bjuda de medverkande på förtäring under diskussionen som tack för att de ställde upp.

Vårt mål var två grupper (en grupp med dem som laddar ner musik och en med dem som inte laddar ner alls). I varje grupp ville vi ha 3 personer. Anledningen till att vi ville hålla detta antal är att vi läste om fokusgrupper i Bryman (2002) och där nämndes att lagom antal för fokusgrupper låg någonstans på den nivån. Vi fick dock dåligt gensvar från våra lappar (vilket vi hade på känn eftersom många har sluttentor och annat inplanerat den perioden). Vi lyckades dock via ryktesvägen få tag i 3 stycken till varje grupp. Tyvärr fick vi ett återbud med kort varsel så gruppen med ickenedladdare fick bara två deltagare. När det gäller könsfördelningen hade vi svårt att få tag i kvinnor som laddar hem mycket, därför blev det enbart män i vår grupp för dem som laddar hem mycket. I gruppen för de

som inte laddar hem alls lyckades vi dock få tag i en kvinna. I denna grupp deltog även en man. Åldern på våra deltagare var mellan 20-30 år och alla garanterades att materialet hanterades konfidentiellt. Detta säkerställdes genom att vi i protokollen inte refererar till deras riktiga namn utan enbart som person A-E. Deltagarna i våra fokusgrupper bor i Lund eftersom fokusgrupperna också genomfördes där. Det var svårare att få folk utanför Lund att ställa upp eftersom grupperna inte alltid stämmer med de tider studenterna är i skolan. Detta gjorde att vissa tackade nej eftersom tiden inte var bra, men detta ser vi som ett naturligt bortfall i sådana här lägen.

Material/instrument

Själva frågorna i fokusgrupperna skapade vi med utgångspunkt från våra hypoteser. Vi ansåg det mycket viktigt att försöka utröna det som låg bakom svaren från enkätundersökningen. Vi såg också fokusgrupperna som ett sätt att få med de aspekter vi missat eller inte kunnat ta med i enkäterna. Frågorna var relativt ostrukturerade, vi hade relativt breda frågeställningar som vi sedan lät deltagarna diskutera fritt kring. Detta för att vi var rädda att missa aspekter om vi gjorde frågorna för smala och inriktade.

Vi gick noga igenom frågorna och formulerade dem så gott vi kunde för att undvika missförstånd när de ställdes till fokusgruppen.

Genomförande

När fokusgrupperna startade började vi med att bjuda på fika så att deltagarna kunde bryta isen och äta lite innan diskussionen startade. Detta visade sig vara bra eftersom det direkt skapade lite debatt om andra saker mellan deltagarna, vilket gjorde att de redan hade känt av varandra när vi började den "riktiga" diskussionen. Vi började med att berätta att samtalet skulle spelas in samt vilka vi var och vad vår uppsats handlar om. Därefter berättade vi kort om hur själva fokusgruppen skulle gå till och ungefär hur lång tid vi beräknade att den skulle ta. När all information hade förmedlats så startade vi inspelningen och började ställa frågorna. En person antecknade också under tiden diskussionen pågick, för att underlätta transkriptionen av bandet i senare skede. Vi hade en person som skötte hela frågeställningsmomentet för att undvika förvirring. Det hände dock att någon i gruppen kompletterade med någon fråga som dök upp under diskussionens gång.

De intervjuade fick fritt diskutera kring ämnet och vi lade oss inte i deras åsikter och försökte hålla oss neutrala och tysta större delen av tiden. Om någon av personerna var lite återhållsam så riktade vi frågor mot den personen för att få med allas perspektiv så gott det gick. Den första fokusgruppen där deltagarna laddar hem musik från Internet tog cirka 70 minuter att genomföra, den andra med dem som inte laddar hem tog endast 40 minuter. Denna skillnad beror troligen på att vi ställde fler frågor till dem som laddar ner kring deras beteende, vilket vi inte kunde ställa till dem som inte laddar hem.

Databehandling

Behandlingen av svaren vi fick in gick till så att vi först skrev rent de anteckningar som tagits under fokusgruppens gång. Därefter använde vi en MiniDisc spelare för att transkribera samtalet till textform i Word. Detta var ett relativt tidskrävande arbete som krävde mycket koncentration. Totalt tog det 4 timmar att transkribera materialet från fokusgruppen med dem som laddar ner och ca 3 timmar att sammanställa den med dem som inte laddar ner. Resultatet av transkriberingen var ett fullständigt protokoll där allt som sades fanns nedskrivet. När detta arbete var färdigt så lyssnade vi igenom minidisken en gång till för att se så att vi fått med allt från bandet i texten.

Då denna kontroll var gjord startade arbetet med att försöka strukturera allt vi fått in. Vi gjorde så att vi tittade igenom det transkriberade materialet och därefter tog vi beslut om hur vi skulle analysera materialet. Det beslut vi tog var att vi skulle koncentrera texten och sälla bort onödigt information vilket det fanns en del av i det första protokollet. Exempel på hur denna överföring från transkriberad form till lite mer koncentrerad form skedde är följande stycke som handlar om man köper mindre skivor efter att man börjat ladda ner musik, svaret i sin helhet var:

” Helt klart, jag tror att jag köpte min sista CD-skiva när jag gick på högstadiet. Sen vi fick snabb uppkoppling har jag inte köpt en enda CD-skiva överhuvudtaget förutom tomma skivor för att bränna på. Detta för att jag kan få musik på ett helt annat sätt. Jag har helt klart slutat köpa.”

Detta stycke koncentrerades till att personen i fråga har slutat köpa skivor helt sedan han började ladda ner. Åsikterna infördes i koncentrerad form i en matris vi skapat i Word. Matrisen konstruerades så att det fanns en rad för varje person som diskuterat och en kolumn för varje fråga vi ställt. Därefter förde vi in respektive persons åsikt i en viss fråga i rätt ruta för detta. På detta sätt fick vi en överskådlig bild av vad de olika personerna tyckte om olika faktorer.

När denna del var färdig var materialet så gott som sammanställt, därefter tog vår analys av detta material vid. Analysen gjordes så att vi diskuterade kring materialet med hjälp av det material vi tidigare fått in i intervjuer. Det som var intressant att undersöka var ju om de slutsatser vi dragit via enkäterna stämmer med den uppfattning folk har.

3.2.3 Djupintervju

Population

Vi genomförde denna djupintervju med en person som vill vara helt anonym med tanke på de uppgifter som lämnats. Den intervjuade är en 28-årig man från Skåne som varit aktiv inom fildelning och haft egen FTP server för detta ändamål. Kontakten förmedlades via gemensamma bekanta och intervjun genomfördes i Malmö den 11/12 2004. Personen klassas av oss som en extrem nedladdare enligt de kriterier vi tagit fram.

Material/instrument

Intervjun förbereddes så att vi först konstruerade ett antal frågor som vi ville ha svar på inom området, dessa användes som underlag vid intervjun. Det fanns frågor kring alla faktorer i vår undersökningsmodell, eftersom vi var intresserade av expertperspektivet på detta och vi utgick från vårt enkätformulär när vi konstruerade frågorna. Intervjufrågorna skapades i syfte att vara vägledande, eftersom vi inte var säkra på vad vi skulle få fram när vi började intervjun. Därför hade vi en del backupfrågor och var förberedda på att intervjun kunde komma att bli relativt ostrukturerad om vi kom fram till intressanta perspektiv som behövde utforskas närmare.

Genomförande

Undersökningen gick till så att vi träffades hos intervjupersonen och utförde intervjun i denna persons hemmiljö. Vi förklarade syftet med vår undersökning samt vilken roll intervjun skulle fylla. Därefter berättade vi kort om frågornas upplägg och ungefär hur många frågor det rörde sig om samt hur länge intervjun beräknades ta. Vi klargjorde också att det var helt ok att nämna andra saker än just de vi tagit upp i frågorna, om respondenten ansåg att det var något som behövde klargöras tydligare. Själva intervjun gick till så att intervjuaren ställde frågan och noterade svaret för att vi skulle få med allt som sades. Vi hade ingen möjlighet att spela in intervjun, annars hade detta varit att föredra. Intervjupersonen fick ingen ersättning för att han ställde upp. Själva intervjun fokuserades kring frågorna, men det kom också upp ett par andra saker som vi själva inte haft en tanke på att fråga om. Detta gjorde att vi fick ett par fler frågor än beräknat och intervjun tog cirka 1,5 timme. Vi fick svar på alla frågor vi ställde och mer därtill och det blev inga frågetecken kring själva frågornas utformning.

Databehandling

För att inte förlora relevant information efter intervjun valde vi att sammanställa materialet så fort som möjligt. De frågor som uppkommit under intervjun lade vi till sist i formuläret och fyllde på med de svar vi fått. Själva bearbetningen till råformat tog inte mer än cirka en timme. Det material vi hade sammanställde vi sedan i kortfattat format under avsnittet "undersökning" längre fram i uppsatsen. Därefter använde vi detta som utgångspunkt när vi diskuterade kring de olika faktorerna i vår modell.

3.3 Litteratursökning

Litteratursökningen började med att vi tittade igenom vår egen institutions hemsida för att få en uppfattning om vilka uppsatser som skrivits på området de senaste två åren. Inom gruppen tog vi beslutet att inte söka efter uppsatser som var skrivna tidigare än år 2002 eftersom vi ville försöka hitta så aktuellt material som möjligt. Vår avsikt med att söka andra uppsatser var att via deras referenslistor sedan kunna gå vidare och söka ytterligare litteratur i ämnet samt att se vad som tidigare skrivits i ämnet. Uppsatserna letade vi rätt på genom att titta på vår egen institutions hemsida (Institutionen för informatik, 041118). När vi hittat ett antal artiklar i ämnet som vi ansåg intressanta läste vi dessa och utifrån de litteraturreferenser som fanns i dessa artiklar har vi gått vidare och funnit ytterligare artiklar inom samma område. Detta har vi gjort i många steg och detta sätt att hitta nya källor har visat sig ge bra resultat eftersom vi hittat ett flertal artiklar på detta sätt.

Vi har också sökt efter vetenskapliga artiklar i en elektronisk artikeldatabas (ELIN, 041124) och avgränsade oss då mot dokument som var publicerade från år 2002 fram till idag samt artiklar i fulltext. Vi gick in på ELIN: s hemsida och valde "Articles" och "basic search" och sökte först på nedanstående enkla sökord:

Napster genererade 166 träffar

MP3 genererade 359 träffar

Dessa sökningar gav för många irrelevanta träffar och för lite relevans så vi gick vidare och sökte mer på kombinerade ämnesord kring vårt område samt med lite mer specificerad avgränsning. Vi valde att kryssa i rutan "publication year" och ändrade till "2002 to present" där för att få upp aktuella artiklar. Sen valde vi "all fields" i listan för sökorden. Därefter sökte vi på nedanstående kombinationer av ord och då fick vi lite mer intressanta och filtrerade träffar:

Filesharing AND MP3 genererade inga träffar alls

Peer-to-peer AND MP3 genererade 13 träffar

Music AND download genererade 93 träffar

Music downloading genererade 53 träffar

Music piracy genererade 156 träffar

De träffar vi fick skummade vi igenom för att avgöra relevansen i. De som föreföll relevanta valdes ut och lästes i fulltext. Via dessa vetenskapliga artiklars referenslistor har vi sedan gått vidare för att hitta ytterligare referenser i ämnet. Vi fastnade ganska tidigt för en vetenskaplig artikel av Venkatesh et al. (2003) som behandlar attityder till användning av IT och vi blev intresserade av deras resonemang kring hur olika faktorer påverkar användningen. Vi ville därför gå vidare med deras resonemang och undersöka om dessa faktorer också är relevanta för beteendet vid nedladdning av musik. Vi har använt deras artikel som utgångspunkt och därefter byggt på med fler faktorer som vi anser relevanta.

Förutom vetenskapliga artikelsökningar har vi också besökt Social- och beteendevetenskapliga biblioteket vid Lunds Universitet för att hitta eventuella böcker kring beteendevetenskapliga aspekter i vår modell. Vi förväntade inte oss att hitta särskilt

mycket böcker tryckt om just nedladdning, men vi hittade en del kring de faktorer som ingår i modellen. När vi sökte böcker på detta område hittade vi inga bra träffar i datorsystemet utan gick därför ut till de hyllor som behandlade det aktuella ämnet och skummade igenom titlarna. Vi hittade ett antal intressanta böcker på detta sätt. Förutom de böcker vi hittade på biblioteket på detta sätt har vi också gjort sökningar i Lunds Universitets bibliotekssystem (LOVISA, 041126) för att söka litteratur. De sökningar vi gjort i LOVISA har gjorts med hjälp av liknande sökord som vi använde vid sökningen av artiklarna.

För få lite mer populärvetenskaplig kunskap kring ämnet har vi gjort ytterligare sökningar på Google (Google, 041123). Vid de sökningarna vi gjort på Google använde vi liknande sökord: MP3, peer-to-peer, nedladdning samt fildelningsprogram. Genom denna typ av sökningar har vi hittat en mängd olika tidningsartiklar samt sajter för en mängd olika organisationer som på olika sätt har intresse inom området. Vi hittade också en del uppsatser skrivna av högskolestudenter på detta sätt. Vissa av de artiklar och rapporter vi hittat har ingen större vetenskaplig förankring och det är vi medvetna om, däremot gav de en bra bredd i vår kunskap, speciellt när det gällde att avgöra vilka områden vi var intresserade att studera djupare.

3.4 Källkritik

Leth och Thuren (2000) menar att det idag finns samma tendenser kring källkritik som funnits inom vetenskapen sedan länge: å ena sidan medvetenhet om all kunskaps osäkerhet, å andra sidan övertygelse om att det går att skaffa sig en kännedom om företeelser och förhållanden som är relativt riktig. De källkritiska problemen på Internet handlar ofta om att hitta källor som inte är primärkällor, men som ändå är bra källor. Kunskapssökning på Internet kräver till skillnad från tidigare kunskapssökning en större skepticism och en större nyfikenhet. Källkritik i allmänhet bör utgå från fyra granskningskriterier: äkthet, tid, beroende och tendens. Källkritik på Internet innehåller utöver dessa fyra även (Leth & Thuren, 2000): "världsbild och kunskapssyn som tendens", "trovärdighet" samt "källans förutsättningar och egenskaper". Deras syn på granskning av källor baseras på ett antal olika steg/riktlinjer man kan följa under själva granskningsarbetet. Vi har i huvudsak använt oss av vetenskapliga källor samt tryckt litteratur, vilket i sig inte ger någon garanti för att materialet inte innehåller några fel, men eftersom denna typ av material granskas på ett helt annat sätt än elektroniska artiklar och fackpress så har vi haft som tumregel att i största möjliga mån bygga våra teorier på vetenskapligt granskade kunskaper.

3.4.1 Elektroniska källor

Vi har i vår litteratursökning behövt använda en del elektroniska källor eftersom fildelning/nedladdning av musik är ett relativt nytt fenomen och mycket av informationen produceras och distribueras elektroniskt. Vi har dock försökt att ha i åtanke de riktlinjer som Leth och Thuren (2000) rekommenderar när det gäller att minimera de största misstagen i vår jakt på källor. De elektroniska källor vi trots allt

valt att använda i vår uppsats har vi enbart använt om det inte gått att få tag i informationen på något annat sätt. Precis som Leth och Thuren (2000) skriver kan man använda källor som är tendentiösa när det gäller uttryck för t ex ideologier och liknande. Detta har gjort att vi använt Internetsidor för att beskriva organisationer som exempelvis Piratbyrån, BSA, EFS, IFPI, SACG, Polisens IT-rotel, SUF och Antipiratbyrån och deras verksamheter. Det är ju bäst de själva som kan veta vad de sysslar med och vad de har för åsikter, därför drog vi slutsatsen att deras egna sidor bäst kan föra fram deras tankar kring ämnet.

3.4.2 Fackpress/dagspress

Enligt Leth och Thuren (2000) finns det flera nackdelar med att använda sig av artiklar från dagspress. Detta har ett antal orsaker, bland annat att denna typ av artiklar oftast produceras under tidspress och utan expertgranskning. Dessutom finns ofta en tendens att vinkla historier för att vinna nyhetsvärde och man speglar långt ifrån helheten i en historia. Detta har vi haft i åtanke när vi sökt information och endast i ett par enstaka fall använt oss av texter från dagspress. Vi har i största möjliga mån försökt att hålla oss till fackpress om vi inte hittat vetenskapliga artiklar i ämnet.

3.4.3 Faktadatabaser

I kombination med fack/dagspress har vi även använt oss en del av faktadatabaser såsom SCB: s statistiska material samt regeringens rapporter och lagförslag. Leth och Thuren (2000) menar att det finns vissa saker som är bra att ha i åtanke när man använder denna typ av källor. Dels är det inte säkert att materialet är heltäckande och dels är det ofta svårt att få aktuella uppgifter. Den senare problematiken stötte vi själva på då de fakta vi hämtat från SCB ligger något år bakåt i tiden när det gäller publicering. Man bör också vara observant på att bara för att ett material publiceras av en myndighet så innebär inte det automatiskt att uppgifterna ska sväljas med hull och hår. Vi har inte använt oss av någon större mängd faktadatabaser och de vi använt har vi försökt använda med sunt förnuft.

4 Undersökning

Detta kapitel innehåller sammanställningen av vårt empiriska material. Materialet har samlats in med tre olika datainsamlingsmetoder vilket också har legat till grund för strukturen i detta avsnitt. Vi går igenom och redovisar de resultat vi fått när vi bearbetat vårt material, med utgångspunkt från de olika delarna i vår modell.

För att bekräfta respektive falsifiera våra hypoteser har vi använt oss av ett antal olika statistiska metoder. Nedan kommer vi att ge en kort beskrivning av de metoder vi använt samt i vilket syfte. Vi har börjat analysarbetet med att utföra en såkallad faktoranalys för respektive hypotes. Faktoranalys är ett sätt att kombinera flera variabler och reducera deras antal för att synliggöra de bakomliggande förhållandena. Detta innebär att man då kan ta fram de variabler som kan ha ett samband som kan vara intressant att undersöka. Varje faktor får vid analysen ett communalityvärde mellan 0 och 1. Detta värde används för att förklarar hur starkt variabelns samband är. Communalityvärdet skall helst ligga över 0,500 för att visa ett intressant samband, ju högre värde desto bättre. Utifrån det resultat som genererats från faktoranalysen har vi sedan utfört en regressionsanalys. Med hjälp av en regressionsanalys kan man studera hur två eller flera oberoende variabler bidrar till den beroende variabelns variation. Det justerade R²-värde som tas fram kan då påvisa hur stor del av materialet som kan förklaras med hjälp av de oberoende variablerna. För att värdet skall ses som signifikant skall det ligga mellan 0 och 1, ju närmare 1 desto bättre. Ett exempel på detta är hur den oberoende variabeln "Utbildning" påverkar den beroende variabeln "Lön". Detta betyder att en persons lön (beroende variabel) påverkas av vilken utbildning (oberoende variabel) man har. Då vi inte kommer att använda regressionsanalysen för prediktioner är syftet här endast att visa vilket samband det finns mellan den beroende variabeln och de oberoende variablerna. Vid regressionsanalyser för samtliga hypoteser har den beroende variabeln varit "totalt nedladdade låtar" och de oberoende variablerna har varit skiftande beroende på hypotesens frågeställning.

För vissa hypoteser har vi även utfört en envägsvariansanalys (ANOVA-test). ANOVA är en metod som används för att jämföra olika populationers medelvärde. Med hjälp av denna metod kan man visa ifall det finns några signifikanta skillnader mellan olika populationer. I samband med ANOVA-testet har vi valt att ta fram signifikansnivån för respektive test. Signifikansnivån används för att förklara den osäkerhet som finns i testet. En signifikansnivå på 0.050 betyder att det finns en risk på 5 procent att den ställda regressionen är fel. Detta innebär också att testresultatet är signifikant med 95 procents säkerhet.

Nedan presenteras det resultat som vi fick fram genom analysarbetet. I början av varje del kommer vi först att presentera svarsfrekvenser för respektive fråga som berör hypotesen. Vi avslutar sedan med resultaten från regressionsanalysen.

4.1 Enkät

Tabell 4.1 visar vår population i en korstabell mellan kön och nedladdning. Av respondenterna har 71 % svarat att de laddar ner musik. Av dessa är 31 % kvinnor och 69 % män. Av dem som ej laddar ner musik är 40 % män och 60 % kvinnor.

		Kön		Total
		man	kvinnor	
Laddar du hem musik från Internet	Ja	51	23	74
	Nej	12	18	30
Total		63	41	104

Tabell 4-1 Korstabell över kön och nedladdning av musik

4.1.1 Traditionellt rättssystem

Hypotes **H1** förutsätter att samhällets traditionella rättssystem påverkar individers nedladdningsbeteende. Den fråga som ställdes kring denna hypotes är fråga 19 som behandlar huruvida respondenterna påverkas av olika legala faktorer. På denna fråga fick vi följande svar på frågan i vilken utsträckning följande faktorer skulle påverka deras nedladdningsbeteende (alla procenttal är avrundade): 75 % trodde att de skulle påverkas ”lite” eller ”inte alls” om det skulle vara olagligt att ladda ner musik 72 % trodde att de skulle påverkas ”lite” eller ”inte alls” om det skulle vara risk för fängelsestraff. 67 % trodde att de skulle påverkas ”lite” eller ”inte alls” om det skulle vara risk för böter. 60 % påverkas ”lite” eller ”inte alls” om de riskerade att få sin Internetuppkoppling avstängd. 73 % påverkas ”lite” eller ”inte alls” av att det är olagligt att sprida musik.

Genom att utföra en faktoranalys med alla variabler från fråga 19 har vi kunnat fastställa att det finns ett samband mellan variablerna. Alla variabler har ett communalityvärde över 0,500 vilket innebär att de tillsammans kan utgöra en faktor (se tabell 4-2)

Variabler	Component
	1
i hur stor grad påverkar detta din nedladdning: olagligt ladda hem	,702
i hur stor grad påverkar detta din nedladdning: risk för fängelsestraff	,869
i hur stor grad påverkar detta din nedladdning: risk för böter	,885
i hur stor grad påverkar detta din nedladdning: risk för avstängt Internet	,755
i hur stor grad påverkar detta din nedladdning: olagligt sprida musik	,791

Tabell 4-2 Sammanställning av faktoranalys för hypotes H1

Utifrån det resultatet som genererats från faktoranalysen har vi utfört en regressionsanalys. De oberoende variablerna som vi använt oss av är de som finns i tabellen ovan och den beroende variabeln är den som berör hur många låtar som man laddat ner totalt. Resultatet från analysen visar ett justerat R^2 -värde på 0,133. Därmed kan vi inte utifrån resultatet från regressionsanalysen påvisa att det traditionella rättssystemet påverkar individen vid nedladdning av musik då det justerade R^2 -värdet är för lågt.

4.1.2 Etik och Moral

Hypotes **H2** berör området etik och moral och förutsätter att moraliska aspekter inte påverkar nedladdningen av musik mer än det traditionella rättssystemet. De frågor som ställdes kring denna hypotes är fråga 19, 20 samt 35. Från fråga 19 är det frågan som berör om det är oetiskt att ladda hem musik från Internet vi använt oss av i denna hypotes, här svarade ca 73 % att de påverkas "lite" eller "inte alls" av att det är oetiskt att ladda hem musik. Fråga 20 behandlar huruvida respondenterna anser det vara lika allvarligt att ladda ner musik från Internet som att stjäla en cd-skiva från en butik. Här svarade ca 67 % av respondenterna att de instämmer "lite" eller "inte alls" med att det är lika allvarligt att ladda hem musik från Internet som att stjäla en skiva. Fråga 35 består av ett antal mindre delfrågor som alla behandlar fildelningsprogram rent generellt. Även här har vi endast använt oss av en delfråga för att besvara hypotesen. Den fråga som ställdes var om samhället idag har accepterar musik nedladdning, här svarade ca 42 % att de instämmer delvis eller helt med att samhället har accepterar musiknedladdning.

Variabel	Component
	1
det är lika allvarligt att ladda hem upphovsrättsskyddad musik som att stjäla en skiva i butik	,704
i hur stor grad påverkar detta din nedladdning: oetiskt ladda hem	,790
vad anser du om fildelningsprogram: samhället har accepterat nedladdning av musik	,377

Tabell 4-3Faktoranalys för hypotes H2

Resultatet från faktoranalysen påvisar att endast två av tre variabler har ett högt communalityvärde. Detta innebär att variabeln "Samhället har accepterat nedladdning av musik" inte har en tillräcklig meningsfull korrelation med resten av variablerna och därför kommer vi inte att inkludera denna variabel vid regressionsanalysen.

Från regressionsanalysen fick vi fram ett justerat R^2 -värdet 0,020. I detta fall innebär det justerade R^2 -värdet att vi inte kan påstå att etiska samt moraliska faktorer påverkar individen vid nedladdning av musik. För att testa ifall det finns en skillnad mellan det traditionella rättssystemet samt etik och moral har vi valt att utföra ett ANOVA test. Resultatet från testet visar ett F-värde på 4,065 medan referensvärdet ligger på 2,82. Signifikansnivån för testet ligger på 0,750 vilket innebär att det finns en stor chans att testet kan vara felaktig. Med anledning av den höga signifikansnivån kan vi alltså inte

förlita oss på ANOVA testet. Därmed kan vi inte påstå att det finns en skillnad i hur mycket nedladdningsbeteendet påverkas av etik och moral som av det traditionella rättssystemet.

4.1.3 Affärsmodeller

För denna del har vi formulerat tre olika hypoteser som vi varit intresserade av att testa. Hypotes **H3** förutsätter att tillgänglighet, öppettider och utbud hos återförsäljaren är en mindre påverkande faktor för nedladdningsbeteendet än vad prissättningen är. De frågor som tillhör denna hypotes är fråga 14 och 16. Fråga 14 består av fyra mindre delfrågor som handlar om den traditionella musikförsäljningen. Här svarade ca 77 % att de instämmer delvis eller inte alls med att prissättningen på CD-skivor är rimlig, ca 54 % anser att musiktillgängligheten är god, ca 58 % anser att öppettider hos återförsäljare är tillräckliga och ca 51 % anser att utbudet hos återförsäljare är god. På fråga 16 som behandlar vad respondenterna anser vara rimligt pris på en CD-skiva fick respondenterna själva fylla i svaret. Det genomsnittliga pris vi fick fram blev då cirka 93 kr.

Variabel	Component	
	1	2
traditionell musikförsäljning: tillgänglighet god	,839	,187
traditionell musikförsäljning: återförsäljare öppettider	,794	,303
traditionell musikförsäljning: utbudet är bra	,834	,234
traditionell musikförsäljning: prissättning rimlig	,343	-,788
rimligt pris för CD-skiva	-,493	,654

Tabell 4-4 Faktoranalys för hypotes H3

Tabell 4-4 visar en sammanställning av faktoranalysen. De gråmarkerade rutorna visar vilka variabler som tillhör komponent1 respektive komponent2. Vidare visar analysen att det finns två olika faktorer som bidrar till ett samband mellan variablerna. Samtliga variabler i komponent1 har ett communalityvärde över 0,500, vilket innebär att det finns ett samband mellan variablerna inom komponenten. Detsamma gäller för komponent2 där samtliga variabler har ett värde som överstiger 0,500 även här kan vi påvisa ett samband mellan variablerna inom komponenten. Med utgångspunkt från denna uppdelning har vi utfört en regressionsanalys för att testa det statistiska sambandet mellan variablerna. Det justerade R²-värdet för komponent1 som berör variablerna tillgänglighet, utbud samt öppettider är på 0,069. För komponent2 som berör prissättningen fick vi ett justerat R²-värde på 0,145. Eftersom det justerade R²-värdet för komponent1 är lägre än det för komponent2 visar regressionen att pris har större påverkan på nedladdningen än vad utbud, tillgänglighet och öppettider har.

Hypotes H3a behandlar de förluster skivbranschen säger sig göra i samband med spridningen av illegal musik på Internet. Vi förutsätter i Hypotes **H3a** att varje nedladdad mp3-fil inte innebär en förlorad intäkt för skivbranschen eftersom många inte skulle köpa den musik de laddat ner. De frågor som berör denna hypotes är fråga 29, 31 och 32.

Fråga 29 berör hur mycket pengar man skulle spendera på CD-skivor per månad om man inte kunde ladda ner musik från Internet, här har ca 70 % svarar att de spenderar 0-299 kr, ca 21 % svarar att de spenderar 300-599 kr, ca 3 % svarar att de spenderar 600-899 kr och ca 6 % svarar att de spenderat mer än 900 kr. Fråga 31 behandlar hur ofta man köper den musik som man redan laddat ner ca 7 % har svarat ofta, ca 23 % har svarat ibland, ca 25 % har svarat sällan och ca 45 % har svarat aldrig. Fråga 32 behandlar hur man tror att ens inköp av CD-skivor skulle sett ut om man ej kunde ladda ner från Internet. Ca 39 % svarar att det skulle köpa lika mycket, ca 22 % svara att de skulle ha köpt färre skivor och ca 39 % svarar att de skulle ha köpt fler.

Variabel	Component
	1
Hur mycket skulle du spendera på musik om du ej kunde ladda ner från nätet	-,498
hur ofta köper du CD-skivor du redan laddat ner	,718
om du inte kunde ladda hem, hur skulle dina köp se ut	,628

Tabell 4-5Faktoranalys för hypotes H3a

Tabell 4.5 visar en sammanställning av resultatet från faktoranalysen. Här kan vi se att två av tre variabler har ett communalityvärde över 0,500 vilket innebär att de tillsammans kan utgöra en faktor. Det justerade R²-värdet för denna faktor ligger på 0,051 vilket innebär att det finns ett mycket svagt samband mellan faktorn och den beroende variabeln. På grund av att det justerade R²-värdet är för lågt kan vi inte bekräfta H3.

H3b berör byteshandel och förutsätter att den nedladdade musiken används som en bytesvara där man byter musik mot andra filer och tjänster. Den fråga som berör denna hypotes är fråga 36. Denna fråga består av sex delfrågor som behandlar huruvida det finns någon form av handel med den illegalt nedladdade musiken. Ca 1 % har svarat att de säljer den musik de laddar ner, ca 6 % har svarat att de köper nedladdad musik, ca 11 % svarar att de ge bort nedladdad musik till andra, ca 4 % svarar att de får något i gengäld, ca 12 % svarar att de får musik av andra, ca 4 % svarar att de ger bort något i gengäld.

Variabel	Component	
	1	2
säljer du musik du laddat ner	-,071	-,368
köper du musik du laddat ner	,278	,791
ger du bort nedladdad musik	,593	,477
får du något i gengäld	,857	-,250
får du nedladdad musik av andra	,663	-,162
ger du något i gengäld för musik du fått	,855	-,242

Tabell 4-6Faktoranalys för hypotes H3b

Tabell 4.6 visar en sammanställning av resultatet från faktoranalysen. Här kan vi se att endast fem av sex variabler har ett communalityvärde som ligger över 0,500. Detta innebär att vi inte kommer att använda oss av variabeln ”säljer du musik du laddat ner” vid regressionsanalysen. Resultatet från analysen påvisar för komponent1 ett justerat R²-värde på 0,090 och för komponent2 fick vi fram ett justerat R²-värde på -0,003 (att det justerade R²-värdet är negativt innebär att de höga värdena hos en variabel motsvaras av låga hos en annan variabel). Utifrån resultatet från regressionsanalysen kan vi därmed inte påstå att det finns en byteshandel med den nedladdade musiken eftersom det justerade R²-värdet för respektive komponent inte är tillräckligt högt för att påvisa detta.

4.1.4 Attityder

Hypotes **H4** berör attityder och lyder ”de som laddar hem stora mängder musik gör detta i syftet att hamstra”. De frågor som berör denna hypotes är fråga 22, 27 och 28. Fråga 22 handlar om för vilket syfte man laddar ner musik. Här svarade 54 % att de är intresserade av musik, 29 % svarade att de har som syfte att ersätta köp av musik, 57 % svarar att de söker efter ny musik, ca 50 % svarar att de söker efter gammal musik, ca 15 % svarar att de söker musik åt andra, ca 9 % svarar att de laddar ner musik som ett tidsfördriv och ca 12 % svarar att de samlar på musik. Fråga 27 berör hur stor andel av den musik man laddat ner avser man att lyssna på. Här har 47 % av respondenterna svarat att de avser att lyssna 100 % av den nedladdade musiken medan 53 % har svarat att de lyssnar mellan 10- 95 % av musiken. Fråga 28 berör hur många procent av musiken som respondenten faktiskt har lyssnat på här svarar ca 47 % att de lyssnar 100 % på musiken medan 53 % har svarat att de lyssnar mellan 10-95 % på musiken de laddat ner.

Variabel	Component		
	1	2	3
vilket syfte har du att ladda hem: intresserad	,532	-,124	,496
vilket syfte har du att ladda hem: ersätta köp av musik	,410	,181	-,063
vilket syfte har du att ladda hem: söka ny musik	,725	-,222	,349
vilket syfte har du att ladda hem: söka gammal musik	,747	-,030	,191
vilket syfte har du att ladda hem: söka åt andra	,625	,332	-,139
vilket syfte har du att ladda hem: samlar musik	,613	,366	-,030
vilket syfte har du att ladda hem: tidsfördriv	,494	,170	-,562
Hur stor del av musiken avser du att lyssna på	-,290	,784	,271
Hur stor del av musiken har du lyssnat på (procent)	-,204	,847	,248

Tabell 4-7 Faktoranalys för hypotes H4

Tabellen ovan visar en sammanställning av resultatet från faktoranalysen. Här kan vi se att endast åtta av tio variabler har ett communalityvärde som överstiger 0,500. Detta innebär att vi vid regressionsanalysen endast kommer att använda oss av dem som överstiger 0,500. Vidare kan man se att det finns tre olika faktorer som bidrar till ett samband mellan de olika variablerna. För komponent1 ligger är det justerade R²-värdet

0,155. Det justerade R²-värdet för komponent2 är 0,016 och för komponent3 är det justerade R²-värdet på -0,016 (att det justerade R²-värdet är negativt innebär att de höga värdena hos en variabel motsvaras av låga hos en annan variabel). Eftersom samtliga justerade R²-värden för respektive komponent är för lågt kan vi därmed inte påvisa att de som laddar ner mycket musik gör detta i syfte att hamstra.

Hypotes **H4a** förutsätter att anonymiteten påverkar hur mycket man ladda ner, ju mer anonym man känner sig desto mer laddar man ner. Den fråga som behandlar anonymitet är fråga 13. På frågan som berör att man känner sig trygg har ca 59 % svarat att de instämmer helt eller delvis, på frågan som berör om man har lättare för att bryta mot lagen har ca 36 % svarat att de instämmer helt eller delvis, på frågan som berör att man har möjlighet att utge sig för att vara någon annan har ca 41 % svarat att de instämmer helt eller delvis, på frågan som berör att man kan uttrycka sig fritt utan att oroa sig för påföljder har ca 21 % svarat att de instämmer helt eller delvis och slutligen på frågan som berör att man vågar diskutera känsliga saker har ca 25 % svarat att de instämmer helt eller delvis.

Variabel	Component	
	1	2
anonymiteten gör att: jag känner mig trygg	,346	,815
anonymiteten gör att: jag bryter lättare mot lagen	,649	-,521
anonymiteten gör att: jag har möjligheten att vara någon annan	,767	-,291
anonymiteten gör att: jag kan uttrycka mig fritt utan rädsla för följder	,850	,168
anonymiteten gör att: jag kan diskutera känsliga saker	,757	,181

Tabell 4-8 Sammanställning av faktoranalys för hypotes H4a

Tabellen ovan visar en sammanställning av resultatet från den faktoranalys som utförts. Samtliga variabler har här ett värde som överstiger 0,500 vilket innebär att det finns ett starkt samband mellan variablerna inom respektive komponent. Vidare kan man även se att det finns två olika faktorer som bidrar till ett samband mellan variablerna. Utifrån denna uppdelning har vi utfört regressionsanalys för respektive komponent. Det justerade R²-värdet för komponent1 ligger på 0,244 medan det justerade R²-värdet för komponent2 ligger är 0,020. Resultatet från regressionsanalysen påvisar ett mycket svagt samband och vi kan därför inte säga att de som känner sig anonyma laddar ner mer musik än de som inte gör det.

4.1.5 Socialt inflytande

Hypotes **H5** berör socialt inflytande och lyder ”nedladdningsbeteendet påverkas mer av sociala normer än av traditionella lagar”. De frågor som berör socialt inflytande är fem delfrågor i fråga 35. På frågan som lyder ”människor som är viktiga för mig anser att jag borde ladda ner musik” har ca 46 % svarat att de inte instämmer alls. På frågan som lyder ”fildelningsprogram ökar mina möjligheter att bli populär bland kompisar” har ca 73 % svarat att de inte alls instämmer. På frågan som lyder ”människor jag umgås med laddar

ner musik” har ca 99 % svarat att de instämmer i någon mån. På frågan som berör att samhället idag har accepterat nedladdning av musik har ca 96 % svarat att de instämmer i någon mån.

Variabler	Component	
	1	2
vad anser du om fildelningsprogram: fildelningsprogram ökar möjlighet att bli populär bland vänner	-,070	,862
vad anser du om fildelningsprogram: personer som är viktiga för mig anser att jag ska ladda hem	,501	,647
vad anser du om fildelningsprogram: släktingar/vänner jag umgås med laddar hem musik	,792	-,079
vad anser du om fildelningsprogram: samhället har accepterat nedladdning av musik	,801	-,250

Tabell 4-9 Sammanställning av faktoranalys för hypotes H5

Tabellen ovan visar en sammanställning av resultatet från den faktoranalys som utförts. Här kan man se att det finns två faktorer som bidrar till ett samband mellan de olika variablerna. Vid utförandet av regressionsanalysen har vi använt oss av denna uppdelning. Det justerade R²-värdet för komponent1 ligger på -0,020 (att det justerade R²-värdet är negativt innebär att de höga värdena hos en variabel motsvaras av låga hos en annan variabel) och för komponent2 ligger det justerade R²-värdet på -0,026. Utifrån regressionsanalysen kan vi därmed påvisa ett mycket svagt samband mellan hur mycket musik man laddar ner samt faktorn socialt inflytande.

För att testa huruvida det finns en signifikant skillnad mellan de sociala normerna samt traditionella rättssystemet har vi utfört ett ANOVA test. Resultatet från ANOVA testet visar ett F-värde på 2,093 medan referensvärdet ligger på 1,96. Signifikansnivån för testet ligger på 0,049 vilket innebär att det finns en liten chans att testet kan vara fel. ANOVA testet påvisar att det finns en signifikant skillnad mellan det traditionella rättssystemet samt socialt inflytande, dock inte vilken av dessa som har störst inverkan.

4.1.6 Individuella skillnader

Hypotes **H6** lyder ”nedladdningen av musik påverkas av vilket kön man tillhör”. De frågor som berör de individuella skillnaderna är fråga 1 och 2. I undersökningen deltog 63 män och 41 kvinnor och av dessa 63 män var det 51 som laddat ner musik någon gång. Av de 41 kvinnor som deltog var det 23 som laddat ner musik. Genom att ta fram procenttal för respektive kön har vi kommit fram till att ca 70 % av männen och 30 % av kvinnorna laddat ner musik. Därmed har vi funnit grund för vår hypotes att nedladdning påverkas av kön eftersom nedladdningen är mer utbredd bland män än bland kvinnor.

För att testa ifall det finns någon signifikant skillnad mellan könen utfördes ett ANOVA test. Testet visar ett F-värde på 10,856 där det statistiskt acceptabla värdet är på 2,16. Signifikansnivån för testet ligger på 0,002 vilket visar att risken för att testet kan vara fel är mycket liten. ANOVA-testet visar därmed att det finns en signifikant skillnad mellan hur mycket man laddar ner och kön.

Hypotes **H6a** innebär att nedladdningen påverkas av inkomst, d v s vi tror att har man mer pengar att disponera så är man mer benägen att köpa musik. Fråga 8 berör hur mycket pengar respondenterna har att disponera varje månad efter räkningarna är betalda. Här svarar ca 14 % att de har mellan 0-1999 kr, ca 52 % att de har mellan 2000-3999 kr, ca 20 % att de har 4000-5999 kr och ca 14 % att de har mer än 6000 kr.

Pengar att disponera efter räkningar	Hur många låtar har du laddat hem totalt					Total
	0-500 st	501-1000 st	1001-2000 st	2001-3000 st	Mer än 3000 st	
0-1999 kr	3	3	1	1	1	9
2000-3999 kr	10	7	7	1	13	38
4000-5999 kr	7	2	0	0	6	15
Mer än 6000 kr	1	1	4	1	5	12
Total	21	13	12	3	25	74

Tabell 4-10 Korstabell över disponibel summa samt antal nedladdade låtar

Här har vi valt att inte göra en faktoranalys eftersom det endast finns en oberoende variabel att undersöka, istället har vi valt att presentera materialet med en korstabell. Korstabellen ovan visar att de respondenter som har lite pengar (0-1999) över varje månad laddar ner mindre musik än de som har mycket pengar (+2000) över varje månad. Endast ett fåtal av dem som laddar ner mycket musik har mindre än 2000 kr varje månad. För att se ifall det finns ett samband mellan dessa variabler valde vi att utföra en regressionsanalys. Det justerade R²-värdet för regressionen ligger på 0,016. Vad vi kan konstatera är att nedladdningen inte påverkas av hur mycket pengar man har utan detta skiftar från person till person.

4.1.7 Stödteknologier

Hypotes **H7** lyder ”snabb Internetuppkoppling är en avgörande faktor för hur mycket man laddar ner”. De frågor som berör stödteknologier är fråga 9, 10, 33 och 35. Fråga 9 behandlar vilka typer av Internetanslutning respondenterna har tillgång till. Här svarade ca 77 % att de har bredband, ca 18 % svarade att de har uppringd anslutning och ca 4 % svarade att de inte vet vilken uppkoppling de har. På fråga 33 som behandlar vilka stödteknologier respondenten anser vara viktiga svarade ca 77 % att bredband är viktigt, ca 63 % svarade att fildelningsprogram är viktigt, ca 43 % svarade att CD-brännare är viktigt, ca 23 % svarade att MP3-spelare är viktigt, ca 7 % svarade att iPod är viktigt, ca 39 % svarade att inspelningsbara CD-skivor är viktigt, ca 38 % svarade att standardiserade filformat är viktigt och ca 35 % svarade att hårddiskstorlek är viktigt. På frågan om fildelningsprogram är användbara för att ladda ner musik svarade ca 66 % att de instämmer, fildelningsprogram gör det möjligt att få tag på musik snabbare svarade ca 67 % att de instämmer, på frågan användningen av fildelningsprogram ökar min åtkomst av musik svarade ca 67 % att det instämmer, på frågan om fildelningsprogram är lätt att lära sig svarade ca 47 % att de instämmer och på frågan om fildelningsprogram är lätt att använda svarade ca 39 % att de instämmer.

Typ av anslutning	hur många låtar har du laddat hem totalt					Total
	0-500 st	501-1000 st	1001-2000 st	2001-3000 st	Mer än 3000 st	
Uppringd anslutning	9	0	0	0	0	9
Bredband	10	11	12	3	25	61
Vet ej	2	2	0	0	0	4
Total	21	13	12	3	25	74

Tabell 4-11 Korstabell över antal nedladdade låtar samt typ av Internet anslutning

För denna hypotes har vi valt att inte göra en faktoranalys eftersom vi endast varit intresserade av att undersöka en enda oberoende variabel. Det justerade R²-värdet från regressionsanalysen är på -0,026, vilket påvisar ett mycket svagt samband mellan stödteknologier och hur mycket man laddat ner. Detta innebär att vi utifrån regressionsanalysen inte kan påvisa att stödteknologin påverkar nedladdningen. Utifrån tabell 4-11 kan man dock se att de som laddar ner mycket musik är de som har tillgång till bredband. Utifrån detta kan vi därmed påstå att en snabb Internetuppkoppling har betydelse för nedladdningsbeteendet.

4.1.8 Sammanfattning

Vi har nu presenterat resultatet från vår undersökning bland studerande vid EHL. Resultatet visar att vi inte kan verifiera samtliga hypoteser som vi ställt och vi kommer därför att göra en revidering av den befintliga modellen. Den reviderade modellen presenteras under kapitlet ”resultat” tillsammans med framtida forskningsförslag.

4.2 Fokusgrupper

Fokusgrupperna bestod av 5 personer:

A: Man 25 år, regelbunden nedladdare

B: Man 26 år, regelbunden nedladdare

C: Man 21 år, regelbunden nedladdare

D: Kvinna 22 år, icke nedladdare

E: Man 30 år, icke nedladdare

4.2.1 Traditionellt rättssystem

När det gäller huruvida den nya lagstiftningen kommer att påverka mängden nedladdning, skiljer sig svaren mellan deltagarna. På en punkt är de dock eniga, alla tror att den nya lagstiftningen inte kommer ha någon verkan om den inte kan backas upp rent tekniskt då man måste kunna bevisa att en person har delat ut eller laddat ner filer vilket är mycket svårt. Person A tror att den nya lagen kan leda till att nätverken blir större och att folk laddar ner mindre åt gången för att inte bli ertappad med många låtar. Person C skulle sluta ladda ner om han riskerade åtal, detta för att hans yrkesmässiga mål är att arbeta inom en myndighet och ett åtal skulle sätta stop för det. D och E laddar inte ner musik och anser sig därför inte att påverkas av den kommande lagförändringen. Person E jämför nedladdning från nätet med sprithandeln med liknelsen att det även där förekommer illegal handel, langning och inköp. Han säger att när kriminaliteten ökar, det är då det börjar hända något.

När vi frågar om vilka typer av straff som skulle påverka mest för att få dem som laddar ner att sluta, står böter högst på listan. Person B anser att man borde böta hundra kronor per låt vilket blir en ansevärd summa om man exempelvis har laddat ner 20 000 låtar. Person C föreslog även livstids avstängning från Internet men A och B tror inte det är speciellt effektivt eftersom man exempelvis kan använda Internet hos någon annan. A och B föreslår att istället för att stänga ner uppkopplingar kan man införa en gräns på hur mycket man får ladda ner. Person D tycker att böterna skall vara höga. Hon anser att om man vill inge respekt måste beteendet aktivt motverkas, genom att man tillsätter en myndighet som ansvarar för att motverka denna typ av brottslighet. Alla deltagare tror att det som kommer att få nedladdare att respektera lagen är när den första personen fällts. Först då vet man att det är på riktigt. Nu spekuleras det mer om vad som kan hända om man åker fast.

Person A tror att fler oroar sig över den kommande förändringen och har sett att hans vänner börjat ladda ner mer och köper större hårddiskar vilket han tror är av rädslan för att det kommer att bli svårare att ladda ner i framtiden. Person B tror att musiken kommer att spridas genom alternativa vägar även om fildelningsprogrammen försvinner. Han tror att folk kommer att hitta alternativa lösningar, allt från att gå runt och dela hårddiskar med varandra till att skicka musik via mail.

4.2.2 Etik och moral

Person A ser inte något moraliskt fel i att ladda ner musik från Internet. Han menar att datorer och piratkopiering går hand i hand. A och B skulle inte sluta ladda ner gratis musik så länge möjligheten finns. C skulle börja med att köpa album om priserna ändrades då han känner att han vill betala för musiken. D anser att det är stöld att ladda ner gratis musik från Internet, man tar någon annans egendom utan att betala för det. Hon berättar att hon kommer från en familj där fadern är domare. När andra började ladda ner musik menade fadern att detta inte var acceptabelt, dels på grund av att det är stöld och dels för att det kan skada hans karriär om det kom fram att någon i familjen gjort detta. När hon flyttade hemifrån tog hon ett eget beslut att inte ladda ner. Hon tror själv att detta beslut grundats mycket på hur hennes föräldrar påverkat henne.

Frågan som rör huruvida det är lika allvarligt att ladda ner upphovsrättsskyddad musik från nätet som det är att stjäla en skiva från en affär, har deltagarna olika meningar. Person A och B menar att det är två olika personer man tar av, de skiljer på skivbolag och butiksägare med förklaringen att ett skivbolag är en organisation medan en butiksägare är en person och de tycker att det är värre att stjäla från en person. De anser även att det i långa loppet kanske är samhället som får betala för det som stjäls i butikerna. Person C tror att samhället får betala även för det som laddas ner, i form av höjd STIM avgift och höjd radioskatt. D anser att det är lika kriminellt att ladda ner musik från nätet som det är att stjäla en skiva från en affär, då det är stöld även om de säger att det är en annan form av det. Person E började med att hålla med D men ändrade sig senare och sade att Internet fortfarande är lite laglöst och att det därför är svårt att se det som stöld. Rent moraliskt menade han att det är fel att ladda ner gratis musik men att som Internet ser ut idag känns det ändå ok att göra det.

4.2.3 Affärsmodeller

Gällande tillgänglighet, öppettider och utbud anser A, B och C att Internet ger dem nya möjligheter att finna ny musik, tips, råd samt indirekta rekommendationer. Ett sätt att hitta nya intressanta artister är att man börjar med att söka efter en låt man hört som är bra. Hittar man sedan någon med mycket musik och bra anslutning så tar man hem mycket mer än bara det man först sökte och på så sätt får man tillgång till mer musik än man först sökt efter. De anser att det är bekvämt att sitta hemma och kunna lyssna och leta efter vad man vill ha. Att införskaffa musik via dagligvaruhandeln tycker A, B och C är obekvämt och tidskrävande då de måste planera sina inköp mer noggrant. Risker finns att musiken de efterfrågar inte finns på lager och då måste beställas vilket leder till att deras inköp inte kan utföras. D och E menar att det finns en viss charm med att handla i butik men att det även är en tidskrävande process. Idén med att köpa musik från Internet anser alla är genialisk eftersom tillgängligheten och utbudet är bättre än i dagligvarubutiker. Person E är fäst vid affektionsvärdet och jämför CD-skivan med en bok. Utbudet är något som varken D eller E haft problem med som icke nedladdare. De ser både fördelar och nackdelar med att behöva köpa CD-skivor. Ibland tycker de att det är irriterande att behöva köpa en hel CD-skiva när de egentligen bara är ute efter en låt. De menar trots det att det ger dem nya möjligheter och vidgar deras register men ibland finner de det irriterande att inte ha valmöjligheten endast köpa singeln.

Alla deltagarna anser att dagens pris för CD-skivor och nedladdad musik är för högt. Rimligt pris för en producerad CD-skiva bör ligga runt hundra kronor och runt 3 kronor för en nedladdad låt. Prissättningen för digitalt material anser de borde vara ännu billigare eftersom produktionskostnaden inte är lika stor. A, B och C anser att det är skillnad på att stjäla något i elektronisk form och stjäla en fysisk vara. De resonerar att om man stjälar en fysisk vara är det en produkt någon kommer att köpa. Laddar man ner en låt kan andra fortfarande ladda ner ned samma låt samt att bara för att man laddat ner en låt är det ingen garanti att man hade köpt skivan. De tycker att det oftast inte är en alternativ förlust för skivindustrin då man inte hade köpt skivan ändå till skillnad om vore det en skiva man skulle ha stulit vilken man förmodligen hade köpt.

För att A, B och C ska få ladda ner musikfiler från fildelningsprogram måste de dela ut egna filer. Förutom att använda fildelningsprogram byter A ibland musik- och filmfiler med sina vänner genom att de delar på en server som får stå hemma hos någon av vännerna. B byter ibland musik- och filmfiler med folk han träffat på diskussionsforum genom att använda FTP teknik. D och E kan ibland få brända skivor av vänner men om de ger gentjänster för att de får skivorna är inget som framkommer under diskussionen.

4.2.4 Attityder

Gällande frågan om hur mycket de planerar att lyssnar på av den nedladdade musiken och hur mycket de egentligen lyssnar på skiljer sig svaren. Person B lyssnar på cirka en tiondel av vad han laddar ner medan C lyssnar på allt han laddar ner och A ligger någonstans emellan de två. De anser det vara positivt att kunna komprimera filer för att få mer utrymme. Person B har för närvarande en mycket snabb uppkoppling och planerar att ladda ner i stor utsträckning (hamstra) för att lagra på sig för framtiden. Detta för att han känner sig osäker på hur länge han har tillgång till en så pass bra anslutning. Att ha en komplett samling uppskattas av alla deltagare men två anser att känslan av "det fina man har på bokhyllan" försvinner genom att man komprimerar innehållet. B som tycker det är bättre med komprimerade filer menar att man genom att ladda ner omslaget kan undkomma den känslan, A och C är skeptiska till B:s förslag. De menar att då omslaget består av ett flertal sidor och känslan att göra en kopia inte tillfredställer behovet på samma sätt.

Gällande hur pass anonyma deltagarna känner sig säger samtliga deltagare att de är medvetna om att de alltid kan spåras på Internet. Däremot tror de inte att risken för att bli spårade är speciellt stor. A, B och C tror sig inte vara värda att spåras då de inte sitter på stora volymer nedladdade filer. A och B sitter på ett slutet nätverk och de menar att de officiellt inte existerar och att exempelvis Antipiratbyrå inte kan komma åt dem. De anser att så länge de inte tankar otroliga mängder är de säkra. D har en stor respekt för "hackare" och menar att någon vill ta reda på vad man har varit eller gjort på Internet så kan de göra det. E menar att man känner sig mer eller mindre anonym beroende på vad man väljer att använda Internet till. Skulle man exempelvis ladda ner barnporr skulle man inte känna sig lika anonym eftersom detta är ett grövre brott och troligen har myndigheterna mer intresse av att spåra denna typ av användare. Musik däremot känns inte särskilt riskabelt och han skulle i nuläget känna sig relativt anonym om han började ladda ner musik.

4.2.5 Socialt inflytande

Alla deltagare har bekanta som laddar ner musik från Internet, vissa i större omfattning än andra. Person A anser inte att det är konstigt att ladda ner eftersom alla andra gör det. Person C känner att han skiljer sig från sina vänner då han egentligen är emot nedladdning men eftersom alla andra gör det så känner han att han också måste göra det. Person B menar också att det verkar dumt om man själv inte laddar ner då alla andra gör det. D och E menar att deras vänner inte tycker det spelar någon större roll om de laddar ner eller ej. D berättar att det kan hända att diskussioner uppstår exempelvis på förfester om varför hon valt att inte ladda ner men att hennes argument till varför hon inte gör det har alltid respekterats av motparten även om den har ifrågasatts. Om A, B och C skulle sluta ladda ner musik skulle majoriteten av deras vänner reagera negativt i den mån att de skulle anse det som dumdrigt och ifrågasätta varför. A tror sig få kommentarer som "Värst vad du har blivit duktig". Person C menar att om man har ett starkt skäl till att sluta som exempelvis att man skulle ligga under granskning av SÄPO, skulle hans bekanta inte tycka det var fel.

När det gäller vilka faktorer deltagarna tror kan påverka en persons popularitet i en bekantskapskrets tror B inte att nedladdningen har så stor inverkan på ens status eftersom alla gör det. Han jämförde det med att ha kläder på sig, ingen uppmärksammar dig för att du har kläder på dig och du får inte mer status ju mer kläder du har på dig. Däremot om du inte har några kläder alls på dig så lär du få reaktioner. B menar att man kan få mer uppmärksamhet om man har unik musik men att den inställningen gäller för unika saker överlag. Person C tror att även att det har att göra med vilken bekantskapskrets man har vilket B håller med om. Olika saker imponerar på olika personer. Person A menar att det som är gratis inte ger lika mycket status som det som kostar.

4.2.6 Individuella skillnader

A, B och C är självlärda inom nedladdning. Hur de har lärt sig är det ingen som kommer ihåg. Person A berättar att han och hans kompisar från allra första början bytte disketter med varandra. Person B:s intresse för datorer började i 7-8 års ålder med att han var ute efter att hitta spel. Person C menade att man satt där och lekte och så fungerade det tillslut. Exakt hur A, B och C lärde sig använda fildelningsprogram är det ingen som egentligen vet. Person A jämför det med att lära sig koka makaroner, om någon frågar dig vem som lärt dig att koka makaroner så finns det sällan ett självklart svar utan man bara vet att man kan det. Just hur, när och var man har lärt sig det är av mindre betydelse och man kommer därför inte ihåg det.

4.2.7 Stödteknologier

A, B och C anser att det i första hand är bredband som styr mängden man laddar ner och i andra hand styr hårddiskstorlek/kapacitet på datorn. Person A berättade att flera av hans vänner som skaffat bredband inom kort köpt en större hårddisk. Person B tycker att de låga hårddiskpriserna gör att man inte behöver lägga speciellt mycket pengar för att kunna ha ofantliga mängder film och musik hemma. Förutom hårddisk använder de som lagringsmedia exempelvis USB-minnen som kan ta upp till 1 GB.

A, B och C använder fildelningsprogram för att ladda ner musik men nyttjar även annan teknik som exempelvis FTP (File Transfer Protocol). Person A använder FTP av den enkla anledningen att det nät han är ansluten till har spärrar och kan därför inte använda vilket fildelningsprogram som helst. I vissa fall har han och hans vänner delat på en server som stått hemma hos någon. Person B använder FTP för tjänsteutbyte. Han går in på olika diskussionsforum och skaffar kontakter. Dessa kontakter får han sedan en serveradress samt inloggningsuppgifter av. Han får sedan ladda ner musik från deras FTP-server i utbyte mot att han laddar upp musik till dem. A, B och C tror att många använder fildelningsprogram istället för FTP-program för att dessa är så användarvänliga.

4.3 Djupintervju

4.3.1 Traditionellt rättssystem

Den person vi talat med tror inte att lagen ensam kommer att påverka nämnvärt mycket i de grupper som professionellt sysslar med detta. Citat som står i de flesta info filer som medföljer filmer och spel är ”vi gör det inte detta för pengar utan för nöjes skull”, det finns alltså ingen vinning för dem som sysslar med det annat än status. De som sysslar med detta menar att ska man jaga någon är det källan man ska jaga och inte de som sprider det. Utan att någon på skivbolag, filmbolag o s v kopierar och sprider materialet till de grupper som sedan distribuerar materialet hade inte grupperna kunnat få tillgång till alla nya filmer på samma sätt. Dessa nyckelpersoner är alltså vitala för spridargrupperna när det gäller deras tillgång på nytt material. Grupperna söker hela tiden folk som vill vara delaktiga och söker därför ”medhjälpare” bland folk som kommer över nya spel/filmer/musik (t ex recensenter eller anställda på skivbolag/filmbolag). Personen vi intervjuar drar paralleller till knarkhandeln, där man måste infiltrera för att komma åt den. Han talar om det som polisen gjorde i USA när de infiltrerade en del grupper och hade en egen FTP server i flera år för att logga trafik och sen kunna sätta dit folk. Detta kan man inte göra i Sverige eftersom polisen inte får uppmuntra brott på det sättet i syfte att sätta dit brottslingar, vilket gör det svårare att komma åt det här. Dessutom har man känslan att ingen skulle ha resurser att kolla upp alla loggar som finns på nätet även om det faktiskt går att spåra IP-adresser. Det känns inte som att risken är särskilt stor att åka dit.

När det gäller vilket straff man skulle kunna tillämpa för att få effekter av lagen så är avstängt Internet är möjligen det som kan påverka, men inte ens det är ett garanterat sätt. En central spärr som gör att man inte kan gå till annan Internetleverantör vore också bra, men det kan man ju komma runt genom att be någon annan skaffa abonnemanget, eller genom att ladda hem hos en kompis eller i skolan. Någon form av Internet ID som är knutet till ens personnummer så att man inte är lika anonym är ett alternativ, då hade det kanske blivit lite mer effekt. Han menar dock det är ett svårt område att reglera.

4.3.2 Etik och moral

På frågan om det är samma sak att stjäla en skiva i en butik som att syssla med spridning av upphovsrättsskyddad musik får vi svaret ”Nej, eftersom när man stjälar i butik drabbar det butiksägaren och en fysisk person, när man sprider musik/film så handlar det i alla fall för mig bara om ettor och nollor och det känns inte som att det är något man stjälar”.

4.3.3 Affärsmodeller

Svaret vi får på frågan om personen i fråga laddar hem mer eller mindre nu än innan MP3 kom blir att han köper musik om en skiva man laddat ner är bra, men inte om den kostar mer än 200 kr. Han köper mindre musik nu än innan MP3, det är i alla fall klart. Rimligt pris på en CD-skiva anser jag ligger på cirka 100 kr, inte mer. Ska man t ex betala för att ladda ner enstaka låtar digitalt och lagligt så tycker han att ett pris på 2-3 kr per låt är ett rimligt pris. Blir det mer än så blir det ju nästan lika dyrt som att köpa en CD-skiva och vitsen med det digitala formatet är ju att skivbolagen med mindre resurser kan sälja fler ex både snabbare och enklare än via traditionell distribution. Ska skivbolagen börja konkurrera med illegala alternativ är ju prissättningen en viktig aspekt.

När det gäller frågan om varför MP3 spridits på det sätt det gjort så tror intervjupersonen att det till en början har uppkommit av frustration över höga priser, men den utvecklingen vi ser nu är mest att de stora grupperna gör det för skojs skull. Det har blivit ett slags sätt att skaffa status och de som sprider via FTP och egna servrar har inte detta för eget nöjes skull.

De lite större nätverken är uppbyggda på ett slags byteshandel, man får konto hos någon i utbyte mot att de får konto hos en själv (detta förutsätter dock att man har en server att räkna med, annars kan man inte använda det som utbyte mot konto hos någon annan). Man kan också bli sponsrad eller sponsra någon annan för att få fri tillgång till deras FTP-server, då är det hårddisk eller pengar som gäller. Då intervjupersonen höll på med detta runt år 2002-2003 var det ca en hårddisk per halvår som gällde för att få så kallad ”leech” dvs. fri tillgång till att ladda ner och för att slippa ratio (om man t ex har så kallad ”ratio” 1:3 då måste man ladda upp 3 filer per 1 fil man laddar hem vilket inte är önskvärt många gånger). Nu är det säkerligen ännu högre krav för att få leech. När man byggt upp en stor server själv kan man ha konton hos sin FTP som bytesvara eftersom det då är eftertraktat. Då blir man kanske själv sponsrad av någon som vill ha fri tillgång, så det går runt så hela tiden.

4.3.4 Attityder

När intervjupersonen var delaktig i de stora nätverken så lyssnade han uppskattningsvis på cirka 1 procent av allt han fick tag på. Detta var mest för att han inte själv var intresserad av det han laddade hem utan ville mest ha tag på det för att byta med andra. Huvudsyftet med att ladda hem musik/film var ju inte så mycket att använda det i traditionell mening genom att lyssna/titta utan mer att använda det för att få status i utbyte i det nätverk han ingick i. Han lade relativt mycket tid på att engagera mig i detta när han höll på som mest, då lade han ner cirka 6-12 timmar om dagen. Det arbetet

bestod mycket i att rensa hårddisken som ofta fylldes upp under dagen av filer som folk laddat upp. Det gör att man trots allt väljer bort vissa saker till förmån för att delta i dessa nätverk.

4.3.5 Socialt inflytande

När det gäller hur man får sina kontakter i dessa nätverk som ändå är rätt så slutna så berättar vår intervjuperson att det började på IRC, många sköter sina kontakter via denna kanal, första kontakten via öppna kanaler, men det finns också slutna kanaler som kräver inbjudan för att få delta. Kontakten skapas ofta initialt via olika öppna chattkanaler på IRC, man går sen vidare därifrån och ”jobbar sig uppåt” i ett nätverk. De flesta stora grupper har någon slags inträdesprov, intervjupersonen har stött på att man t ex får i uppgift att föra över 12 Gbyte på tio dagar, klarar man inte denna ribba så stängs kontot ner per automatik av servern. Många har hårda regler för vad som får laddas upp på servern och detta styrs ofta av script (vanligast är Linuxdatorer som servrar). Det kan exempelvis vara krav på kvalitet på filerna, att det inte får vara för gamla filmer/skivor, inga barnskivor och dylikt. Det är också noga att man inte skyltar med vilka FTP man får tillgång till, de är ofta hemliga för allmänheten. Om man pratar om en FTP någonstans och gruppen ser detta så blir man avstängd direkt. Man ska alltså inte prata högt om vilka servrar man är på. Känner man ägaren av FTP bra så kan man i bästa fall prata in vänner men då får man oftast gå i god för dessa och ta ansvar för att de sköter sig, så om de missköter sig så åker man själv ut också. De flesta grupperna krypterar allt de gör, samt har kodade IRC kanaler som kräver inbjudan för att få delta. Detta gör att man först måste logga in på deras FTP server med sitt konto och skriva ett kommando där som i sin tur genererar en inbjudan i IRC-klienten att komma in i kanalen. Detta gör det svårt för utomstående att få tillgång till dessa gruppers kanaler. Inga känslor är inblandade mellan personerna utan laddar man inte upp nog mycket så ryker man direkt oavsett vem man är.

Allt i dessa nätverk handlar om status. Statusen är kopplad till ett nickname på nätet (t ex på IRC om man börjat där). Det är samma sak som för folk som spelar nätspel för att komma högt i rankingen på listorna, man vill synas i topp på listorna eftersom det ger ett erkännande inför alla andra. Det är mycket inbördes tävlan i grupperna, alla vill vara först med nya häftiga spel/filmer/album. Det är självklart lite häftigt att vara den i gruppen som har ryktet att alltid vara först med det senaste. Högre status får man genom att ha allt det senaste (i stora mängder). Det tar lång tid att jobba sig uppåt eftersom man inte får statusen i en handvändning, men är man sen inaktiv kan det räcka med en månad för att bli av med alla sina konton och därmed får man börja från noll igen. Även sinsemellan grupperna pågår en ständig tävlan och vissa grupper är häftigare att tillhöra än andra eftersom de har större status i internationella kretsar.

4.3.6 Individuella skillnader

När det gäller individuella skillnader är det inte så vanligt att tjejer sysslar med detta, men det finns en del som gör det, alltså tycks kön ge en viss skillnad (inte helt oväntat kanske) när det gäller de stora nätverken och mängderna. Åldern på dem som sysslar med detta är väldigt blandad, det finns de som är allt från 12 upp till 40 år.

4.3.7 Stödteknologier

De applikationer intervjupersonen när han sysslade med nedladdning i stor skala var huvudsakligen FTP-applikationer, det är så man byter filer i de stora nätverken. Han hade en egen FTP server hemma men det är inget absolut krav för att delta i de grupper som sysslar med detta i stor utsträckning. Han hade en server på 2300 Gbyte då och låg bland de tio största i HSB: s lista över överföringsmängd i deras interna nät av totalt 32000 hushåll. Han gissar att det var ca 50-60 Gbyte om dagen han överförde. Han fick sin anslutning ”strypt” (begränsad) av Telia vid ett tillfälle eftersom han hade haft en så pass stor överföring på en enda dag. Därefter slutade han skicka så mycket filer utanför HSB: s interna nät och fokuserade istället på internt utbyte där Telia ej kunde mäta trafiken. Från den 1/1 2003 till 18/12 2004 har han överfört totalt 1,3 Tbyte data via sin applikation och då poängterar han att han inte är aktiv längre sen något år tillbaka. Skulle man räkna om detta i MP3-filer blir det cirka 333 000 filer om man räknar med att varje fil är cirka 4 Mbyte stor.

Det behövs egentligen varken stor hårddisk eller bredband för att syssla med detta. Vår intervjuperson berättar att man kan använda sig av ett protokoll som heter FXP vilket i korthet innebär att man via sin egen dator kan starta upp applikation för att länka samman person A med person B. Om man har FTP-konto hos person A kan man genom FXP programmet se till att person B ansluter via sin egen dator och att man sedan vidarebefordrar denna person in till sitt konto hos person A. Detta gör att om man på sitt konto har så kallad ”ratio 1:3” måste person B ladda upp 3 Mbyte data för att ladda hem 1 Mbyte från kontot vilket ger kontoinnehavaren bättre status utan att denne egentligen behöver göra något mer än att länka samman A och B. Anledningen till att man använder FXP kan t ex vara att man kanske inte vill lämna ut sitt konto till andra personer av rädsla för missbruk.

När det gäller om MP3 är ett framtida format tror personen vi intervjuat definitivt att det är det, möjligen kan man förbättra ljudkvalitén mer eller minska filstorleken, men å andra sidan kommer det hela tiden bättre och större lagringsmedia så storleken har nog inte lika avgörande roll.

5 Diskussion

I detta kapitel diskuterar vi de resultat vi fått i vårt empiriska arbete. Vi analyserar dessa resultat med utgångspunkt i litteraturen och reflekterar över varför utfallet ser ut som det gör. Diskussionen ligger till grund för de slutsatser vi dragit från våra resultat.

5.1 Traditionellt rättssystem H1

Det material vi kunnat få fram från dels våra enkäter men också från både fokusgrupper och djupintervju pekar i samma riktning, nämligen att vårt traditionella rättssystem inte inverkar särskilt mycket på en individs beteende på Internet. Detta går emot vår hypotes om att människor påverkas av den traditionella lagen även på Internet. Vi är dock inte helt förvånade över svaret eftersom vi anser att lagen inte hängt med i utvecklingen av nedladdningskulturen. Vi tror att om lagen inte hade haft luckor i ett tidigt skede och om de tidiga pionjerna inom fildelning hade fått hårda straff, så hade heller inte nedladdningskulturen fått den spridning den har idag. Det innebär också att vi faktiskt tror att lagstiftningen genom justering bättre kan anpassas till verkligheten och därmed också få bättre effekt hos allmänheten. Den situation vi befinner oss i nu kräver dock betydligt större insatser än vad det hade gjort för ett antal år sedan.

Enkäterna visar att respondenterna endast i liten mån tror att de skulle påverkas av att det var olagligt att ladda hem musik från Internet. Fokusgrupperna säger att man har känslan av att det inte finns resurser eller engagemang till att jaga småförbrytare. Det är dock viktigt att poängtera att de flesta i vår studie verkar medvetna om att man kan spåra allt de gör på nätet med hjälp av exempelvis IP-adresser. De flesta tror dock att vill man bara ha tag i någon som gjort något fel kan man det, men känslan av att man försvinner i "bruset" är större än rädslan för att åka fast. Även när vi genomförde vår djupintervju visade det sig att personen vi talade med inte tror att lagen kommer att påverka de stora grupperna särskilt mycket initialt. Detta kan man direkt dra paralleller till det som Johnson och Post (1997) var inne på, nämligen det faktum att Internet inte har geografiska gränser vilket har skapat problem när det gäller att tillämpa det traditionella rättssystemet. Detta har gjort att Internet hamnat i ett läge där många delar inte går att reglera med nationsstyrda rättssystem. Allmänheten har troligen uppfattat detta (vilket bekräftas i vår empiriska studie), känner att det inte finns risk för att åka fast och fortsätter därför med nedladdningen. Man måste nu hitta en central och internationell väg för att gemensamt hantera digital kriminalitet om man ska kunna komma åt lagöverträdelse på Internet. Svårigheten ligger i rättsområdets omfattning, ska man bedöma lagen utifrån det område där servern finns eller där individen som begått lagbrottet befinner sig? Om en grupp svenska ungdomar har webbhotell i Hong Kong där man lagrar illegala data tillsammans, vem ska då dömas för brottet och i vilket land? Klart är i alla fall att ämnet är högaktuellt eftersom Internet redan har många baksidor där kriminella kan sprida sina tankar. Illegala vapen, barnpornografi eller "recept" på bomber är bara några av de verksamheter som frodas på Internet idag. Precis som man allt oftare samordnar sig för att bekämpa exempelvis terrorism, borde man också enligt vår

uppfattning samordna sig för att motverka illegal spridning av musik via Internet. Vi tror att insatser blir relativt ineffektiva om de inte samordnas. Annars blir lätt effekten att om brott begås på en server som befinner sig i ett land som har hårdare lagstiftning inom ett område, så kan man teoretiskt sett bara flytta servern till ett land som tillåter verksamheten och därefter fortsätta utan risk för straff.

Oavsett om man pratar med nedladdare eller ickenedladdare är de flesta i vår studie överens om att det är skivbolagen som är bovarna. De gör stora förtjänster genom att suga ut pengar från både artister och kunder. Just det faktum att man ser skivbolagen som bovar tror vi har bidragit till att MP3 fått så enorm spridning bland allmänheten. Vi tror också att folk ser det som att den illegala spridningen av upphovsrättsskyddad musik bara är ett sätt att "ge igen" på skivbolagen för de överpriser man anser att de tagit ut. Man kan i alla fall konstatera att de flesta vi tillfrågat, oavsett om de laddar ner eller ej, är överens om att det är fel att stjäla en skiva i butik. Detta visar att det inte alls är så att människor totalt tappat uppfattningen om lag och rätt. Istället har man valt att rättfärdiga lagöverträdelsen med att nedladdningen av musik inte drabbar en enskild individ på samma sätt som en stöld i butik gör.

När det gäller hur man ska följa upp den nya lagstiftningen anser deltagarna i fokusgrupperna att det är viktigt att statuera exempel tidigt för att folk ska ta lagändringen på allvar. Samhället har troligen inte resurser till detta eftersom det finns grövre brott för polisen att prioritera. Vi har utifrån vår studie dragit slutsatsen att det borde instiftas en särskild myndighet som har till uppgift att syssla med att undersöka om den nya upphovsrättslagen följs. Liknande BSA men organiserad som myndighet och med obyråkratisk organisation som tillåter snabba tillslag om behov finns. Att skapa en myndighet som bara finns för att vända papper är inte ett alternativ, den myndighet som ska syssla med digital brottslighet måste också kunna handla snabbt eftersom digital brottslighet snabbt kan ändra inriktning och form.

I vår djupintervju menade personen vi talat med att man istället för att jaga grupperna som sysslar med själva distributionen av musik/filmer/spel borde försöka komma åt källan. Detta kan vara allt från anställda på musikbolag och filmbolag till recensenter som fått förhandsgranska en film/skiva. Dessa personer har tillgång till kopior som de sedan sprider till nätverken som distribuerar dem. Genom att stoppa källan kan man också stoppa flödet till de grupper som sprider materialet. Det vi frågar oss är varför dessa personer ställer upp eftersom intervjupersonen berättar att det mesta av jobbet i grupperna är oavlönat. Frågan är om detta även gäller de som från början kommer över materialet och överlämnar det till grupperna? Kanske är det så att dessa kontaktpersoner får någon form av ersättning vilket låter troligt, en annan möjlighet är att de gör det av rent ideologiska skäl eller p.g.a. missnöje med sin arbetssituation.

Personen vi gjort vår djupintervju med drar teoretiska paralleller mellan knarkhandel och piratgruppernas nätverk. Principen är densamma i båda fallen: de högsta går fria och lakejerna åker fast. De stora grupperna tar in nya medlemmar som får ta ansvar för exempelvis en server och ersättningen för detta blir status i gruppen samt tillgång till allt material som ligger på servern. Om sedan myndigheterna lyckas spåra gruppen åker personen som har servern fast medan de andra (troligen hjärnorna bakom hela gruppen) går fria. Om bestraffningen är böter är det ju å andra sidan lätt för grupper och sammanslutningar att gemensamt samla ihop till bötesbeloppet så att alla kollektivt delar på straffet. Risken med att ändra lagstiftningen och klassa all spridning och nedladdning

som olaglig kan dock vara att den bidrar till att göra piratnätverken mer slutna, täta och privata. Man kan dra en parallell till lagen om prostitution när den kom (Polisen, 041228). Prostitutionen slutade inte för att torskarna kriminaliserades utan den flyttade snarare in från gatan till Internet och mer slutna platser vilket gör den ännu svårare att komma åt idag.

När det gäller att effektivisera straffpåföljden har våra fokusgrupper och djupintervjun några konkreta förslag på vad man kunde göra för att få bukt med problemet. Det finns dock en stor skepsis till huruvida dessa typer av straff skulle påverka beteendet. Exempel på saker som föreslogs är att införa en central spärr så att om man blivit avstängd från en Internetleverantör på grund av missbruk kan man inte skaffa nytt abonnemang någon annanstans. Detta går dock att komma runt genom att låta någon annan stå för abonnemanget. Ytterligare ett annat sätt kunde ha varit att ha ett unikt Internet ID som är kopplat till personnumret, men även detta är svårt att kontrollera. Det gäller att på något sätt fastställa att den personen som använder ID verkligen är den som äger det. Vår uppfattning är dock att böter skulle vara det mest effektiva straffet, möjligen kopplat till mängden musik man innehar.

Även om de flesta inte tycks ta upphovsrättslagen på särskilt stort allvar finns det dock enligt vår uppfattning tendenser som visar att lagen har viss inverkan på dem som studerar eller avser jobba med lagar på något sätt. Två av deltagarna i fokusgrupperna har framtidsplaner som involverar att arbeta med lagen på olika sätt och dessa uppger att de skulle sluta ladda ner om de riskerar en anmärkning som kan sabotera deras framtidsplaner. Detta förstärker intrycket av att man i allmänhet känner sig anonym i mediebruset på Internet. Däremot om någon skulle vilja gå in och studera just "mig" i syfte att ta reda på vad jag haft för mig, skulle detta vara relativt lätt, därför avstår man från att ladda ner om man vet att man kan komma att granskas. Detta kan konstateras som ögontjäneri på sätt och vis, man struntar i lagen så länge man inte riskerar att åka fast. Kanske kunde man för att stävja nedladdningen skicka ut brev till människor med bredbandsuppkoppling där man informerar om att man har för avsikt att göra stickprovskontroller i syfte att se vad som laddas hem.

Där den traditionella lagen inte kommit så långt så har Internet själv tvingats ta itu med regleringen av beteendet (Johnson & Post, 1997). Man bör därför vara observant på att Internet faktiskt inte är helt oreglerat även om den typen av styrning vi ser på Internet inte är lik den vi är vana vid från samhället. Det vanligaste sättet är att man skapar egna regler för den server man har. Oavsett om det rör sig om debattforum, chatsidor eller vanliga hemsidor finns det oftast informella regler man bör följa om man inte vill riskera att bli avstängd. Det grundläggande regelverket på Internet kallas i vardagsterm för netikett och varierar ofta från sida till sida, ett typexempel på netikett finns på JonasWeb (041228).

Slutligen kan man sammanfatta åsikterna i vår studie som att trots allas skepsis mot lagens inverkan är de flesta överens om att den bör finnas. Kanske har man insett att Internet inte kan fortsätta utvecklas i den fria anda det hittills gjort eftersom varken etik eller moral tycks stå särskilt högt i kurs.

5.2 Etik och moral H2

En persons etik och moral kan kort definieras som vad man anser är rätt och fel. Etik och moral styrs av vad som man anser är bäst för samhället och inte individen som sådan. Hypotes **H2** lyder att moraliska aspekter inte påverkar nedladdning mer än traditionellt rättssystem. Denna hypotes verifieras av enkäten, fokusgruppen och expertintervjun. Om moral innebär att man ser till samhällets bästa, så skiljer sig en nedladdares syn på etik och moral när det gäller nedladdning av musik jämfört med den som inte laddar. Vi ser tydliga tendenser att nedladdarnas handlande styrs snarare av vad som är bäst för dem själva än vad som är bäst för samhället. Moralen ser ut att ha förändrats till att människor idag är mer egoistiska och materialistiska, därför bryr man sig mer om sitt eget välbefinnande än om andra. Vi tror att anledningen till detta egoistiska tänkande grundas i att det gagnar den enskilde individen att ladda ner, därför blir hänsyn till andra sekundärt. Liksom Levin et al. (2004) har vi funnit att studenternas uppfattning tycks vara ”att jag laddar ner musik kan inte påverka så mycket med tanke på skivbolagens överpriser”. Nedladdarna anser att just deras handlande inte har någon större påverkan, men då många samtidigt laddar ner mycket blir effekten av deras handlande större än om endast en person hade laddat ner. Människor tycks mest tänka på den egoistiska delen av detta, det vill säga ”jag vill ha musik och kan jag få det gratis så tar jag chansen”. Enligt Svensson och Wingborg (1993) har den lata människan oftast en lägre moralisk ribba. För de som inte orkar ta sig ner till sin lokala skivbutik är den enda utvägen att man köper musiken på Internet. Det är då moralen spelar in, för varför ska man köpa musiken när man ändå kan ladda ner den gratis från Internet.

De flesta vet om att det är moraliskt fel att ladda ner men trots detta väljer många ändå att göra det. Det verkar som att det är något man inte funderar mycket över. Eftersom det är så lätt att ladda ner en fildelningsapplikation tror vi att nedladdaren inte uppfattar att man utför en olaglig handling när man startar programmet och delar ut sin musik. När Internet kom fanns inga regler för vad som var rätt eller fel utan de har kommit till i efter hand. Nu när Internet har accepterats av samhället och blivit en del av vardagen är det allt mer tydligt att man måste informera om vad som är rätt och fel. Att man har en annan uppfattning om vilken etik och moral som gäller för nedladdning än för stöld av en CD-skiva beror mycket på att detta inte förmedlats under ens uppfostran. Detta har gjort att människor själva har utvecklat en referensram för huruvida det är rätt eller fel och då normen är att ladda ner så har man troligen dragit slutsatsen att det måste vara ok.

När vi i enkätundersökningen frågar om det är samma sak att ladda ner musik som det är att stjäla från en dagligvaruhandel svarar majoriteten nej. Deltagarna i fokusgrupperna och personen i vår djupintervju förklarar att det handlar om två helt olika ting, den ena är en fysisk vara och den andra är något immateriellt. Gorin (2004) ger en bra bild av hur de olika artefakterna skiljer sig åt. Han menar att en persons användande av intellektuell egendom inte begränsar andras användande till skillnad från användandet av fysisk egendom som är exklusiv i sin form. På grund av att den nedladdade musikfilen inte är något man kan ta på är studenternas etik och moral annorlunda. De flesta nedladdare tycks anse att eftersom man inte stjälar från en fysisk person, exempelvis en butiksägare, så känns det inte som att man stjäl i samma bemärkelse som om man laddar ner musik. De anser att då man inte skadar någon direkt är det inte ett lika allvarligt brott. Vi kan här dra paralleller till Levin et al. (2004) som fann att studenter ansåg sitt nedladdande som

harmlöst. Vi tror inte att studenterna anser sig ha låg moral för att de väljer att ladda ner. Samhällets inställning till att nedladdning är ok leder till att individen anser det moraliskt godtagbart att ladda ner. De som inte laddar ner tycker dock att stöld är stöld oavsett i vilken form den ter sig.

Mazlows behovspyramid (Berglind, 1972) är enligt vår uppfattning ett bra exempel på hur dagens samhälle fungerar. I Sverige har vi i de flesta fall basbehoven uppfyllda t.ex. mat och tak över huvudet vilket vi tror leder till att individen utvecklar nya behov som leder till ökad egoism. Idag finns många materialistiska "behov" att fylla, vilket gör att man inte kan köpa allt man vill. Genom att ladda ner musik sparar man in pengar som annars kunde ha lagts på inköp av CD-skivor. Nedladdningen utförs oavsett om det är moraliskt rätt eller fel eftersom man själv kan dra nytta av det. Det sociala kravet är att man ska ha vissa saker för att accepteras vilket gör att man kanske måste frågå det ickeegoistiska tänkandet för att kunna uppfylla allt detta. Man visar samma tendens genom att bära kopior av märkeskläder då man vill signalera att man har dyra kläder men egentligen inte har betalat mer än en tiondel av summan. Allt detta för att man vill bli socialt accepterad, känna status och få bekräftelse. Att bära märkeskläder har även blivit ett sätt att visa framgång, en person som bär dessa vill utstråla att han/hon är framgångsrik.

Vårt samhälle är fullt av rättigheter men tycks mer och mer sakna skyldigheter. Facket, kåren, konsumentvägledning med flera gör att folk idag är mer medvetna om att man har rättigheter gentemot chefer, butiker, lärare och samhället. Vi har lärt oss att ställa krav och vi är mer pålästa kring våra rättigheter. Förutom alla rättigheter har vi även skyldigheter, vi frågar oss hur många som egentligen uppfyller dessa? Förre respekterade man andra människor, nu försöker man istället utnyttja alla möjligheter till sin egen fördel utan hänsyn till andra. I dagens materialistiska samhälle vill människor tjäna mycket pengar för att bland annat kunna köpa alla prylar man "behöver". För att kunna göra det måste man exempelvis ta kortare föräldradighet och istället låta barnen uppfostras av TV, skola och omgivning. Genom barnens uppfostran formas deras etik och moral. Nedladdning är ett beteende som kan påverkas av vilken moral och etik man har men som inte tycks göra det idag.

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att de studenter som laddar ner inte har samma etik och moral gällande nedladdning av musik från Internet som när de köper en CD-skiva på traditionellt sätt. Genom att deras handlande inte får några synbara konsekvenser betraktar de sitt agerande som ofarligt. För att kunna förändra detta beteende måste man försöka påverka och förändra deras etik och moral samt tidigt informera nya Internet användare om vad som är rätt respektive fel.

5.3 Affärsmodeller H3

Hypotes **H3** lyder ”tillgänglighet, öppettider och utbud hos återförsäljaren är en mindre påverkande faktor för nedladdningsbeteendet än prissättningen”. Utifrån resultatet från enkätundersökning kan vi konstatera att det inte finns ett statistiskt samband mellan faktorer som tillgänglighet, öppettider, utbud och hur mycket musik man laddar hem. Detta innebär att nedladdningsbeteendet inte styrs av dessa faktorer. Däremot har vi funnit att prissättningen på CD-skivor kan påverka nedladdningsbeteendet. Utifrån det givna resultatet från enkätundersökningen kan vi därmed acceptera hypotes H3.

Man kan dock fråga sig varför priset kan ha en sådan avgörande påverkan? Svaret på denna fråga kan vi delvis finna i artikeln av Walsh et al. (2003). Enligt dem kan en av orsakerna till den illegala nedladdningen vara att konsumenternas behov styrs av alla de produkter som finns på marknaden. Man vill ha mycket saker men har inte alltid råd att köpa allt och kan man då som i fallet med musik spara in lite pengar så varför inte utnyttja detta tillfälle. Ett exempel på detta är det faktum att alla i dagens samhälle förväntas att äga en mobiltelefon. Att inte ha en mobiltelefon skulle vara mer ovanligt än att ha en. Samtidigt innebär mobiltelefonen extra utgifter. Det faktum att man varje månad måste lägga pengar på mobiltelefonen bidrar till att man måste prioritera sina utgifter, detta kan då drabba exempelvis musikköparen. För många unga människor är tillgången till gratis musik med andra ord ett sätt att spara in pengar varje månad. Vad man väljer att lägga sina pengar på tror vi varierar mellan olika åldrar och sociala grupper.

Vidare anser Walsh et al. (2003) att den sjunkande acceptansen kring prissättningen kan styras av faktorer som att det är lätt att kopiera gratis musik från Internet vilket bidrar till att man inte är villig att betala så höga priser för musiken. Venkatesh et al. (2003) tar upp ett liknande fenomen som de kallar ”Effort Expectancy”. Enligt dem handlar ”Effort Expectancy” om hur mycket arbete man måste lägga på användning av en applikation. En applikation som är svår att använda bidrar till att individen blir mindre benägen till att använda den. I vårt fall handlar det om användningen av så kallade fildelningsapplikationer. Utifrån enkätundersökningen har vi kunnat fastställa att de respondenter som angivit att de laddar ner mycket musik anser att fildelningsapplikationerna är relativt enkla att använda. Därför har utvecklingen av applikationer som stödjer den illegala musiknedladdningen delvis bidragit till att göra individen mer benägen att ladda ner gratis musik. Hade musiknedladdningen däremot varit en ansträngande process hade man förmodligen inte varit lika benägen att ladda ner musiken. De flesta hade nog varit mer villig att köpa den dyra musiken istället för att lägga ner tid på att ladda ner den från Internet. Det finns ett ordspråk som lyder ”tid är pengar” och i detta fall stämmer det bra, frågan är för vem kostnaden blir högst, skivindustrin som måste jaga nedladdare eller konsumenten som måste lägga tid på att söka musik via fildelningsnätverk?

Vi tror att människor idag styrs av olika behov för olika varor, vissa människor ställer stora krav på att man måste ha en bra musikanläggning medan vissa kan nöja sig med vilken musikanläggning som helst. Detta borde även gälla musik och konsumtionen av CD-skivor. För vissa människor är det viktigt att få en CD-skiva i handen och att få läsa igenom foldern som medföljer och därför är man kanske mer benägen att lägga pengar

för att få en fysisk produkt. För andra människor handlar det mer om att få tag på rätt musik oavsett ifall det handlar om att få det på en CD-skiva eller att ladda ner musiken från Internet. För dessa människor är prissättningen en mycket känslig fråga. Känner man att en skiva inte tillför något speciellt väljer man förmodligen att ladda ner den från Internet istället för att lägga pengar på att köpa den. Materialet från fokusgruppen bekräftar delvis denna teori då några svarar att de anser det viktigt att få själva produkten i handen. Samtidigt har vi även fått det motsatta svaret där respondenterna inte anser att det är viktigt med att få en CD-skiva i handen. Med andra ord styrs priskänsligheten av det behov som musiken samt CD-skivan uppfyller. Det finns till och med ett ordspråk som säger ”gratis är gott”. Detta ordspråk kan inte ha uppstått utan anledning.

I västvärlden har vi länge kunnat mäta det grundläggande behovet av mat och kärlek och istället har behovet av självförverkligande blivit ett allt mer vanligt fenomen. Med utvecklingen av den självförverkligande processen kommer också behovet av att ha de senaste prylarna. Mazlows behovspyramid (Berglind, 1972) kan återspegla lite av det beteende som vi ser i dagens västerländska samhälle. Enligt Maslow (Berglind, 1972) är det första viktiga behovet hos människan behovet av mat och trygghet. Det är först när man känner sig mätt, trygg och älskad som behoven på nästa nivå blir viktiga. Det vill säga att förverkliga sig själv, i många fall gör man det genom att införskaffa de senaste prylarna. Vi lever vi idag i ett prylsamhälle som präglas av att man skall ha det senaste av allt, man funderar inte över om man verkligen behöver ännu en pryl. Istället handlar det om att man måste ha en eller flera prylar för att signalera tillhörighet till en grupp. Bland marknadsförare (Kotler, Armstrong, Saunders & Wong, 1996) talar man om att man inte bara säljer en produkt utan en livsstil. Många av de produkter som säljs på marknaden oavsett om det gäller mobiltelefoner eller gardiner handlar om att sälja en livsstil och olika människor väljer olika produkter som de anser speglar just deras livsstil. Frågan är dock när man uppnår det stadium då man kan känna sig lycklig, med tanke på att utvecklingen av nya produkter sker i en allt snabbare takt. Exempel på denna oändliga cirkel är utvecklingen av mobiltelefoner. En ny mobiltelefon som kommer ut på marknaden kan efter ett halvår ha tappat sin nyhetskänsla eftersom företagen idag bokstavligen talat spottar ut nya produkter på marknaden. När är livsstilen mättad, eller blir den någonsin det?

Idag finns det många elektroniska prylar på marknaden som man skulle ha klarat sig utan men som man ändå köper för att man måste ha det av någon anledning. Med utvecklingen av ljudformatet MP3 kom utvecklingen av MP3-spelare som en naturlig följd. Man vill inte bara kunna spela musiken på sin hemdator utan man vill även kunna ta den med sig utanför hemmet. För att åstadkomma detta måste man lägga ner pengar på att köpa en MP3-spelare. För att ha något att spela i sin MP3-spelare måste man ladda ner musiken från Internet eftersom man inte kan spela musik direkt från en CD-skiva till en MP3-spelare. Detta har gjort att utvecklingen på teknikmarknaden utgått från konsumenternas behov och många DVD-spelare klarar idag MP3-formatet (Brandt, 2002). Många bärbara CD-spelare klarar numera också formatet vilket gör att man kan bränna en CD-skiva med uppemot 200 MP3: or och sedan spela denna i en sådan spelare. Utvecklingen på området styrt snarare av konsumenterna (fildelarna) än skivbolagen, något som vi reagerar på. Det konstiga är att skivbranschen inte reagerat när dessa format började förekomma även på etablerade apparater såsom DVD och CD-spelare. Att man inte ens då förstod att MP3 var framtidens format tycker vi är värt att poängtera. Boken av Brandt som vi refererar till ovan är från år 2002 och då fanns redan DVD-spelare som klarade formatet. Det betyder att det tagit flera år för skivbranschen att inse något som

producenterna av tekniska prylar insett redan år 2002. Klart är i alla fall att skivbranschen måste vakna upp och inse att utvecklingen på området går framåt, man kan inte skriva om historien, däremot kan man försöka se till att inte göra liknande misstag igen.

Enligt vår uppfattning handlar det nu om att förändra de försäljningsstrategier man har och titta på hur konsumtionsmönstret ser ut. Enligt Molteni och Ordanini (2003) handlar det om att utveckla nya strategier vid försäljning av musik och andra så kallade kulturella artefakter. Med andra ord krävs det att musikindustrin inser att även om konsumenterna inte köper CD-skivor så är de fortfarande intresserade av att köpa musik. Enligt Bhattacharjee et al. (2002) måste skivindustrin förändra den strategi av musikköpa som finns på Internet idag. Bhattacharjee et al. (2002) föreslår därför prenumerationsbaserade försäljningsstrategier för att man ska kunna maximera intäkterna. Samtidigt anser vi att utveckling av musiksajter där man förutom att sälja CD-skivor även säljer musik i MP3-format skulle kunna bidra till att antalet illegala nedladdningar minskar. Problemet med den illegala musiknedladdningen hade kunnat vara desto mindre ifall skivbolagen hade följt denna utvecklingstrend redan från början. Det vill säga att de skulle ha satsat på så kallade "Online music stores" som då säljer musik i MP3-format. Vidare kunde skivbolagen även ha börjat med att sänka priset på CD-skivor och på det sättet uppmuntrat konsumenten till att inte söka sig till illegala fildelningsnätverk. I enkätundersökningen ställde vi bland annat frågan vad respondenterna anser vara ett rimligt pris för en CD-skiva. Genom sammanställning av samtliga svar fick vi fram ett medelpris på ca 93 kronor. Detta är vad de flesta är villiga att betala för en CD-skiva. Idag kostar en CD-skiva runt 150- 200 kronor vilket många anser vara dyrt. Vi tror att skivbolagen genom att sänka priset på CD-skivor även kan konkurrera mot de illegala alternativen eftersom de flesta människor ändå vill göra rätt för sig. Bhattacharjee et al. (2002) har även kunnat påvisa att utvecklandet av strategier för att minimera den illegala nedladdningen inte skulle ha någon större verkan. Istället handlar det om att förändra de försäljningsstrategier som skivbolagen idag använder sig av. Därför anser vi att skivbolagen istället för att lobba för lagförändringar borde lägga mer tid på att utveckla bättre försäljningsstrategier.

Vi ställde bland annat frågan till fokusgruppen om huruvida man kan påverka den illegala nedladdningen av musik genom att utveckla betalsajter. Enligt fokusgruppen handlar det framförallt om att inte ha för höga priser på musiken, då skulle de kunna tänka sig att lägga ner mellan 2-4 kronor på en enda låt. Detta skulle då kunna vara ett rimligt pris eftersom de flesta är intresserade av att ladda ner mer än en enda låt. Hade priset varit för högt hade man förmodligen valt att inte ladda ner någon musik alls och då istället fortsatt med den illegala nedladdningen. Dessutom anser fokusgruppen att MP3-formatet bidrar till att skivbolagen sparar in en massa pengar eftersom de inte behöver lägga pengarna på att producera CD-skivor, därför bör priset på MP3-formatet inte vara allt för högt. Vidare anser de flesta i fokusgruppen att någon form av prenumerationstjänst hos musiksajterna skulle vara en bra form av handel. Då skulle man exempelvis kunna sätta en gräns för hur mycket man får ladda ner varje månad och betala därefter. Prenumerationstjänsterna skulle även kunna bidra till att man kan sätta lägre priser på MP3-musiken eftersom musiksajterna dels kan behålla sina kunder samtidigt som de kan försäkra sig om att de får ett ständigt inflöde av pengar. För konsumenten skulle det innebära att man dels kan köpa billig musik samtidigt som man inte behöver vara orolig för att få musik med dålig kvalitet eller filer som kan innehålla virus av något slag. Dessutom utför man en legal handling vilket gör att man inte behöver oroa sig för

någon form av straff. Med andra ord skulle detta samarbete i slutändan gynna båda parter och kanske även bidra till att minska antalet illegala fildelningsnätverk.

Vidare tror vi att orsaken till att MP3-formatet har fått ett sådant genomslag är på grund av att konsumenterna inte varit nöjda med det format som musiken idag finns tillgänglig på, det vill säga CD-skivor. Man kan se utvecklingen av MP3 som ett sätt att tillfredställa det underliggande behov hos konsumenterna som efterfrågar portabelt ljud i ett litet format. Samtidigt har de höga skivpriserna gjort sitt för att trissa konsumenterna till att söka sig till alternativa källor för att hitta billigare musik och som i detta fall har varit den illegala musiken på Internet. Enligt Holm (2002) handlar den illegala musiknedladdningen i grund och botten om ekonomiska teorier, där efterfrågan på en vara styrs av vad konsumenten anser om den. Samtidigt som den styrs av vilket pris man satt på varan samt priset och kvalitén hos närliggande substitutsvaror. Enligt Hedman och Kalling (2002) är substitutsvaror, varor som utvecklats på grund av att det har uppstått ett behov på marknaden som inte kan fyllas av originalvaran. Frågan är dock under vilka omständigheter en konsument hellre väljer en kopia än originalvaran och tvärt om. Här handlar det om konsumentens avvägningar det vill säga vilken betydelse produkten i fråga har. Enligt Holm (2002) är den vanliga avvägningen att man värderar varan mer än dess pris. Samtidigt handlar det även om hur stor prisskillnaden är mellan originalet och kopian. I fallet med den illegala musiken kan man säga att prisskillnaden är väldigt stor med tanke på att originalet (CD-skivan) kan kosta runt 150-200 kr medan kopian (MP3-formatet) är helt gratis. Vad gäller kvalitén på varan är det även här en stor konkurrens mellan CD-skivan och MP3-formatet. En vanlig CD-skiva rymmer mellan 10-20 låtar men oftast är den otymplig att ta med sig eftersom risken finns att den går sönder eller att den blir repig och därmed inte går att använda. MP3-formatet däremot tar liten plats samtidigt som man inte behöver ta med sig några skivor eller disketter eftersom allt finns lagrat i MP3-spelaren. Dessutom är den inte känslig för skakningar som en vanlig CD-spelare och man kan därför ta med sig MP3-spelaren under träning av olika slag utan att behöva oroa sig för det kan ske hopp i musiken. Allt talar därför i fördel för MP3-formatet och det är kanske därför som konsumenterna idag väljer denna före CD-skivan.

Hypotes **H3a** förutsätter att varje nedladdad MP3-fil inte innebär förlorade intäkter för skivbranschen eftersom många ändå inte skulle köpa all den musik som de laddat ner. Vad vi undersökt här är huruvida de som laddar ner musik även kan tänka sig att köpa denna musik. Resultatet från enkätundersökningen visar att de flesta inte köper musiken de laddat ner. Det samma gäller för fokusgruppen där de flesta har svarat att de inte köper musiken de laddat ner. Frågan man kan ställa sig är då varför det är på detta vis. Fokusgruppens resonemang här är att den musik man laddar ner kan vara sådan musik som man vanligtvis inte lyssnar på och därmed skulle man heller inte köpa den musiken. Detta innebär därmed att musikindustrin inte skulle göra några förluster på en stor del av filerna som laddas ner. Enligt fokusgruppen handlar det även om att man kanske lyssnar på musiken för att se ifall det är något att ha. Det vill säga man vill ha ett smakprov på vad som finns och utifrån det ta ställning till om det är värt att lägga pengar på. Detta handlande påverkas framförallt av att man sällan kan lyssna igenom all musik som man är intresserad av i butiken. Hellmer (2003) tar i sin artikel upp huruvida det finns belägg för påståendet som kommer från skivbolagen där man anser att den sjunkande musikförsäljningen beror på den illegala nedladdningen. Hellmer (2003) anser att den mest omfattande statistiken över trender i musikförsäljning som sammanställts av organisationen IFPI är väldigt begränsad. Därför kan man inte dra några paralleller till att den sjunkande musikförsäljningen kan ha orsakats av den illegala musiknedladdningen

trots att studien som utförts sträcker sig under en relativt lång tidsperiod och över relativt många länder. Vi tror att den sjunkande skivförsäljningen delvis kan bero på den illegala musiknedladdningen men samtidigt tror vi även att detta är något som påverkats av andra faktorer. Musikindustrin idag konkurrerar mot ett antal andra branscher som exempelvis mobilindustrin och modeindustrin. Konsumenten lägger därmed inte lika mycket pengar på musik som man gjorde förr eftersom det finns så mycket annat som man vill ha.

Hypotes **H3b** lyder ”den nedladdade musiken används som bytesvara, man byter musik mot andra filer och tjänster”. Eftersom fildelning baseras på byte av filer finns en grundläggande byteshandel inbyggt i fenomenet. Däremot ville vi undersöka om man byter musiken vidare även efter nedladdning, d v s med bekanta som inte har tillgång till fildelningsapplikationer. Vad vi utifrån resultatet från enkätundersökning kan säga är att det inte finns ett samband mellan hur mycket musik man laddat ner totalt och att man byter eller får musik från någon annan. Detta tyder på att det inte är vanligt bland nedladdare att man använder musiken som bytesvara när man väl laddat ner den. Vissa personer svarade dock att de exempelvis får sex, kramar, pussar och godis i utbyte vilket är ganska intressant, dock kommer vi inte att undersöka detta djupare i den här uppsatsen. Materialet från expertintervjun visar dock att det finns en viss skillnad mellan dem som laddar ner i professionellt syfte och de som laddar ner för eget behov. De som laddar ner för eget behov laddar ner en mindre mängd musik för att man är intresserad av att lyssna på musiken. Bland dessa grupper sker det oftast ingen handel med musiken men på den professionella nivån baseras hela idén på byteshandel. Frågan man kan ställa är då varför det finns en skillnad mellan de olika grupperna? Materialet från djupintervjun visar att de som laddar ner musik på så kallad proffsnivå oftast inte är intresserad av musiken i sig utan det handlar istället om Mbyte. Som nämns av Davis (1993) så ingår vi dagligen i byteshandel av olika slag detta sker ibland omedvetet vilket bidrar till att man oftast inte reflekterar över den handel som faktiskt sker. Vi i västvärlden tror oftast att vi lagt tiden av byteshandel bakom oss men vi tror att den fortfarande finns kvar fast i andra former. Vad vi dock kan konstatera att det finns en byteshandel men att den skiljer sig kraftigt åt beroende på vilken grupp av nedladdare man talar om.

5.4 Attityder H4

När det gäller attityder kring fildelningsprogram så talar ju Venkantesh et al. (2003) om formandet av attityder. Attityden mot beteendet formas enligt dem utifrån vilka känslor man har gentemot att utföra en viss handling. Här ser vi i vår enkät att så mycket som ca 89 % av populationen i någon mån instämmer i att det är roligt att använda sig av fildelningsprogram i sin nedladdning, 96 % instämmer i någon mån i att det är lätt att lära sig att använda fildelningsprogram. Dessutom menar ca 96% att användning av fildelningsprogram är en bra idé. Av de tillfrågade anser ca 41 % att de är tveksamma till fildelningsprogram av rädsla att göra fel och hela 64 % känner ängslan/oro för att använda programmen. Detta är intressant eftersom dessa 64 % endast innefattar dem som laddar hem, vilket skulle innebära att en stor del av dem som laddar hem trots allt känner viss oro för att göra det. Vi vet dock inte varför folk känner ängslan/oro, om det är av rädsla att åka fast för att de gjort något olagligt eller om det är rädsla för själva användandet. Vår uppfattning är dock att de åsikter folk har kring fildelningsprogram är att de är roliga att använda, lätta att lära sig och att de gör musik mer intressant. Utgår man från Venkantesh et al.'s (2003) teori så innebär detta att dessa faktorer inverkar i allra högsta grad på allmänhetens attityd gentemot fildelningsprogram.

Människors sätt att bete sig påverkas också av vilka attityder vi har. En attityd är svår att förutspå eftersom den inte visar sig förrän man utför en handling eller yttrar en åsikt. Hypotes **H4** lyder ”nedladdningen av musik är ett hamstringsbeteende, man laddar ner mer än vad man avser att använda”. Hypotesen falsifieras av vårt empiriska material.

Utifrån enkätundersökningen har vi funnit att det inte finns ett samband mellan hur mycket man laddar ner samt avsikten att hamstra musiken. Det vill säga att majoriteten av studenterna laddar ner lika mycket musik som de avser att lyssna på. Å andra sidan visar enkäterna dock att de som laddar hem mycket musik avser att samla eller har musik som intresse. Vidare kan vi inte utröna om de som samlar gör det för att lyssna på det eller om de bara gör det i syfte att inneha en stor mängd musik. Utifrån fokusgruppen fann vi endast en person som medvetet hamstrar musik. Personen i fråga gör det då han har en snabb uppkoppling och för att han inte vet hur länge han kommer att ha tillgång till denna och vill därför samla på sig så mycket musik som möjligt. Resterande fokusgruppsmedlemmar som laddar ner musik gör det för att de vill lyssna på musiken i samband med att de har laddat ner den. Samtidigt menar de att det förekommer att de laddar ner mer musik än de avser att lyssna på då ”det kan vara bra att ha”. Djupintervjun ger ytterligare en synvinkel till varför man vill ladda ner mer än man behöver. De stora proffsen laddar inte ner i hamstringssyfte utan mer i syfte att generera status, deras mängd styrs alltså inte av att de vill ha musiken för eget bruk utan för att de vill ha den som ett sätt att få mer status i sin grupp. En av deltagarna i fokusgruppen berättar att folk han känner börjat ladda ner mer än de brukar, nu när lagförändringen snart träder i kraft. Det materialistiska samhället bidrar till att man uppmuntras samla på sig mer än vad som är nödvändigt. Eftersom utbudet av gratis musik är större än efterfrågan antog vi att flertalet respondenter skulle ladda mer än vad de behövde. Då saker är gratis brukar människan inte vara sen på att ta tillfället i akt och utnyttja möjligheterna även om man egentligen inte har någon direkt användning för sakerna. Vi kan konstatera att resultatet från både enkätundersökningen och fokusgruppen kom som en överraskning för oss. Vi trodde att det skulle finnas ett utbrett hamstringsbeteende

bland nedladdarna. Varför det i detta fall har visat sig vara ett överslag på studenter som faktiskt lyssnar på det de laddar ner och att de inte samlar på sig mer än nödvändigt är lite av ett mysterium för oss. Detta för att alla förutsättningar finns tillgängliga för att man ska kunna "ta för sig" och hamstra. Vi kan endast utröna att nedladdarna i detta fall verkar ha ett mål med sin nedladdning, att ladda ner en viss mängd musik för att lyssna på. De verkar inte ha ett behov eller en önskan om att ladda ner musik de inte avser att lyssna på.

Andra faktorer vi tror kan påverka nedladdningen är anonymitet. Hypotes **H4a** lyder "anonymiteten påverkar hur mycket musik man laddar ner, ju mer anonym man känner sig desto mer laddar man ner". Denna hypotes har visat sig vara falsk. Enkäterna visar att anonymiteten inte påverkar hur mycket musik man laddar ner, det vill säga att även om man känner sig mer anonym laddar man inte hem mer. Vidare gav fokusgruppen liknande resultat men med vissa modifikationer. Samtliga i fokusgruppen är medvetna om att möjligheten att de kan bli spårade för att de laddar ner existerar, men eftersom det i idag inte finns tillräckligt med resurser för att kontrollera alla Internet användare känner de sig därför inte speciellt oroliga. Frågan man kan ställa sig är varför anonymiteten inte påverkar storleken på nedladdningen? En av icke nedladdarna från fokusgrupperna förklarar sin syn kring anonymitet på Internet och nedladdning med att hon kort och gott inte anser sig vara anonym. Oavsett vad hon tar sig för på Internet kan någon spåra vad hon gjort, detta gör att hon inte skulle känna sig mer anonym för att hon väljer att göra något som betraktas "mindre" olagligt. De som i fokusgruppen väljer att ladda ner musik hävdar att de inte gör det för att de känner sig mer anonyma utan de gör det för att de vill ha musik. Att de är anonyma är inget som uppmanar dem att ladda mer.

Anonymiteten på Internet kan både ses som negativt och positivt. Fördelen med att kunna vara anonym på Internet är att ens identitet inte kan missbrukas av fel människor. Samtidigt kan anonymiteten bidra till att den används som ett sätt att lura människor. Då det är svårt att veta vem man egentligen kommunicera med eftersom man inte har tillgång till IP-adress och annat identifierande material. Palme (2004) behandlar i sin artikel om de för- respektive nackdelar med att kunna vara anonym på Internet. Enligt Palme (2004) är det juridiskt sätt svårt att åtala personer när det gäller brott som begåtts på Internet och därför skapar denna anonymitet stora problem. Det finns idag flera statliga myndigheter som lobbar för att man inte ska kunna vara anonym på Internet. I Frankrike finns det en lag som säger att ett meddelande som skickas måste kunna spåras till den ursprungliga källan. Inom EU-länderna finns det idag åklagare som arbetar med frågor som berör anonymiteten på Internet och man har länge arbetat för att EU ska utfärda direktiv som förbjuder anonymiteten på Internet (Palme, 2004). Hur pass anonym man känner sig varierar beroende på syfte och i vilken utsträckning man planerar att ladda ner. Att myndigheterna inte har resurser och möjligheter att ingripa påverkar attityden för hur anonym man känner sig. Även om nedladdarna vet att det är tekniskt möjligt att bli avslöjad så väger vetskapen om att det är tids- och resurskrävande tyngre och de känner sig inte hotade av att bli tagna. Att man inte kan vara hundra procentigt anonym på nätet återspeglas av majoriteten i vår studie. När man utför olika handlingar på Internet kan man känna sig mer eller mindre anonym beroende på vad man gör, men när det gäller nedladdning av musik laddar man inte ner mer bara för att man känner sig mer anonym. De som väljer att ladda ner har ett syfte med sin nedladdning och hur pass anonym de känner sig är inte en avgörande faktor för om de ska genomföra nedladdningen eller ej.

5.5 Socialt inflytande H5

Precis som Agarwal (2000) talar om acceptans som ett första steg till att utveckla attityder, blir det uppenbart att de individer som laddar ner musik har accepterat detta beteende. Därmed är attityden till nedladdning att det är ok. När många personer i sin tur accepterat detta beteende börjar en social norm att formos, vilket är fallet med just MP3-nedladdning. När detta har skett är det mer arbetsamt att arbeta bort normen eftersom en norm är allmänt vedertagen. När det gäller de sociala normernas påverkan på människor har vi genom vår enkät kunnat konstatera att det faktiskt inte finns en större påverkan från sociala faktorer än från exempelvis rättssystem. Däremot får vi andra signaler från våra fokusgrupper, vilket tyder på att sociala mönster kan vara svåra att kartlägga med enbart enkäter. Vår uppfattning är att de frågor vi ställt inom detta område varit otydligt formulerade vilket i sin tur resulterat i de svårtolkade resultaten. Vi har alltså inte kunnat bekräfta hypotesen H5 "sociala normer påverkar nedladdningen mer än traditionellt rättssystem" via vårt empiriska material.

Enligt våra enkäter svarar inte så många att man uppfattar att samhället har accepterat nedladdningen av upphovsrättsskyddad musik. Detta motsägs enligt oss av det faktum att många personer i vårt samhälle någon gång laddat ner musik. Detta gör att vi ännu mer stärks i vår tro att den norm som finns är att ladda ner. Vi tror att den otydliga lagstiftningen på området har medverkat till att den sociala normen utvecklats som den gjort. En sak som vi tror kan ställa till problem och fördröja effekterna av den kommande lagändringen är det som Stensaasen och Sletta (2000) benämner internalisering. Vår empiriska studie bekräftar att detta på sätt och vis redan inträffat, folk har gjort normen med nedladdning till en naturlig handling. När man väl har internaliserat en norm så är det mycket svårare att arbeta bort den men med ihärdigt arbete tror vi ändå att den nya lagstiftningen kan göra nytta. Detta bekräftas av fokusgrupperna där man tror att lagen kan få effekter på nedladdningen om man statuerar exempel tidigt så att lagen inte bara blir en lag på pappret. För att få bukt med nedladdningen av MP3 tror vi emellertid inte att det räcker med enbart lagstiftning, man måste också försöka styra om den sociala normen och få folk att inse att det inte är rätt att ladda hem musik på detta sätt.

Vi tror att det faktum att den sociala normen är accepterande mot fenomenet gör att man inte vill riskera att hamna utanför det som "alla andra gör". Berglind (1972) talar om sociala normer som något som är allmänt accepterat av samhället och som man inte kan bryta mot utan att drabbas av sanktioner. Detta ser vi paralleller till när det gäller MP3 nedladdning. När de flesta accepterat nedladdning finns därför ingen "social bestraffning" som kan hindra människor från att utföra en handling. I normala fall styrs vi människor till stor del av sociala normer som för det mesta är konstruerade i samklang med vårt traditionella rättssystem och risken att exponeras som brottsling inför andra människor kan te sig nog så skrämmande för de flesta. Detta hindrar främst brott som t ex snatteri där man direkt exponeras inför andra människor om larmet går när man går ut genom dörren med en vara. Det är viktigt att poängtera att även lagar ska ses som ett slags normsystem. När två normsystem (t ex lagar kontra sociala normer) står i konflikt med varandra kan man fråga sig vad som händer? I fallet med nedladdning av musik står det relativt klart att den sociala normen har betydligt mer påverkan än vad lagen har för vilket beteende människor har.

Våra tankar kring hur den sociala påverkan fungerar stärks av en fokusgruppdeltagares åsikt att man nästan känner sig tvingad att ladda hem eftersom alla andra gör det. Laddar man inte ner musik frågar folk ”varför gör du inte det?”. En annan fokusgruppsdeltagare drog en parallell till kläder, det är något som alla har på sig och så länge man har det är bryr sig ingen, däremot om du inte har det reagerar folk direkt. Man avviker från normen och ställs därför direkt till svars för detta. Detta beteende bekräftas av många enkätsvar också. Det tycks inte som att det är någon speciell typ av människor som har denna åsikt heller, vilket gör att vi inte kan klassa det som att det bara är ”svaga” människor som tycker så utan även personer som har en stor vänskapskrets kan tycka att denna påverkan finns där hela tiden.

Mathiasson (1994) klassar normer som de oskrivna regler som finns för vårt uppförande. Det saknas klara straffpåföljder och bedömningen sker mycket beroende på vem som brutit mot normen. Detta innebär att vissa personer straffas hårdare än andra. Det vi kunde få fram från djupintervjun var att om man som medlem i ett avancerat fildelningsnätverk begick ett misstag är chansen större att man får kvar ställningen i fildelargruppen om man har bra kontakt med ledarna. Detta bekräftar vår misstanke att ju högre status man har desto mer förlåtande är omgivningen mot brottet. Detta gäller även om man är en regelbunden nedladdare, det är lättare att inte ladda hem musik om man har hög status i en grupp. I det läget kan man göra det till en ”cool” grej att man inte laddar ner och visa att man inte behöver göra som alla andra.

Stensaasen och Sletta (2000) använder begreppet konformitet för att beskriva det sätt på vilket människor anpassar sig till rådande normer. De som inte är konformister är individualister och det kan vara både negativt och positivt beroende på vem som är individualisten. Är individualisten en person med låg status som utgångspunkt möts denne oftare med skepsis än om individualisten är en person med hög status. Cooley (1909) talar om sekundär konformitet vilket innebär att den person som bryter mot en norm kanske är konform mot en annan. Ett bra exempel på detta är just fallet med nedladdning av MP3 eftersom lagen kan ses som den grundläggande normen som människor bryter mot. Eftersom man utvecklat en sekundär norm som innebär att samhället i stort accepterat beteendet att ladda ner upplevs det ändå som att man är konform mot en norm. I detta fall tycks människor uppfatta den sociala normen som den primära och den legala som sekundär.

Vad vi dock kan konstatera är att olika nivåer i det sociala styr olika grupper, proffsen påverkas av status när det gäller nedladdning, vanliga människor påverkas mer av att inte vara utanför, en önskan att ”vara som alla andra” och passa in i gruppen. De som är mer organiserade har en egen värld uppbyggd på helt andra premisser, där gäller det snarare hur mycket filer man kan få fram i syfte att uppnå status. Man kan alltså konstatera att socialt inflytande är viktigt oavsett vilken typ av nedladdare man är, det är bara olika sociala områden som påverkar. Det finns givetvis också individuella skillnader eftersom vissa är mer benägna att påverkas av andra människor, men de flesta påverkas i någon mån eftersom avvikare från normen ses som underliga och konstiga och ingen vill uppfattas som detta. Det syns väldigt tydligt när personen i vår djupintervju berättar om sina erfarenheter att önskan att få status präglar beteendet även bland dessa människor. Deras sätt att skapa status inom fildelningsgrupperna påminner om det sätt som kändisar eftersöker berömmelse. Man vill skapa sig ett namn, oavsett om det är i Hollywood (som kändisarna) eller på Internet (fildelarna).

Det finns dock några saker som vi själva frågat oss under arbetets gång. Hur har man hamnat i det läget att människor faktiskt inte reflekterar över rätt eller fel kring nedladdningen? En bidragande faktor är att MP3 är ett ”ungdomsfenomen” som smugit sig på sakta men säkert. Eftersom det inte funnits tydliga lagar eller sociala normer kring detta nya område så är det också svårt för föräldrar att sätta gränser. En av våra fokusgruppdeltagare har en förälder som är jurist, i detta fall gjorde föräldern tydligt och klart från början att det inte var ok att ladda hem musik på detta sätt i deras hem. Detta fick effekten att hans barn inte laddar hem musik via fildelningsapplikationer samt att de själva valt att inte göra det efter att det flyttat hemifrån heller. Denna förälder hade koll på lagstiftning och immaterialrätt vilket gjorde det lätt för honom att säga vad som är rätt eller fel. Men det finns säkert också många föräldrar som inte vet riktigt om det är rätt eller fel och då låter man det kanske bero istället för att söka kunskap i ämnet. Vi tror att uppfostran är det sätt som är mest effektivt när det gäller att påverka en individs beteende. De flesta av oss har blivit uppfostrade med att det är fel att stjäla och de flesta av oss gör inte heller det. De som i vår studie svarat att det är fel att stjäla en skiva i butik kan dock i många fall tänka sig att sprida upphovsrättsskyddad musik via nätet trots att denna spridning är minst lika olaglig.

5.6 Individuella Skillnader H6

Hypotes **H6** lyder ”nedladdningsbeteendet påverkas av kön, män laddar ner mer musik än kvinnor”. Resultatet från enkätundersökningen visar att det finns ett samband mellan hur mycket musik man laddar ner och kön och vi kan därmed verifiera hypotes H6.

Man kan dock fråga sig varför det finns en viss skillnad mellan könen? Vi tror att det framförallt handlar om vilket intresse man har för området ifråga och därför tror vi inte heller att det finns specifika stereotyper för hur en nedladdare ser ut snarare handlar det om vilka intressen man har för datorer och musik. Enligt djupintervjun kan man inte förutsätta att den som laddar ner mycket och organiserat är en introvert och ensam person. Personen vi intervjuade hade ett socialt liv vid sidan av sitt engagemang i fildelningsgrupper. Han hade kompisar utanför denna sfär som han gick ut med på helgerna och skötte fildelningen på veckorna. Han hade också ett förhållande samtidigt även om det ibland blev mycket sittande vid datorn på veckokvällarna.

Vår teori kan bekräftas av Thulin (2004) som behandlar hur ungdomar idag använder sig av Internet- och kommunikationsteknologin. Enligt Thulin (2004) finns det en viss könsskillnad vid datoranvändning där män använder datorer mer än kvinnor. Det samma gäller användningen av Internet där andelen kvinnor som använder sig av Internet är färre än gruppen män. Thulin (2004) har även kunnat påvisa att det framförallt är yngre män som ägnar mest tid åt datoranvändning. Walsh et al. (2003) påvisar samma resultat vad gäller Internetanvändningen mellan könen. Samtidigt har Walsh et al. (2003) även kunnat påvisa att det framförallt är männen och inte kvinnorna som använder Internet för att ladda ner musik. Vi tror därmed att kvinnor inte har samma intresse i att använda datorer och Internet i den utsträckning som männen har. Däremot tror vi inte att det finns några större könsskillnader vad gäller för vilka användningsområden man har Internet till. Enligt Thulin (2003) lägger både män och kvinnor Internettiden på att chatta, ladda ner musik från Internet, handla samt uträtta bankärenden. Det enda som skiljer sig åt vid

denna punkt är det faktum att männen ägnar mer tid åt vardera saker medan kvinnor ägnar mindre tid. Samtidigt som vi tror att kön påverkar musiknedladdningen tror vi även att nedladdningsbeteendet påverkas av hur mycket pengar man har att röra sig med varje månad och utifrån detta har vi därför utvecklat hypotes H6a.

Hypotes **H6a** lyder ”nedladdningen av musik påverkas av inkomst, ju mindre pengar man har att disponera desto mer musik laddar man ner”. Vid sammanställningen av enkätundersökningen fick vi fram ett helt annat resultat än det vi förväntat oss. Enkätundersökningen påvisade att de respondenter som har lite pengar över vid slutet av varje månad är de som laddat ner minst musik. Samtidigt har respondenter med mycket pengar över svarat att de laddar ner mycket musik. Detta innebär att man utifrån en persons inkomst inte kan avgöra huruvida denna person laddar ner eller ej eftersom detta verkar vara väldigt individuellt.

Frågan man kan ställa sig är då varför vi fått ett sådant svar? För att ta reda på detta har vi även tittat på vad fokusgruppen svarat kring dessa frågor och här är resultatet helt annorlunda. De flesta har svarat att de inte har köpt någon musik sedan dess att de blev studenter eftersom de inte haft så mycket pengar att röra sig med och därför väljer man att inte lägga pengarna på musik. Som nämnts tidigare handlar det om hur mycket man är villig att betala för sin musik samtidigt som man vet att det finns gratis musik tillgängligt. Vidare tror vi att nedladdningen av musik framförallt berör den yngre generationen och då spelar pengarna kanske inte lika stor roll. Istället styrs man av intresset för musik samtidigt som man tycker det är roligt att ladda ner musik. Många ser även musiknedladdningen som ett sätt att hitta ny musik. Enligt fokusgruppen kan man genom nedladdningen av musik hitta musik som man inte visste fanns eller var bra.

Vidare visar materialet från fokusgruppen att många istället för att köpa musiken väljer att lägga sina pengar på att investera i en ny hårddisk. På detta sätt kan man få tillgång till ett större lagringsutrymme, det handlar med andra ord om att kunna lagra så mycket musik som möjligt i ett litet format. Vilket kan vara en orsak till att man inte köper sin musik trots att man har mycket pengar över varje månad.

Återigen kopplar vi resonemanget till det faktum att substitutprodukten (MP3-formatet) har bidragit till utvecklingen av nya tekniska produkter för att stödja detta format och då i form av MP3-spelare. Därmed tror vi att de som har mycket pengar över varje månad lägger dessa pengar på exempelvis en MP3-spelare. De flesta MP3-spelare kostar runt 1000 – 2000 kronor och har man då investerat i en sådan pryl måste man ju ha musik som passar in för detta format. Att lägga pengar på en CD-skiva i denna situation hade varit att kasta pengarna i sjön eftersom man inte kan använda en CD-skiva i en MP3-spelare.

Samtidigt tror vi att det handlar om hur mycket tid man har att lägga på musiken. Här har den yngre generationen en fördel eftersom man oftast har tid efter skolan som man kan lägga på att söka musik. Man är inte lika bunden av att man måste vara på jobbet mellan 9 till 17 varje dag. Det samma gäller studenter som oftast kan vara mer flexibla och inte behöver passa specifika tider utan kan ägna sig åt nedladdning vilken tid som helst på dygnet. Vidare tror vi att det handlar om den kunskap som finns bland yngre människor om hur man laddar ner musik och hur man kan gå tillväga för att få tag på musiken. Orsaken till detta tror vi är på grund av att den yngre generationen i stort sett växt upp med datorer och mobiltelefoni och därför är det nog inte av en slump att det framförallt är studenter och ungdomar som ägnar sig åt att ladda ner musik från Internet.

5.7 Stödteknologier H7

Fildelningsprogrammen idag är enkla att använda och kräver dessutom inga speciella finesser vare sig av användaren eller av datorn. Samtidigt som antalet bredbandsuppkopplingar växer förbättras också nedladdningstiden vilket innebär att det inte behöver ta lång tid att ladda ner musik. Dessutom kan man ladda ner stora mängder musik utan problem. Genom regressionsanalysen har vi inte funnit stöd för att snabb Internetanslutning är en avgörande faktor när det gäller nedladdning från Internet. Däremot har vi via korstabeller fått fram att de som laddat hem stora mängder musik också svarat att bredband är en mycket viktig faktor för deras nedladdning. Samtidigt visar resultatet från enkätundersökningen att de som har bredband hemma är de som laddar ner mest musik. Utöver detta svarar också 77 % av respondenterna att de anser att bredband är en viktig stödteknologi vid nedladdning av musik. Det vi lyckades få fram via våra fokusgrupper är att när man skaffat bredband börjar man ladda hem och då blir nästa behov en större hårddisk eftersom man ofta laddar hem så mycket att platsbrist uppstår. Detta förstärker vår känsla att människor laddar hem långt mer än man klarar av att lyssna på. De stödteknologier som får högst procenttal på frågan om ”vilka stödteknologier är viktiga för din nedladdning” är: fildelningsprogram (63 %), CD-brännare (43 %), inspelningsbara CD-skivor (39 %), standardiserade filformat (38 %) och hårddiskstorlek (35 %). Detta bekräftas också av fokusgrupperna där man mestadels talade om bredband, fildelningsapplikationer och hårddiskstorlek. Trots att vi alltså inte kan bekräfta vår hypotes med regressionsanalysen så kan alltså respondenternas svar tolkas som att bredband/snabb Internetanslutning faktiskt har en påverkan på nedladdningen och att vi därför kan bekräfta vår hypotes.

När det gäller de som är involverade i spridning på hög nivå (proffsen) märker man andra tendenser, här är inte fildelningsapplikationer viktiga. Istället använder man huvudsakligen FTP-applikationer samt IRC-klienter (chatprogram) för att kommunicera och sprida musiken. Vissa av dessa avancerade användare figurerar dock emellanåt på vanliga P2P nätverk, vilket gör att musiken sprids även dit. Stödteknologins roll i detta är väldigt speciell, den är ju dels väldigt viktig eftersom ingen fildelning skulle förekomma utan exempelvis bredband eller applikationer. Däremot är detta inte något som uppmärksammas av användare i någon större utsträckning. Man bara förväntar sig att den finns där, precis som de flesta människor förväntar sig att man har vatten i kranen. Detta gör inte stödteknologin mindre viktig, men det visar att den är bara något som används för att uppnå ett särskilt mål. En fokusgruppdeltagare sa: ”att undersöka hur man lärt sig använda fildelningsapplikationer är ungefär som att fråga hur man lärt sig koka makaroner, det är bara något man gör och funderar inte mycket mer över det”.

5.8 Sammanfattning

Tabellen nedan visar en sammanställning av de hypoteser vi ställt upp samt det resultatet från den empiriska undersökningen. Som man kan se så har bara ett fåtal av hypoteserna bekräftats genom statistisk analys av vårt enkätmaterial.

Tabell 5-1 Resultat av hypotesprövning

Område	Hypotes	Resultat
Traditionellt rättssystem	H1: Samhällets traditionella rättssystem påverkar nedladdningsbeteendet	Falsifieras
Etik och moral	H2: Moraliska aspekter påverkar inte nedladdningen av musik mer än traditionellt rättssystem	Verifieras
Affärsmodeller	H3: Tillgänglighet, utbud och öppettider har mindre betydelse för nedladdningsbeteendet än vad prissättningen har.	Verifieras
	H3a: Varje nedladdad MP3 fil innebär inte förlorade intäkter för skivbranschen. Eftersom många ändå inte skulle köpa den musik som de laddat ner.	Verifieras
	H3b: Den nedladdade musiken kan ses som en bytesvara där man byter musik mot andra filer och tjänster.	Falsifieras
Attityder	H4: De som laddar hem musik gör detta i syfte att hamstra, man laddar ner mer än man avser lyssna på.	Falsifieras
	H4a: Anonymiteten påverkar hur mycket man laddar ner, ju mer anonym man känner sig desto mer laddar man ner	Falsifieras
Socialt inflytande	H5: Nedladdningsbeteendet påverkas mer av sociala normer än av det traditionella rättssystemet.	Falsifieras
Individuella skillnader	H6: Nedladdningen påverkas av kön. Män laddar ner mer än kvinnor.	Verifieras
	H6a: Nedladdningen påverkas av inkomst, ju mindre pengar att disponera desto mer benägen är man att ladda hem musik.	Falsifieras
Stödteknologier	H7: Hastigheten på uppkopplingen är en avgörande faktor för hur mycket man laddar ner.	Verifieras

6 Slutsats

I detta kapitel går vi igenom de slutsatser vi dragit utifrån vår studie med utgångspunkt i den litteratur vi gått igenom. Vi presenterar också en uppdaterad undersökningsmodell som är justerad efter de resultat vi fått fram i studien.

Vi använde en empirisk studie i syfte att se vilka faktorer som kan påverka beteendet vid nedladdning av musik via fildelningsprogram. De slutsatser vi kan dra av detta är att samtliga faktorer tillsammans inverkar på beteendet. Faktorerna har enskilt inte samma påverkan. Vi kan också konstatera att olika individer styrs olika mycket av de olika faktorerna. Att vi inte har kunnat bekräfta samtliga hypoteser som berör undersökningsmodellen betyder dock inte att påverkan från de olika faktorerna inte finns. De delar vi inte kunnat verifiera statistiskt, har i de flesta fall istället verifierats med hjälp av fokusgrupperna eller djupintervjun. Detta gör att vår modell kvarstår i samma form som innan med rekommendation att man går vidare med djupare studier kring vilka faktorer som påverkar i vilka situationer.

Vad har vi då dragit för lärdomar av vår studie? Det första är att vi på grund av vår begränsade population inte kunnat generalisera vårt resultat. Detta var heller inte något primärt mål eftersom vi tidigt avgränsade oss mot just studenter. Det andra är att enkäter inte är det mest lämpliga instrumentet för att testa denna typ av modell som spänner över så många olika ämnesområden. Vi upplever i efterhand att vår enkät blev lite splittrad för att vi försökte få med så många olika faktorer, vilket hade kunnat avhjälpas med att vissa faktorer endast avhandlas i fokusgrupper. Vissa delar i modellen kan utan problem testas med enkätformulär (t ex affärsmodeller) eftersom man då kan ställa direkta frågor. Däremot etik och moral samt sociala normer är områden som vi inte fått så mycket information om via enkäterna utan snarare via fokusgrupperna. Detta på grund av att beteendevetenskapliga faktorer är svårare att undersöka med direkta frågor. Ett exempel på hur detta fungerar i verkligheten är frågan "anser du dig vara lik dina föräldrar?". Många skulle kanske i denna situation impulsivt ha svarat "nej", eftersom många inte vill vara lik sina föräldrar. Skulle man däremot ha studerat denna person eller ställt indirekta frågor i ämnet blir utfallet kanske annorlunda. Detta tror vi har bidragit till att vi har fått så låga värden för vissa av faktorerna från undersökningsmodellen. Därför tror vi att en kombination av olika empiriska metoder bättre kan bekräfta undersökningsmodellen. Samtidigt tror vi att orsaken till våra låga R^2 värden i regressionsanalysen kan bero på att våra skalor i formuläret inte var rätt justerade. I normala fall ska en skala koda så att 0 alltid är det värde som t ex ickenedladdare föredrar och där 4 är det värde som nedladdare "bör" svara. I vårt fall tänkte vi inte på detta när formuläret skapades vilket har inneburit att de som är negativa till nedladdning kunde ha 0, 4, 0, 3 som värden på frågor där de borde ha haft bara nollor (det hade gjort tolkningen av materialet betydligt enklare och kanske hade det givit oss ett bättre statistiskt resultat).

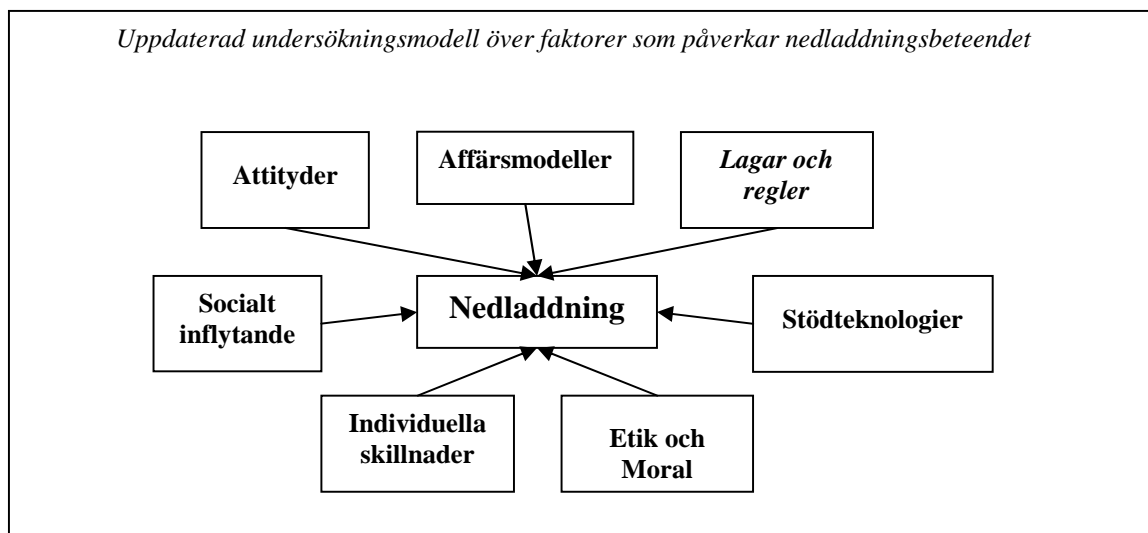
När det gäller respondenterna har vi kunnat påvisa två olika grupper av nedladdare där en grupp kan klassas som vanliga nedladdare, detta innebär att man endast laddar ner för eget bruk. Samtidigt finns det en grupp som vi kallar proffsnedladdare, för denna grupp handlar det inte om att ladda ner musik som man själv är intresserad, istället gör man

detta för att få hög status. Genom att ladda ner mycket av både film och musik kan man då få hög status bland nedladdningsnätverken.

Detta är något att tänka på för dem som vill gå vidare och undersöka modellen på andra områden. Vi rekommenderar då ett kvalitativt arbetssätt som utgångspunkt för att undersöka dessa faktorer. Vår tanke är att man i fortsatt forskning antingen kan gå vidare med musiknedladdning och undersöka faktorerna för olika grupper av individer, eller så kan man använda modellen på andra områden, exempelvis filmnedladdning.

Som vi visar i vår uppdaterade modell har vi valt att döpa om ”traditionellt rättssystem” till ”lagar och regler” eftersom vi anser att Internet har sina egna sätt att reglera ordningen. Detta innebär att även de informella regler som finns på Internet ryms inom kategorin efter justeringen, istället för som innan där enbart de lagar som samhället instiftat. Resterande faktorer har vi valt att inte ändra på eftersom regressionsanalysen för respektive faktor ändå har visat tecken på att det finns en påverkan från dem alla, om än under olika former. Vi förslår därför att man i vidare forskning gör djupare studier kring hur de olika faktorerna samverkar med varandra.

Sammanfattningsvis kan vi påstå att vi lyckats med vårt syfte nämligen att undersöka de underliggande faktorerna till den illegala nedladdningen av musik på Internet. Utifrån det resultat vi fått fram hoppas vi kunna ge det kunskapsbidrag som behövs för att olika aktörer på området ska kunna gå vidare och undersöka dessa faktorer.

Figur 6-1Uppdaterad undersökningsmodell

7 Referenser

Skriftliga källor

- Backman, J. (1998). *Rapporter och uppsatser*. Lund: Studentlitteratur.
- Barrsäter, P.(2003). *Distribution av digitaliserad information - en studie av musikmarknaden*. Linköping: Linköpings Universitet, Ekonomiska institutionen.
- Berglind, H. (1972). *Individen och den sociala miljön*. Lund: Studentlitteratur
- Bhattacharjee, S., Gopal, R.D., Lertwachara, K., & Marsden J.R. (2003). No more shadow boxing with online music piracy: strategic business models to enhance revenues. System Sciences, 2003. *Proceedings of the 36th Annual Hawaii International Conference on* (s 200-210). Hawaii.
- Bjerre, L. (2004, juni) Cnet ger ut gratis musik. *Internetworld*, nr 6, s 14.
- Brandt, S. (2002). *Lättpocket om MP3*. Sundbyberg: Pagina Förlags AB
- Bruzelius, Lars H & Skärvad, Per-Hugo (2000). *Integrerad Organisationslära*. Lund:Studentlitteratur.
- Bryman, A. (2002): *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber ekonomi.
- Cooley, C.H. (1909). *Social organization*. New York: Schribners.
- Davis, J. (1992). *Exchange*. Buckingham: Open U.P.
- Djurfeldt, G., Larsson, R., & Stjärnhagen, O. (2003). *Statistisk verktygslåda – samhällsvetenskaplig orsaksanalys med kvantitativa metoder*. Lund: Studentlitteratur.
- Fagerman, M., & Karlsson T. (2004). *En studie över hur Sveriges nya upphovsrättslagstiftning kan komma att påverka människors vanor kring nedladdning av upphovsrättsskyddad musik*. Lund: Lunds Universitet, Institutionen för Informatik.
- Gorin, T. (2004). *Stabilitet och rörelse Om piratkopiering, upphovsrätt och inhägnad i det postmoderna kontrollsamhället*. Göteborg: Handelshögskolan vid Göteborgs Universitet, Institutionen för Informatik
- Hedman, J., & Kalling, T. (2002). *The business model: a means to understand the business context of information and communication technology*. Lund: Liber AB.
- Holm, J. (2002). Piratkopieringens ekonomi och Politik. *Ekonomisk Debatt*, nr 8, s 707-719.
- Holm, J. (2003). Can economic theory explain piracy behavior?. *Topics in Economic Analysis & Policy*, Vol. 3: nr 1.
- Hui, K-L., & Png, I. (2003).Piracy and the Legitimate Demand for Recorded Music. *Contributions to Economic Analysis & Policy*: Vol. 2: No. 1, Article 11.
- Höglund, O. (2002). Sveriges Rikes Lag. Sverige, Norstedts Juridik AB.
- Jansson, D. (2003). *Piratkopiering och etik - En granskning av den etiska statusen hos piratkopiering för privat bruk*. Stockholm: Stockholms Universitet, Institutionen för Data & Systemvetenskap.
- Johnson, D.R., & Post, D.G. (1997). The Rise of Law on the Global Network. In Kahin, B., & Nesson, C.(Eds.). *Borders in Cyberspace – information policy and the global information Infrastructure Project* (pp.00-00). Cambridge: MIT Press.
- Karlberg, L-A (2002, september 11). Napster gav upp och slog igen butiken. *Ny Teknik*, nr 37, del 2, s 3.

- Kotler, P., Armstrong, G., Saunders, J., & Wong, V. (1996). *Principles of Marketing*. Hertfordshire: Prentice Hall Europe.
- Kwong, T., & Lee, M. (2002). Behavioral Intention Model for the Exchange Mode -Internet Music Piracy. *Proceedings of the 35th Hawaii International Conference on System Sciences – 2002*. Taipei, Taiwan.
- Kwong, T.C.H., & Lee, M.K.O. (2004). Understanding the Behavioral Intention to Digital Piracy in Virtual Communities – A Propose Model. *2004 IEEE International Conference on e-Technology, e-Commerce and e-Service (EEE'04)* (s 223-226). Taipei, Taiwan.
- Larsson, S. (2004) *Musiken, Nätet & Upphovsrätten. Ett normvetenskapligt perspektiv på musikupphovsrättsliga problem i informationssamhället*. Lund: Lunds Universitet, Sociologiska institutionen avdelningen för rättssociologi.
- Leth, G. & Thurén, T. (2000). *Källkritik för Internet*. Stockholm: Styrelsen för psykologiskt försvar, rapport 177.
- Levin, A. M., Conway, M. D., & Rhee, K. (2004). Money for nothing and hits for free: The ethics of downloading music from peer-to-peer web sites. *Journal of Marketing Theory and Practice*, nr 12, s 48-60.
- Lindroth, J (2004, januari 21). Kontroversiell nätguru prisas av affärsvärlden. *Affärsvärlden*, nr 4, s 14-15.
- Mathiasson, C.(1994). *Praktisk grupp psykologi*. Lund: Studentlitteratur.
- Melin, J (2004, december 8). Skivbolag samarbetar med fildelningstjänster. *Ny Teknik*, nr 5, del 2, s 6.
- Molteni, L., & Ordanini, A. (2003). Consumption Patterns, Digital Technology and Music Downloading. *Long Range Planning*, nr 36, s 389-406.
- Nationalencyklopedin*. (1989). Höganäs, Bra böcker.
- Nydrén, J. (2004) *Piratkopieringen via Internets påverkan på musikföretagens intäktstrategier – en simuleringsstudie*. Lund: Lunds universitet, Nationalekonomiska institutionen.
- Palme, J. (2004) *Anonymity on the Internet*. Stockholm: Stockholms Universitet, Department of Computer and Systems Sciences.
- Siksjö, D. (2004, september 29). Antipiratbyrån ser dig. *Gefle Dagbladet*, nr 265, del 1, s 5.
- Statistiska centralbyrån.(2004). *Privatpersoners användning av datorer och Internet 2003*.
- Stensaasen, S., & Sletta, O. (2000). *Grupprocesser*. Stockholm: Natur och Kultur.
- Thulin, E. (2002) *Ungdomars användning av dator, Internet och mobiltelefon. Konsekvenser för vardagslivets geografiska dimensioner*. Göteborg: Handelshögskolan vid Göteborgs universitet, Kulturgeografiska institutionen.
- Venkatesh, V., Morris, M. G., Davis, G. B. & Davis, F. D. (2003) *User Acceptance of Information Technology: Toward a Unified View*. *MIS Quarterly*, Vol. 27 No 3, s 425-478
- Örtengren, Y. (2001). *Upphovsrätt och Internet. – Privatpersoners nedladdning av musik på Internet*. Lund: Lunds Universitet, Juridiska fakulteten.

Elektroniska källor

About 1, "Buy Legal Music Online" [www] Hämtat från
<<http://MP3.about.com/od/buyMP3music/>> 041210

- About 2, "Where to Buy Music Files" [www] Hämtat från
<<http://MP3.about.com/library/weekly/aa030303buymusic.htm>> 041210
- Afternapster [www] Hämtat från <<http://www.afternapster.com/>> 041207
- Antipiratbyrån, "Om Svenska Antipiratbyrån" [www] Hämtat från
<<http://www.antipiratbyran.com/about.asp>> 041203
- BSA, "Om BSA" [www] Hämtat från <<http://www.bsa.org/sweden/about/>> 041206
- Copyright, United States Copyright Office [www] Hämtat från
<<http://www.copyright.gov/legislation/dmca.pdf>> 041208
- Ds 2003:35, Upphovsrätten i informationssamhället – Genomförande av direktiv 2001/29/EG m.m. [www]
Hämtat från <<http://www.regeringen.se/sb/d/1929>> 041206
- EFS, "Organisation" [www] Hämtat från <<http://www.efs.se/organisation.html>> 041228
- Hero, "Sharing with Franz" [www] Hämtat från
<http://www.hero.ac.uk/uk/studying/archives/2004/sharing_with_franz6625.cfm> 050103
- IDG 1, "MSN är ingen match för Appels iTunes" [www] Hämtat från
<http://www.idg.se/ArticlePages/200409/03/20040903104733_MW/20040903104733_MW.dbp.asp> 041208
- IDG 2, "Varför pratar alla om fildelning" [www] Hämtat från
<http://www.idg.se/ArticlePages/200410/26/20041026142133_CS/20041026142133_CS.dbp.asp> 041214
- IFIP 1, "Varning till fildelare: det är olagligt att sprida kopierad musik" [www] Hämtat från
<http://www.ifpi.se/02.images/01.top/02.subnav_pdf/06.antipirat/Pressmeddelande%2030%20mars.pdf>
041214
- IFPI 2, "Om IFPI" [www] Hämtat från <<http://www.IFPI.se/>> 041206
- Internetworld, "Fildelning kan kosta dig din uppkoppling" [www] Hämtat från
<http://internetworld.idg.se/ArticlePages/200210/17/20021017125238_IW691/20021017125238_IW691.dbp.asp> 041208
- JonasWeb, "Netikett och Etik" [www] Hämtat från
<<http://www.jonasweb.nu/internet/netikett.html>> 041228
- Pagina, "Paginas IT-ordbok" [www] Hämtat från
<<http://pagina.se/itord/default.asp?Id=2546>> 050110
- Piratbyrån 1, "Fildelning minskar inte skivförsäljning" [www] Hämtat från
<<http://www.piratbyran.org/index.php?view=forum&a=thread&id=7286>> 041213
- Piratbyrån 2, "Vad är piratbyrån?" [www] Hämtat från
<<http://www.piratbyran.org/?view=articles&cat=8>> 041213
- Polisen, "IT-brottsroteln" [www] Hämtat från
<<http://www.polisen.se/inter/nodeid=5501&pageversion=1.html>> 041230
- Polisen, "Rapport – Lag om förbud mot köp av sexuella tjänster" [www] Hämtat från
<http://www.polisen.se/inter/mediacache/4347/3473/Rapport_sexkop.pdf>
- RIAA, "What the RIAA is Doing About Piracy" [www] Hämtat från
<<http://www.riaa.com/issues/piracy/riaa.asp>> 041206
- SACG, "Vad gör svenska föreningen mot piratkopiering – SACG?" [www] Hämtat från <
<http://www.sacg.org/first.html>> 041230
- SFU [www] Hämtat från <<http://www.upphovsrattsforeningen.com/>> 041230
- Snocap, "About us" [www] Hämtat från <<http://www.snocap.com/about/>> 050103

Bilaga 1 Enkätformulär

Undersökning av studenters attityd till nedladdning av musik via Internet HT 2004

Hej!

Vi är tre studenter som just nu skriver vår c-uppsats vid institutionen för Informatik vid Lunds Universitet. Vi undersöker de beteendevetenskapliga attityderna kring nedladdning av musik från Internet, därför behöver vi din hjälp att besvara denna enkät. Nedan följer ett antal frågor som behandlar dina vanor och ditt beteende på Internet. Enkäten är utformad så att du är anonym. Om du har några frågor kring enkäten går det bra att kontakta oss via e-postadressen nedan. Enkäten lämnas in till den lärare som du fick den av.

Din medverkan är mycket värdefull för oss!

Med vänliga Hälsningar

Bobo Ngo, Karin Olsson, Maria Nettleingham
bobo.ngo@hermes.ics.lu.se

Förtydliganden av begrepp:

När vi talar om CD-skivor i enkäten så avser vi färdiginspelade skivor man köper i butik, d v s producerade av ett skivbolag.

Med begreppet fildelningsprogram avser vi program som är skapade i syfte att dela musik, film eller liknande filer med andra personer.

Bakgrundsfrågor

1. Är du man eller kvinna

2. Vilket år föddes du _____

3. Civilstånd

Ogift
Gift/sambo
Frånskild/separerad
Änka/änkling

4. Vilken är din nuvarande boendeform?

Villa/radhus
Lägenhet
Korridor
Annat boende

5. Hur många är ni i hushållet? _____ pers.

6. Har du barn?

Ja Nej

Om ja, hur gammalt är det yngsta barnet _____

7. Vilken är din huvudsakliga sysselsättning?

Anställd
Studera, grundskola
Studera, högskola/universitet
Studera, annan utbildning
Pensionerad
Föräldraledig/tjänstledig
Sjukskriven
Arbetslös
Annat

8. Hur mycket pengar har du att disponera varje månad efter räkningar (räkna även alternativa inkomster och gåvor)?

Summa _____

9. Vilken eller vilka typer av Internetanslutning har du tillgång till (välj ett eller flera alternativ)?

Uppringd anslutning (modem eller ISDN)
Bredband
3G-mobiltelefon
Lokalt nätverk (t ex LUNET)
Har ej tillgång till Internet
Vet ej
Annat

10. Vilken hastighet har din huvudsakliga Internetanslutning

0-128 kbps
128-500 kbps
500-2000 kbps
mer än 2000 kbps
Vet ej

11. Hur ofta och var använder du Internet?

	Dagligen	Minst en gång / vecka	Minst en gång / månad	Mindre än en gång / månad	Inte alls
Hemma	☐	☐	☐	☐	☐
Jobbet	☐	☐	☐	☐	☐
Skolan	☐	☐	☐	☐	☐
Biblioteket	☐	☐	☐	☐	☐
Internetcafé	☐	☐	☐	☐	☐
Hos vänner/släkt	☐	☐	☐	☐	☐
Annat	☐	☐	☐	☐	☐

12. Jag använder Internet för att:

	Dagligen	Minst en gång/ vecka	Minst en gång/ månad	Mindre än en gång/ månad	Inte alls
Skicka/ta emot e-post	☐	☐	☐	☐	☐
Använda Internettelefonier eller videokonferens	☐	☐	☐	☐	☐
Annan kommunikation (t.ex. chat)	☐	☐	☐	☐	☐
Lyssna på webbradio eller titta på TV (Web-TV)	☐	☐	☐	☐	☐
Spela spel	☐	☐	☐	☐	☐
Ladda ner musik mot betalning	☐	☐	☐	☐	☐
Ladda ner musik "illegalt"	☐	☐	☐	☐	☐
Ladda ner film "illegalt"	☐	☐	☐	☐	☐
Läsa eller ladda ner nättidningar	☐	☐	☐	☐	☐
Göra bankärenden (Internetbank)	☐	☐	☐	☐	☐
Söka info om varor och tjänster	☐	☐	☐	☐	☐
Köpa/beställa varor eller tjänster	☐	☐	☐	☐	☐
Sälja varor och tjänster (t.ex. via auktioner)	☐	☐	☐	☐	☐
Hämta information från myndigheters hemsidor	☐	☐	☐	☐	☐
Skicka formulär eller blanketter till myndigheter, t ex deklARATIONER	☐	☐	☐	☐	☐
Följa distansutbildning	☐	☐	☐	☐	☐
Följa traditionell utbildning (via e-post, diskussionsgrupper o dyl)	☐	☐	☐	☐	☐

13. Värdera följande påståenden kring din anonymitet på Internet

5= Instämmer helt, 1= Instämmer inte alls

	5	4	3	2	1
Jag känner mig trygg	☐	☐	☐	☐	☐
Jag har lättare för att bryta mot lagen	☐	☐	☐	☐	☐
Jag har möjligheten att utge mig för att vara någon annan	☐	☐	☐	☐	☐
Jag kan uttrycka mig fritt utan oro för påföljder	☐	☐	☐	☐	☐
Jag vågar diskutera känsliga saker	☐	☐	☐	☐	☐

14. Värdera följande påstående kring traditionell musikförsäljning

5= Instämmer helt, 1= Instämmer inte alls

	5	4	3	2	1
Prissättningen på CD-skivor är rimlig	☐	☐	☐	☐	☐
Tillgängligheten till musik är god (t ex butikens närhet, antal återförsäljare)	☐	☐	☐	☐	☐
Återförsäljares öppettider är tillräckliga	☐	☐	☐	☐	☐
Utbudet hos återförsäljare är tillfredsställande	☐	☐	☐	☐	☐

15. Var köper du huvudsakligen CD-skivor?

- Musikaffär
 Internetbutik
 Dagligvarubutik
 Bensinmack
 Köper aldrig CD-skivor
 Annat

16. Vad är ett rimligt pris för en CD-skiva enligt din uppfattning? _____ sek

17. Hur mycket pengar spenderar du på musik (CD-skivor) per månad?

- 0 – 299 kr 300 – 599 kr 600 – 899 kr Mer än 900 kr

18. Hur långt har du till närmaste återförsäljare av CD-skivor?

- 0 - 1 km 1 - 2 km 2 - 5 km 5 - 10 km Mer än 10 km

19. I hur stor grad påverkar följande faktorer din musiknedladdning?

5=stor påverkan, 1=ingen påverkan alls

	5	4	3	2	1
Det är olagligt att ladda ner musik	☐	☐	☐	☐	☐
Det är oetiskt/omoraliskt att ladda ner musik	☐	☐	☐	☐	☐
Det är risk för fängelsestraff	☐	☐	☐	☐	☐
Det är risk för böter	☐	☐	☐	☐	☐
Det är risk för avstängd Internetförbindelse	☐	☐	☐	☐	☐
Det är risk för virus/spionprogram	☐	☐	☐	☐	☐
Det är olagligt att sprida musik	☐	☐	☐	☐	☐

20. Det är lika allvarligt att ladda ner upphovsrättsskyddad musik via Internet som att stjäla en CD-skiva från en butik.

5= Instämmer helt, 1= Instämmer inte alls

- 5 4 3 2 1

21. Laddar du ner musik från Internet?

- Ja Nej

Om du svarat nej på fråga 21 tackar vi för din medverkan!

Nu följer ett antal frågor kring nedladdning av musik

22. Vilket eller vilka syften har du med att ladda ner musik?

5=instämmer helt, 1=instämmer inte alls

	5	4	3	2	1
Intresserad av musik	☐	☐	☐	☐	☐
Ersätta köp av musik	☐	☐	☐	☐	☐
Söka efter ny musik	☐	☐	☐	☐	☐
Söka efter gammal musik	☐	☐	☐	☐	☐
Söka musik åt andra	☐	☐	☐	☐	☐
Gör det som ett tidsfördriv	☐	☐	☐	☐	☐
Samlar musik	☐	☐	☐	☐	☐
Annat	☐	☐	☐	☐	☐

23. Hur många låtar laddar du ner i genomsnitt per månad (uppskattningsvis)?

0 - 20 st 21-40 st 41-60 st 61-80 st Mer än 80 st

24. Hur ofta misslyckas du med nedladdning, ange i procent (avbrott, etc)? _____

25. Hur ofta laddar du ner fel låt, ange i procent? _____

26. Hur många låtar har du totalt laddat ner (uppskattningsvis)?

0-500 st 501-1000 st 1001-2000 st 2001-3000 st Mer än 3000 st

27. Hur stor andel av musiken du laddat ner avser/planerar du att lyssna på, ange i %: _____

28. Hur stor andel av musiken har du lyssnat på, ange i procent: _____

29. Hur mycket pengar tror du att du skulle spendera på CD- skivor per månad om du inte kunde ladda ner musik från Internet?

0 - 299 kr 300 - 599 kr 600 - 899 kr Mer än 900 kr

30. Hur mycket tid lägger du ner på att söka och ladda ner musik per månad?

Mindre än 1 timme 1-5 timmar 6-10 timmar Mer än 10 timmar Laddar inte hem alls

31. Hur ofta köper du CD-skivor som du redan har laddat ner?

Alltid

Ofta

Ibland

Sällan

Aldrig

32. Om du inte kunde ladda ner/kopiera musik, tror du detta skulle öka dina inköp av CD-skivor?

Jag skulle troligen köpt lika mycket

Jag skulle troligen köpt färre CD-skivor

Jag skulle troligen köpt fler CD-skivor

33. Vilka stödteknologier är viktiga för dig när det gäller nedladdning av musik?

5=mycket viktigt, 1=ej viktigt

	5	4	3	2	1
Internet	☐	☐	☐	☐	☐
Bredband	☐	☐	☐	☐	☐
Fildelningsprogram	☐	☐	☐	☐	☐
CD-brännare	☐	☐	☐	☐	☐
MP3 spelare	☐	☐	☐	☐	☐
iPod	☐	☐	☐	☐	☐
Inspelningsbara CD-skivor (CD-R, CD-RW etc)	☐	☐	☐	☐	☐
Standardiserade filformat (t ex AVI, MP3)	☐	☐	☐	☐	☐
Hårddisk storlek	☐	☐	☐	☐	☐
Annat	☐	☐	☐	☐	☐

34. Vilket eller vilka fildelningsprogram använder du och hur ofta?

	Dagligen	Minst en gång /	Minst en gång /	Mindre än en gång /	Inte alls
		gång /	/ månad	gång / månad	
Kazaa	☐	☐	☐	☐	☐
Bittorrent	☐	☐	☐	☐	☐
Soulseek	☐	☐	☐	☐	☐
Audiogalaxy	☐	☐	☐	☐	☐
Morpheus	☐	☐	☐	☐	☐
Direct Connect	☐	☐	☐	☐	☐
Gnutella	☐	☐	☐	☐	☐
Annat	☐	☐	☐	☐	☐

35. Vad anser du om fildelningsprogram generellt?

5=instämmer helt, 1=instämmer inte alls

	5	4	3	2	1
Fildelningsprogram är användbara för att ladda ner musik	☐	☐	☐	☐	☐
Fildelningsprogram gör det möjligt att få tag på musik snabbare	☐	☐	☐	☐	☐
Användning av fildelningsprogram ökar min åtkomst av musik	☐	☐	☐	☐	☐
Att lära sig fildelningsprogram är lätt	☐	☐	☐	☐	☐
Det är lätt att bli duktig på att använda fildelningsprogram	☐	☐	☐	☐	☐
Användning av fildelningsprogram är en bra idé	☐	☐	☐	☐	☐
Fildelningsprogram gör musik mer intressant	☐	☐	☐	☐	☐
Nerladdning av musik med fildelningsprogram är roligt	☐	☐	☐	☐	☐
Jag känner mig ängslig/orolig för att använda fildelningsprogram.	☐	☐	☐	☐	☐
Jag är tveksam till fildelningsprogram av rädsla att göra fel	☐	☐	☐	☐	☐
Fildelningsprogram är avskräckande	☐	☐	☐	☐	☐
Människor som är viktiga för mig anser att jag borde ladda ner musik	☐	☐	☐	☐	☐
Människor som jag umgås med (släkt/vänner) laddar ner musik	☐	☐	☐	☐	☐
Fildelningsprogram ökar mina möjligheter att bli populär bland kompisar	☐	☐	☐	☐	☐
Samhället har accepterat nerladdning av musik	☐	☐	☐	☐	☐
Människor som laddar ner musik har mer prestige än de som inte laddar ner	☐	☐	☐	☐	☐
Att använda sig av fildelningsprogram är lätt	☐	☐	☐	☐	☐

36. Några avslutande frågor kring nerladdning av musik

	I mycket hög omfattning	I ganska hög omfattning	I viss omfattning	I låg omfattning	Inte alls
Säljer du musik som du har laddat ner	☐	☐	☐	☐	☐
Köper du musik som är nerladdad	☐	☐	☐	☐	☐
Ger du bort nerladdad musik till andra	☐	☐	☐	☐	☐
Får du något i gengäld/tillbaka	☐	☐	☐	☐	☐
Får du musik av andra	☐	☐	☐	☐	☐
Ger du bort något i gengäld/tillbaka	☐	☐	☐	☐	☐
Annat	☐	☐	☐	☐	☐

Om du får gåvor i utbyte mot musik, vad får du vanligen?

Om du ger gåvor i utbyte mot musik, vad ger du vanligen?

Bilaga 2 Enkätssammanställning

Lagar och Regler H1

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,090(a)	,008	-,020	1,671

a Predictors: (Constant), det är lika allvarligt att ladda hem upphovsrättskyddad musik som att stjäla en skiva i butik, i hur stor grad påverkar detta din nedladdning: oetiskt ladda hem

ANOVA(b)

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	1,614	2	,807	,289	,750(a)
	Residual	198,332	71	2,793		
	Total	199,946	73			

a Predictors: (Constant), det är lika allvarligt att ladda hem upphovsrättskyddad musik som att stjäla en skiva i butik, i hur stor grad påverkar detta din nedladdning: oetiskt ladda hem

b Dependent Variable: hur många låtar har du laddat hem totalt

Coefficients(a)

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	1,574	,729		2,159	,034
	i hur stor grad påverkar detta din nedladdning: oetiskt ladda hem det är lika allvarligt att ladda hem upphovsrättskyddad musik som att stjäla en skiva i butik	,132	,176	,091	,747	,458
		-,006	,185	-,004	-,034	,973

a Dependent Variable: hur många låtar har du laddat hem totalt

ANOVA-test mellan Socialt inflytande samt traditionellt rättssystem

ANOVA(b)

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	44,550	9	4,950	2,039	,049(a)
	Residual	155,396	64	2,428		
	Total	199,946	73			

a Predictors: (Constant), vad anser du om fildelningsprogr: samhället har accepterat nedladdning av musik, i hur stor grad påverkar detta din nedladdning: olagligt sprida musik, vad anser du om fildelningsprogr: personer som är viktiga för mig anser att jag ska ladda hem, vad anser du om fildelningsprogr: fildelningsprogram ökar möjlighet att bli populär bland vänner, vad anser du om fildelningsprogr: släktingar/vänner jag umgås med laddar hem musik, i hur stor grad påverkar detta din nedladdning: risk för fängelsestraff, i hur stor grad påverkar detta din nedladdning: risk för avstängt internet, i hur stor grad påverkar detta din nedladdning: olagligt ladda hem, i hur stor grad påverkar detta din nedladdning: risk för böter

b Dependent Variable: hur många låtar har du laddat hem totalt

Etik och Moral H2

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,439(a)	,192	,133	1,541

a Predictors: (Constant), i hur stor grad påverkar detta din nedladdning:olagligt sprida musik, i hur stor grad påverkar detta din nedladdning:risk för fängelsestraff, i hur stor grad påverkar detta din nedladdning:risk för avstängt internet, i hur stor grad påverkar detta din nedladdning:olagligt ladda hem, i hur stor grad påverkar detta din nedladdning: risk för böter

ANOVA(b)

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	38,466	5	7,693	3,240	,011(a)
	Residual	161,480	68	2,375		
	Total	199,946	73			

a Predictors: (Constant), i hur stor grad påverkar detta din nedladdning:olagligt sprida musik, i hur stor grad påverkar detta din nedladdning:risk för fängelsestraff, i hur stor grad påverkar detta din nedladdning:risk för avstängt internet, i hur stor grad påverkar detta din nedladdning:olagligt ladda hem, i hur stor grad påverkar detta din nedladdning: risk för böter

b Dependent Variable: hur många låtar har du laddat hem totalt

Coefficients(a)

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	-,414	,738		-,561	,577
	i hur stor grad påverkar detta din nedladdning:olagligt ladda hem	,422	,264	,238	1,600	,114
	i hur stor grad påverkar detta din nedladdning:risk för fängelsestraff	,474	,331	,351	1,434	,156
	i hur stor grad påverkar detta din nedladdning:risk för böter	-,235	,349	-,163	-,674	,502
	i hur stor grad påverkar detta din nedladdning:risk för avstängt internet	-,260	,208	-,178	-1,248	,216
	i hur stor grad påverkar detta din nedladdning:olagligt sprida musik	,305	,266	,182	1,145	,256

a Dependent Variable: hur många låtar har du laddat hem totalt

Affärsmodeller H3 Komp 1

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,328(a)	,107	,069	1,597

a Predictors: (Constant), traditionell musikförsäljning: utbudet är bra, traditionell musikförsäljning: återförsäljare öppettider, traditionell musikförsäljning: tillgänglighet god

ANOVA(b)

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	21,460	3	7,153	2,805	,046(a)
	Residual	178,486	70	2,550		
	Total	199,946	73			

a Predictors: (Constant), traditionell musikförsäljning: utbudet är bra, traditionell musikförsäljning: återförsäljare öppettider, traditionell musikförsäljning: tillgänglighet god

b Dependent Variable: hur många låtar har du laddat hem totalt

Coefficients(a)

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	1,523	,353		4,321	,000
	traditionell musikförsäljning : tillgänglighet god	-,325	,238	-,209	-1,367	,176
	traditionell musikförsäljning : återförsäljare öppettider	-,026	,224	-,016	-,115	,909
	traditionell musikförsäljning : utbudet är bra	,549	,204	,430	2,687	,009

a Dependent Variable: hur många låtar har du laddat hem totalt

H3 komp2

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,411(a)	,169	,145	1,530

a Predictors: (Constant), rimligt pris för CD-skiva, traditionell musikförsäljning: prissättning rimlig

ANOVA(b)

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	33,704	2	16,852	7,197	,001(a)
	Residual	166,242	71	2,341		
	Total	199,946	73			

a Predictors: (Constant), rimligt pris för CD-skiva, traditionell musikförsäljning: prissättning rimlig

b Dependent Variable: hur många låtar har du laddat hem totalt

Coefficients(a)

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	5,101	1,194		4,273	,000
	traditionell musikförsäljning : prissättning rimlig	-,308	,241	-,157	-1,281	,204
	rimligt pris för CD-skiva	-,022	,006	-,459	-3,757	,000

a Dependent Variable: hur många låtar har du laddat hem totalt

H3 komp 3

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,300(a)	,090	,051	1,612

a Predictors: (Constant), Hur mycket skulle du spendera på musik om du ej kunde ladda ner från nätet, om du inte kunde ladda hem, hur skulle dina köp se ut, hur ofta köper du CD-skivor du redan laddat ner

ANOVA(b)

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	17,940	3	5,980	2,300	,085(a)
	Residual	182,006	70	2,600		
	Total	199,946	73			

a Predictors: (Constant), Hur mycket skulle du spendera på musik om du ej kunde ladda ner från nätet, om du inte kunde ladda hem, hur skulle dina köp se ut, hur ofta köper du CD-skivor du redan laddat ner

b Dependent Variable: hur många låtar har du laddat hem totalt

Coefficients(a)

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	1,343	,660		2,036	,046
	hur ofta köper du CD-skivor du redan laddat ner om du inte kunde ladda hem, hur skulle dina köp se ut	,001	,195	,000	,004	,997
	Hur mycket skulle du spendera på musik om du ej kunde ladda ner från nätet	,465	,203	,263	2,287	,025
		,318	,238	,153	1,335	,186

a Dependent Variable: hur många låtar har du laddat hem totalt

Byteshandel H3b

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,258(a)	,067	,040	1,621

a Predictors: (Constant), om du inte kunde ladda hem, hur skulle dina köp se ut, hur ofta köper du CD-skivor du redan laddat ner

ANOVA(b)

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	13,310	2	6,655	2,532	,087(a)
	Residual	186,636	71	2,629		
	Total	199,946	73			

a Predictors: (Constant), om du inte kunde ladda hem, hur skulle dina köp se ut, hur ofta köper du CD-skivor du redan laddat ner

b Dependent Variable: hur många låtar har du laddat hem totalt

Coefficients(a)

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	1,550	,645		2,403	,019
	hur ofta köper du CD-skivor du redan laddat ner om du inte kunde ladda hem, hur skulle dina köp se ut	-,020	,196	-,012	-,100	,921
		,459	,204	,259	2,244	,028

a Dependent Variable: hur många låtar har du laddat hem totalt

Attityder H4 Komp1

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,466(a)	,217	,160	1,517

a Predictors: (Constant), vilket syfte har du att ladda hem: samlar musik, vilket syfte har du att ladda hem: intresserad, vilket syfte har du att ladda hem: söka gammal musik, vilket syfte har du att ladda hem: söka åt andra, vilket syfte har du att ladda hem: söka ny musik

ANOVA(b)

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	43,485	5	8,697	3,780	,004(a)
	Residual	156,461	68	2,301		
	Total	199,946	73			

a Predictors: (Constant), vilket syfte har du att ladda hem: samlar musik, vilket syfte har du att ladda hem: intresserad, vilket syfte har du att ladda hem: söka gammal musik, vilket syfte har du att ladda hem: söka åt andra, vilket syfte har du att ladda hem: söka ny musik

b Dependent Variable: hur många låtar har du laddat hem totalt

Coefficients(a)

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	3,327	,417		7,983	,000
	vilket syfte har du att ladda hem: intresserad	-,065	,245	-,032	-,266	,791
	vilket syfte har du att ladda hem: söka ny musik	-,252	,223	-,156	-1,132	,261
	vilket syfte har du att ladda hem: söka gammal musik	,471	,244	,257	1,935	,057
	vilket syfte har du att ladda hem: söka åt andra	-,114	,139	-,101	-,822	,414
	vilket syfte har du att ladda hem: samlar musik	-,457	,141	-,396	-3,244	,002

a Dependent Variable: hur många låtar har du laddat hem totalt

H4 Komp2

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,208(a)	,043	,016	1,641

a Predictors: (Constant), Hur stor del av musiken har du lyssnat på (procent), Hur stor del av musiken avser du lyssna på (procent)

ANOVA(b)

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	8,667	2	4,333	1,609	,207(a)
	Residual	191,279	71	2,694		
	Total	199,946	73			

a Predictors: (Constant), Hur stor del av musiken har du lyssnat på (procent), Hur stor del av musiken avser du lyssna på (procent) b Dependent Variable: hur många låtar har du laddat hem totalt

Coefficients(a)

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	1,939	,923		2,102	,039
	Hur stor del av musiken avser du lyssna på (procent)	,020	,012	,253	1,684	,097
	Hur stor del av musiken har du lyssnat på (procent)	-,020	,013	-,232	-1,545	,127

a Dependent Variable: hur många låtar har du laddat hem totalt

H4 Komp3

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,029(a)	,001	-,013	1,666

a Predictors: (Constant), vilket syfte har du att ladda hem: tidsfördriv

ANOVA(b)

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	,167	1	,167	,060	,807(a)
	Residual	199,779	72	2,775		
	Total	199,946	73			

a Predictors: (Constant), vilket syfte har du att ladda hem: tidsfördriv

b Dependent Variable: hur många låtar har du laddat hem totalt

Coefficients(a)

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	2,077	,465		4,465	,000
	vilket syfte har du att ladda hem: tidsfördriv	-,037	,153	-,029	-,245	,807

a Dependent Variable: hur många låtar har du laddat hem totalt

H4a Komp1

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,127(a)	,016	,002	1,653

a Predictors: (Constant), anonymiteten gör att: jag känner mig trygg

ANOVA(b)

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	3,207	1	3,207	1,174	,282(a)
	Residual	196,738	72	2,732		
	Total	199,946	73			

a Predictors: (Constant), anonymiteten gör att: jag känner mig trygg b Dependent Variable: hur många låtar har du laddat hem totalt

Coefficients(a)

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	2,303	,360		6,394	,000
	anonymiteten gör att: jag känner mig trygg	-,204	,188	-,127	-1,083	,282

a Dependent Variable: hur många låtar har du laddat hem totalt

H4a Komp2

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,534(a)	,285	,244	1,439

a Predictors: (Constant), anonymiteten gör att: jag kan diskutera känsliga saker, anonymiteten gör att: jag bryter lättare mot lagen, anonymiteten gör att: jag har möjligheten att vara nån annan, anonymiteten gör att: jag kan uttrycka mig fritt utan rädsla för följder

ANOVA(b)

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	57,030	4	14,257	6,883	,000(a)
	Residual	142,916	69	2,071		
	Total	199,946	73			

a Predictors: (Constant), anonymiteten gör att: jag kan diskutera känsliga saker, anonymiteten gör att: jag bryter lättare mot lagen, anonymiteten gör att: jag har möjligheten att vara nån annan, anonymiteten gör att: jag kan uttrycka mig fritt utan rädsla för följder

b Dependent Variable: hur många låtar har du laddat hem totalt

Coefficients(a)

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	3,782	,406		9,310	,000
	anonymiteten gör att: jag bryter lättare mot lagen	-,274	,150	-,219	-1,828	,072
	anonymiteten gör att: jag har möjligheten att vara nån annan	,020	,168	,016	,121	,904
	anonymiteten gör att: jag kan uttrycka mig fritt utan rädsla för följder	-,027	,233	-,018	-,116	,908
	anonymiteten gör att: jag kan diskutera känsliga saker	-,571	,185	-,421	-3,082	,003

a Dependent Variable: hur många låtar har du laddat hem totalt

Socialt inflytande H5 Komp1

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,050(a)	,003	-,026	1,676

a Predictors: (Constant), vad anser du om fildelningsprogr: fildelningsprogram ökar möjlighet att bli populär bland vänner, vad anser du om fildelningsprogr: personer som är viktiga för mig anser att jag ska ladda hem

ANOVA(b)

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	,504	2	,252	,090	,914(a)
	Residual	199,441	71	2,809		
	Total	199,946	73			

a Predictors: (Constant), vad anser du om fildelningsprogr: fildelningsprogram ökar möjlighet att bli populär bland vänner, vad anser du om fildelningsprogr: personer som är viktiga för mig anser att jag ska ladda hem

b Dependent Variable: hur många låtar har du laddat hem totalt

Coefficients(a)

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	2,232	,830		2,688	,009
	vad anser du om fildelningsprogr: personer som är viktiga för mig anser att jag ska ladda hem	,026	,146	,022	,179	,858
	vad anser du om fildelningsprogr: fildelningsprogram ökar möjlighet att bli populär bland vänner	-,094	,226	-,051	-,416	,679

a Dependent Variable: hur många låtar har du laddat hem totalt

H5 Komp 2**Model Summary**

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,091(a)	,008	-,020	1,671

a Predictors: (Constant), vad anser du om fildelningsprogr: samhället har accepterat nedladdning av musik, vad anser du om fildelningsprogr: släktingar/vänner jag umgås med laddar hem musik

ANOVA(b)

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	1,671	2	,836	,299	,742(a)
	Residual	198,275	71	2,793		
	Total	199,946	73			

a Predictors: (Constant), vad anser du om fildelningsprogr: samhället har accepterat nedladdning av musik, vad anser du om fildelningsprogr: släktingar/vänner jag umgås med laddar hem musik

b Dependent Variable: hur många låtar har du laddat hem totalt

Coefficients(a)

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	2,031	,340		5,973	,000
	vad anser du om fildelningsprogr: släktingar/vänner jag umgås med laddar hem musik	,178	,251	,091	,707	,482
	vad anser du om fildelningsprogr: samhället har accepterat nedladdnign av musik	-,128	,224	-,074	-,574	,568

a Dependent Variable: hur många låtar har du laddat hem totalt

Individuella skillnader**Model Summary**

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,362(a)	,131	,119	1,553

a Predictors: (Constant), kön

ANOVA(b)

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	26,198	1	26,198	10,856	,002(a)
	Residual	173,748	72	2,413		
	Total	199,946	73			

a Predictors: (Constant), kön

b Dependent Variable: hur många låtar har du laddat hem totalt

Coefficients(a)

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	2,373	,218		10,907	,000
	kön	-1,286	,390	-,362	-3,295	,002

a Dependent Variable: hur många låtar har du laddat hem totalt